

ciaik szerint ez csak úgy lehetséges, ha visszakapják Elzászt és Lotharingiát, mire a németek azt felelik, hogy a két „annektált tartomány“ vagy valamelyik részének visszaadásáról éppen úgy nem lehet szó, mint ahogy nem lehet Berlinnek Franciaországba való bekebelezéséről szó.

Ime, ilyen fölfogás uralkodik Németországban. Vajjon a monarchia is erre az álláspontra fog helyezkedni és ezáltal szembenéz egy háborúval? Mert az bizonyosra vehető, hogy a monarchia egyszerű visszautasítással nem huzhatja ki magát az afférből. Mikor a berlini kongresszuson Anglia és Russzia szembe került (arról volt szó, vajjon megengedjük-e Törökországnak, hogy határain erősségeket építsen), Beaconsfield lord fagyosan jelentette ki, hogy huszonnégy órai gondolkodási időt ad Oroszországnak, ha ezalatt nem enged, ő a huszonötödik óra első percében elutazik Berlinből — a mi persze háborút jelentett volna. Már fűtve volt a különvonal, a nemes lord podgyásza már készen állott, mikor hírül hozták neki, hogy kivánságát teljesítették.

Angliával nem lehetett a multban tréfálni, ma még kevésbé lehet. S akkor Oroszországot nem olyan urak képviselték, mint amilyen ez a szerencsétlen Aehrenthal, képzelhető tehát ilyen körülmények között, hogy még meddig fog a monarchia csuszni azon a lejtőn, ahová a külügyminiszter együgyű politikája toltta.

Budapest, október 16.

A közös pénzügyminiszter audlenciája. Báró Burián István közös pénzügyminiszter ma délelőtt 10 órakor a király előtt külön kihallgatáson jelent meg, amelyen jelentést tett a boszniai és hercegovinai helyzetről. A kihallgatás közel egy óra hosszat tartott.

A bécsi német nagykövet Budapesten. Csirszky bécsi német nagykövet tegnap este hét órakor rövid tartózkodásra Budapestre érkezett. A német nagykövet ma délelőtt találkozott báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel és délelőtt kihallgatáson volt a királynál is. A nagykövet átnyújtotta a királynak II. Vilmos német császár választástól felsége sajátkezű levelére. Csirszky bécsi német nagykövet budapesti tartózkodását arra is felhasználta, hogy dr. Wekerle Sándor miniszterelnökönél látogatást tegyen. A délutánt a nagykövet Schönburg-Waldenburg herceg budapesti német főkonzul társaságában töltötte el, délutáni öt órakor pedig visszautazott Bécsbe.

Gróf Szécsen Miklós a királynál. Gróf Szécsen Miklós vatikáni osztrák-magyar nagykövet ma reggel Budapestre érkezett és délelőtt tizenegy órakor kihallgatáson jelent meg a királynál. Gróf Szécsen Miklós meglátogatta ma délelőtt Wekerle Sándor miniszterelnököt is.

A külügyminiszter Budapesten marad. A Budapesti Tudósító jelenti: Báró Aehrenthal Alajos közös külügyminiszternek Bécsbe utazása, amely ma estére tervben volt, elmaradt. A miniszter a delegációk tárgyalásainak befejeztéig Budapesten marad s azt a tervét, hogy mostanában Bécsbe utazék, elejtette.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház összeférhetetlenségi bizottsága az Ertl János és Maczky Emil képviselők összeférhetetlenségi ügyében mára kitűzött ülését bizonytalan időre elhalasztotta.

A karánsebesi püspök a miniszterelnökönél. Muszta Filáret, a megválasztott karánsebesi püspök ma délelőtt tisztelegte Wekerle Sándor miniszterelnökönél, ki az új egyházfőt igen szívesen fogadta és hosszabb ideig konferált vele a románság egyházi és társadalmi ügyeiről. A püspök gróf Apponyi Albert kultuszminiszternél is óhajtott látogatást tenni, a miniszter azonban ez idő szerint távol van a fővárostól.

A polgári törvénykönyv. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő bizottság dr. Imling Konrád igazságügyi államtitkár elnöklésével folytatta az öröklési jog elvi kérdéseinek tárgyalását. Napirenden két kérdés volt: a) Mily határok közt engedjék meg a sajátkezűleg írt és aláírt, habár minden további alakszerűséget nélkülöző végrendelet alakzata? b) Mily határok közt engedjék meg az idegen kézzel írt, bár sajátkezűleg aláírt magánvégrendelet alakzata, valamint a merő-

nyagon szeretett volna megszólalni, hogy előadja igaz történetét . . .

— Te bizonyosan egy árva, szegény gyermek voltál, akit senki nem szeretett, még az sem, aki neki játékszeret vett . . . Még az sem szerette s azért választotta ki a legcsufabb babát, amelyet Londonban találni lehetett. Talán éppen egy sirásó, vagy egy koporsó-csináló vett téged egy árva gyermeknek, mert hiszen csak azoknak lehet ilyen gonosz izlésük. De a kis árva mindamellett szeretett téged, véled eljászkodott és most bizonyosan nagyon busul utánad valahol a külvárosban, mert benned egyetlen barátját, játszótársát vesztette el . . . Milyen furcsa az élet! A legcsufabb baba is lehet játékszere egy gyermeknek, aki szebbet nem ismert. És most kétszeresen árva a szegény gyermek, mert egyetlen barátját vesztette el . . .

A kerekecskék forogtak, forogtak és az öreg íróbácsi még nagyon sokáig nézte tünődve és elgondolkozva a csuf szürkehajut. A lámpát később feljebb csavarta és a jobb keze szórakozottan járta végig a katonás rendbe állított ludtollakat. Végre kiválasztott egyet és a mérhetetlen mélységű kalamárissa mártotta. A papírosok zizegni kezdtek és apró, hegyes betűk szaladtak ki a tollból. Az öreg bácsi irt, — irt . . .

És amint egy nemrégiben megjelent memóár meséli: így született meg Dickens legszebb regénye, Twist Olivér. Egy eldobott és megtalált csuf játékbaba nyomán.

ben szóbeli végrendelet? Nem volna-e nevezetese ez intézmények részbeli pótlásául, illetőleg kiegészítésül az u. n. községi (helytartósági) közegek közreműködésével alkotott végrendelet alakzata meghonosítandó? A bizottság elnöksége e kérdések tárgyalásához meghívta Rupp Zsigmond udvari tanácsos és dr. Charmant Oszkár budapesti királyi közjegyzőket is. A bizottság 21-én délután 5 órakor folytatja tanácskozását.

Wekerle a függetlenségi pártkörben.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 16.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma este föllátogatott a függetlenségi pártkörbe, ahol közel egy óra hosszat beszélgetett a képviselőkkel. Sokan nem voltak a pártklubban, amikor a miniszterelnök megérkezett. Barabás Béla és Hoitsy Pál alelnökökön kívül alig volt tizenöt-husz képviselő jelen. Az üdvözlések után Bernáth Béla, aki a tokaji borvidékhez tartozó mádi kerületnek a képviselője, a bortörvény revízióját és a boritaladó leszállítását hozta szóba, de a beszélgetés csakhamar súlyosabb kérdésekre terelődött. A delegáció külügyi albizottságának tagjai utaltak arra, hogy az albizottság jelentése igen komolyan látja a jövőt és többen ostromolták a miniszterelnököt, hogy nyilatkozzék a háborus hírekről. Wekerle Sándor miniszterelnök előbb tréfásan fogta föl a kérdéseket:

— Ne féljete, nem lesz létszám-emelés — válaszolta — tehát háboru sem lesz!

Később azonban a miniszterelnök is előmerte, hogy Szerbia féktelenkedése s különösen György trónörökös szereplése komolylyá teszi a helyzetet. Az annexió már a nagyszerb propaganda miatt is szükséges volt, mert az agitáció már Horvátországot is egészen behálózta. A horvát-szerb koalíció már a választásoknál szerb pénzzel dolgozott, szerb befolyás igyekezett érvényesülni a karlóczai patriárcha-választásnál is, szóval egy délszláv állam megalkotása érdekében lázas agitáció folyt. Ezeknek véget kellett vetni. Bosznia és Hercegovina hovatartozásának kérdésében a miniszterelnök annak a véleményének adott kifejezést, hogy az annektált tartományokat csak Magyarországhoz lehet csatolni, már a történelmi jog alapján is. Ezt Ausztria sem ellenezheti, mert az osztrák németseggnek egyáltalában nem áll érdekében, hogy a boszniai szlávok segítségével Ausztriában a szláv elem hatalmasan túlsúlyba jusson.

Ezek voltak körülbelül a miniszterelnök kijelentései, amelyekhez azonban bizonyos oldalról még szenzációs nyilatkozatokat is fűznek. E szerint Wekerle Sándor miniszterelnök a szerb lázongásról beszélve, nagyon nyomatékosan utalt volna arra, hogy a háboru éppen nincs kizárva, sőt egyenesen kilátásba helyezte, hogy ha a helyzet nem változik, kénytelen lesz a kormány a mozgósítás elrendeléséhez hozzájárulni. Lehet, hogy a tartalékosoknak fegyverbe állítása csak „Scheingefecht“ lesz, amely magában is elegendő lesz a nagyszerb álmok megsemmisítéséhez, a kormánynak azonban mindenestre gondoskodni kell arról, hogy a megfelelő hitelműveleteket már most elvégezze.

Ez a nyilatkozat valóban nagyon szenzációs — ha igaz. A beszélgetésen alig huszonöt-harmincz képviselő volt jelen, ezek közül került ki a hír.

regi házhoz ért az öreg ur. A zsebből előkerült a kapukulcs és az öreg ur benyitott a házba.

— Itthon vagyunk, — mondta és a csunya szürkehajut egy nagy íróasztalra helyezte, amelyen temérdek papiros volt és a sok toll katonás rendben sorakozott az asztal végén egy keskeny nyílásba szurva. Volt ott még egy nagy kalamáriss is, amelyben nagyon sok tinta volt, azonkívül pedig nem igen volt semmi. A szürkehaju csufiságnak nem sokáig kellett törni a fejét azon, hogy hová is került voltaképpen. Egy íróhoz került, egy öreg íróbácsihoz, aki éppen most teszi le nagy sárga kabátját, megpiszkálja a tüzet a kandallóban és a kopogó botot nyugalmamba teszi egy sarokba.

— Lássuk csak, — mondta az öreg íróbácsi és zöld ernyőt köt a szeme elé és fehér, kicsit ránczos kezébe veszi a csuf szürkehajut, aki bátran farkasszemet nézett az öreg ural.

— Lássuk csak, — mondta az öreg író, — honnan kerültél te az utcára, te csufiság? El-dobtak, mert nem szerettek? Vagy elveszített valaki? Ké lehettél, aki az ilyen csuf szürkehaju babát játékszernek tudja használni?

Igy mormogott az öreg író és bagolyszeme fufangosan tapadt a csuf szürkehajura. Odabenn pedig, a magasra nőtt homlok mögött mindenféle kis kerekecskék kezdtek zakatolni, dolgozni, örölni és sebesen forogni.

— Ké lehettél, te csuf kis emberke? — kérdezte az öreg bácsi és a kerekek már örölték odabenn a malomban az aranylisztet. A szürkehaju tudatlanul és ostobán bámult maga elé és

A t. Delegációból.

Nem tudom: vajon helyesen nevezem-e csak így t. Delegációnak? Avagy legalább a főrendiház megszólítását kellene-e kölesöknéni, a méltóságosat. Esetleg pedig elmehetnénk idegenbe és Magas Delegációról beszélhetnénk? Mert, szó ide, szó oda, magasan vannak ők és méltóságosak. Van nekik minden napra olyan elintézni valójuk, amire a népek sóhajtvá tekintenek. És van nekik Aehrenthaljuk, aki ott ül közöttük és ha egy percze kimegy, bizonyosan nem a sóhivatalba hívják, hanem igen messze idegen országokból érkezik hozzája a nagyhatalom képviselője, vagy pedig a király izen valamit Háza miniszterének. (Itt is lehet disztin-gálni. A mieink a Haza miniszterei, ő az uralkodó Házának minisztere.) Mégis csak maradjunk amellet, hogy t. Delegáció. Mivelhogy tisztelt országos Bizottságnak szólítják a testületet s ennek is most csak egy albizottsága ülésezik.

De milyen albizottság! Hadügyi, kérem. Hadügyi, amelyik dirigál abban, hogy mi teher essék ránk a fényes parádék miatt. Ezenkívül azonban azt is ő dönti el, hogy mennyi léhnungot kájon a baka, aki elbucuzott az akáczlombos falutól és hogy a mundurba öltöztetett legénynek mi legyen a tápláléka és mennyiben szoruljon rá vaesora dolgában ama nemzeti intézményre, mely ápol s eltakar és amelyik a közéletben szakácsnének nevezetik.

És ha valamikor arra gondolnának, hogy a nép között a nagy politikát népszerűsítsék: ne feledkezzenek meg a t. Delegációról. Hadd tudja meg a világ, hogy olyan nagy urak, akik annyit költhetnek egy ebédjükre, amiből egy szegény falusi család legalább egy hónapig boldogan élne: afelől tárgyalnak egy egész órán át, hogy a legény, akit besoroznak, jó ellátásban részesüljön.

Tiszteljük tehát a Delegációt és következőképpen nevezzük is tiszteltnek.

... Hisz itt találkozunk leginkább olyan férfakkal, akik a politizálást tiszteletbeli foglalkozásnak tekintik. Mert van ugyan közöttük sok stréber, aki azért válik ki a hétköznapi parlamentiek köréből, hogy közelebb jusson a hatalomhoz, de viszont itt találjuk az egészségi szereplést is igen jelentékeny képviselőben.

Mi az az egészségi szereplés?

Egy angol példa megvilágítja a kifejezést. Egy ur, aki nagy munkálkodással betöltött élet alkonyán erősen meggazdagodott, és aki a spekuláció és vagyongyűjtés pályáján kifáradt, visszavonult nagy vagyonának várába. Azonban a nyugalom nem izlett neki. A tétienségben rosszul érezte magát. Elment orvosához és elpanaszolta a baját, hogy ideges, nyugtalan; dolgozni nem tud ugyan, de viszont nem tud élni anélkül, hogy ne tegyen valamit, ami nem munka ugyan és amiben nem kockáztatja a vagyonát, de azért mégis elfoglalja az idejét.

— Sir — felelte az orvos — önnek csak egyetlen gyógyszert ajánlok, legyen képviselő és foglalkozzék közügyekkel, a fórumon. Ez az ön vagyoni állapotát absolute nem érinti, viszont azonban önnek elfoglaltságot, azaz hogy az elfoglaltság látszatát szerzi, kellemesen izgatja, könnyű gondokat szerez és személyét fontosá, nevezetessé teszi, mozgást igényel, elősegíti az emésztést és jó álmokat szerez.

A gentleman, aki szót fogadott, tapasztalta az orvosi tanács hasznát és hovatovább divatossá lett Angliában az egészségi szereplés, aminthogy ott a parlamentben való részvétel bizonyos anyagi javak feltételeihez kötik.

Minálunk, az angol példák követésének ha-

zájában, természetesen ennek a szisztémának legtöbb hívei vannak. És következőképpen a legnagyobb parlamenti testületben, a delegációban találkozunk e minta szerint foglalatoskodó urakkal, akik mindenestre önzetlenül működnek és leginkább nevezhetők t. delegátusoknak. De viszont ők annyira önzetlenek és annyira tiszták, hogy valahányszor oly határozatok keletkeznek, melyek az ő felelősségüket igénylik, hát az ülés végén keresik az e célra külön berendezett szobát és mielőtt fogatjukra ülnek — mossák a kezeiket.

A hadügyi albizottságban pl. felmerült az a terv, hogy nagy hadgyakorlatok idejére mozgókonyhákat létesítsenek. Hogy az a sok ezer katonát ne legyen kiszolgáltatva az egyes vidékek szűk ellátási képességének. Ez igazán humánus terv. De miképpen fogják fel az ország elhagyott vidékein, ahol eddig a hadgyakorlatokból az volt a legfőbb öröm, hogy egy nyers dísnótót eladhattak ötven krajczárért és egy tojásért harmincz krajczárt szereztek. Bizonyos, hogyha a mozgókonyhák budapesti uzsora-terményeket szállítanak, még akkor is legalább tisztelettel ocsóbban láthatják el a legénységet, mint ahogy vendégszeretetről híres magyar vidékeken a katonák ellátást kaphatnak a hadgyakorlatok idején.

Mi ez más, mint ugyanaz a szisztéma, amelyik a magyar publikumot idegenbe kergeti a fürdő-szezón alatt? A magyar nem törődés, hanyagság és a kapzsiság. Minden vidéken egy félévvel korábban tudják, hogy ott fogják tartani a hadgyakorlatot, de azért seholy gondoskodnak, hogy a katonaság ellátására megfelelő mennyiségű ételmiszer legyen készletben.

Az idej hadgyakorlatok végén találkozunk a szenvedésekből hazatérő katonaviselt emberekkel a vasuton. Ezek a következőképpen beszélgettek:

— Kaptuk hazulról a pénzt, de nem értünk vele semmit. Egy tojásért a harmadik napon husz krajczárt is adtunk és egy kis darab kenyérért tizet. De a negyedik napon semmi pénzért sem kaphattunk semmit. És nem volt mit innunk. Nem volt víz. A földeken, a merre jártunk, a piszkos mocsarak vizét már mind kutták előlünk az előttünk elmenő csapatok. Két napig is haladtunk, amíg egy ital vízre találhattunk.

Telkát a tejjel-mézrel folyó Kanaánban, a vendégszeretetről oly legendás hírű Magyarországon mozgókonyhákat kell berendezni a hadgyakorlatokon, a szegény bakák ellátására.

És ne tessék majd csodálkozni, hogyha a mozgókonyhák ellátására külföldi vállalkozót kell megbizni és az fogja majd szállítani — a vizet is.

Azt is megtudtuk, a delegáció hadügyi albizottságának ülésén, hogy a legénység ruházata a katonáknál legközelebb csukaszürke lesz. Csuka-szürke lesz.

És erre mondta Schönaich közös hadügyminiszter a következő viczet:

— Persze csak a gyalogság lesz csukaszürke. Mert a lovasságra nézve a dolog abba az akadályba ütközik, hogy igen bajos lenne, mind csukaszürke lovakat beszerezni.

Ugy van, kegyelmes hadügyminiszter ur. Az a Szemere-féle Lángoló, amit a földművelésügyi m. kir. minisztérium 60.000 korona díj lefizetése után tizezer koronáért megvett, nem csukaszürke. És nem is hajlandó az a Ónag-

méltóságú állat háboruba menni. És a többi se csukaszürke. Egyáltalában a legritkább lovak közé tartozik a csukaszürke színű ló.

Hanem az ember, az más. Pályázatot hirdetnek, hogy ki találja el, milyen színe van a szürke csukának, és az egyenruha-készítők majd számos néprajzi tanulmány után eligazodnak a dolgon. És lesz csukaszürke egyenruhája a legénységnek.

Csukaszürke ló azután sem lesz, igaza van Schönaichnak.

De viszont annyi szegény szürke ember van Magyarországon, akinek rosszabb dolga van, mint egy katonának, hogy csak egy újabb pályázati hirdetménybe kerül és seregestül jelentkeznek a közös hadügyminiszternél, hogy hajlandók hivatalt vállalni a hadseregben, mint — csukaszürke lovak.

Sorakozás a monarchia ellen.

— A nemzetközi konferencia programja. —

Budapest, október 16.

Báró Aehrenthal külügyminiszter szerencsétlen politikája már meghozta a magagyümölcsét. Ma tették ugyanis közzé Izvolszki és Grey tanácskozásának eredményét, mely egyuttal e két állam programja is az új nemzetközi konferencián. E program legszenzációsabb része az a pont, mely Szerbia és Montenegró rekompencziójáról szól. Nem kevesebbről van szó, mint hogy e két állam Bosznia és Hercegovinának a szandzsákkal határos részéből kapna területnagyságot. Mondanunk sem kell, hogy Ausztria-Magyarország ilyen terv ellen a legerélyesebben fog tiltakozni. A hivatalosan kiadott program ugyan csak Szerbia és Montenegró rekompencziójáról beszél, de Izvolszki által megfogalmazott programponban világosan ki van emelve, hogy a rekompenczió Bosznia és Hercegovinából fog kikerülni.

Párisi nagykövetségünk már ismételtelen kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország még abban az esetben sem vesz részt a konferencián, ha Bosznia annexiója szerepelni fog a tárgysorozatban. A mód, melylyel Anglia és Oroszország a keleti eseményeket tárgyalják, különben is oly irányu, mely méltán nagyra növesztette szerb szomszédaink szarvát. Most már érthető, hogy tul a Száván miért verik mellüket oly elbizakodottan. Szerbia és Montenegró is biztosítást kaptak már előzőleg, hogy az általános osztozkodásnál ők sem fognak kimaradni.

A török sajtó is erélyesen foglal állást az orosz-angol program ellen, mert a török kormány álláspontja az, hogy az új konferencián csakis Bosznia annexiója és Bulgária függetlenségének kérdése kerüljön szóba.

Belgrádban ma éjszaka ismét nagyobb arányú tüntetések voltak, melyek természetesen szintén a háborút követelték Ausztria-Magyarország ellen. Amíg e tüntetések az utcái demonstrációk keretében maradtak, addig azoknak senki különösebb jelentőséget nem tulajdonított. Legujabban azonban a csöcselék már veszélyes fenyegetésekkel félemlíti meg a Belgrádban lakó magyar és osztrák kereskedőket. A kormány, bár látszólag erélyes intézkedéseket tett az esetleges támadások elhárítására, melyek azonban nem nyújtanak elég biztosítékot a csöcselék megfékezésére. Jelentőző, hogy mily fogásokkal akarnak a

népre hatni azok, kiknek a zavargások érdekében áll. Azt a hírt terjesztették szél-ében, hogy monitor hajóhadunk nem bírja megközelíteni Belgrádot, mert az alacsony vizállás miatt, a Varjas torkolatánál fennakadt. Nagyon kellemetlen meglepetésre ér- redhetnek azonban nemsokára a belgrádiak, mert monitoraink már tizenkilencedikén Zimony mellett, tehát Belgráddal majdnem szemközt lögyakorlatot fognak tartani éles- tőtással. A belgrádi harcziás hangulat és az utczai tüntetések két olyan eseményt idézett elő, amelyeknek jelentőségét nem lehet kicsi- nyelni. Az egyik Montenegró kibékülése Szerbiával, a másik pedig az összeesküvő tisztek kibékülése a hadsereg tisztikarával. Ez az utóbbi nagy meglepetés. Ma este már közös tanácskozáson lesznek együtt a tisz- tek az egykori összeesküvőkkel. A kibékü- lést az összeesküvők keresték, mert létér- deküket látták veszélyeztetve abban, hogy György trónörökös népszerűsége rohamo- san növekszik és mert tudják, hogy a trón- örökös nem jó szemmel nézi őket. A béke valószínűleg nem lesz tartós, mert az össze- esküvők és a hadsereg aktív tisztikara kö- zött nagy az antagonizmus.

A belgrádi szerbek dicsősége úgy lát- szik fejébe szállt a bosnyák szerbeknek is, kiknek intéző-bizottsága most tudvalevőleg Budapesten tartózkodik. Ezek az urak ma Kossuth Ferencz kereskedelmi minisz- terhez sürgőnyt intéztek, melynek hangja teljesen azon a nívón áll, mint a belgrádi szerbek utczai politikája. Ezek az urak ugyanis zokon vették Kossuthnak minapi megjegyzését, mely Bosznia annexióját a nagy-szerb propaganda agitációjának tu- lajdonítja.

A mai eseményekről a következő táv- iratokat kaptuk:

A londoni tanácskozás eredménye.

Izvolszki és Grey külügyminiszterek között tegnap délután volt az utolsó tanácsko- zás a külügyi hivatalban. A két államiérfi szíve- sen elbucszott egymástól. A külügyminiszte- riumban megjelentek Németország, Ausztria-Ma- gyarország és Olaszország nagykövetei, vala- mint más diplomaták is. A külügyminisztérium által tegnap este kiadott kommüniké a követke- zőket mondja:

Az Izvolszki és Grey külügyminiszterek közti eszmecsereből kifolyólag teljes meg- egyezés jött létre amaz intézkedé- sekre nézve, amelyek tekintettel a legutóbbi események által a Ke- leten teremtett helyzetre, teendők volnának. Abban történt megállapodás, hogy erre a célra szükség van konferen- czia egybehívására. Hogy azonban az elérni kívánt cél: a népiogok tiszteltének hely- reállítása és a nemzetközi szerződések megsér- tése által károsultaknak adandó elégtétel elér- hető legyen, a konferencia körét pon- tosan körül kell határolni. A konferen- cziónak oly kérdésekkel kell foglalkoznia, ame- lyek a berlini szerződés legutóbbi megsértésé- ből támadtak. Ami a konferencia tanácskozásai- nak tárgyát illeti, első sorban Törökország szá- mára kártalanításról kell gondoskodni. E pontra nézve úgy látszik, a hatalmak egy véleményen vannak. Gondoskodni kell továbbá a jelenlegi török kormányzat hathatós megerősítéséről, amennyiben az a legjobb biztosítéka a béke fen- tartásának. Remélhető, hogy lehet majd módot találni a kisebb Bal- kán-államok kívánságainak figye- lembevételére azzal a fentartás- sal, hogy ez ne történjék Törökor- szág rovására. Alapos ok van arra a fel- tevésre, hogy a krétai kérdést békésen fogják elintézni, habár egyelőre nem vették fel a kon- ferencia programjába, miután első sorban a

négy védőhatalom és Törökország tanácskozá- sainak tárgya kell hogy legyen.

Remélhető, hogy az ez elveken megnyil- vánuló mérséklet, józanság és önzetlenség arra fogja indítani a berlini szignatárius hatalmakat, hogy azokhoz hozzájáruljanak. Kívánatos, hogy közöttük nem formális véleménycsere jöjjön létre e tárgyról.

Nincsen tervbe véve a Darda- nellák kérdésének a konferencia elé terjesztése. A kérdés első sorban Oroszországot és Törökországot érinti. Orosz- ország nem kívánja a kérdést törökellenes szel- lembe elintézni, vagy ebből kompenzáció iránt követelést fölláztatni, miután mint egyike a nem érdekelt hatalmaknak vesz részt a konferen- czión.

Az angol-orosz egyezmény megvitatása alkalmával, amely szintén megtörtént, a nézetek teljes egybehangzását állapították meg úgy, hogy a két kormány harmónikus együttműkö- dése a közép-ázsiai kérdések szabályozásánál továbbra is biztosítottak látszik.

Izvolszki orosz külügyminiszter ma délelőtt Párisba ment. Benckendorff gróf orosz nagykövet a nagykövetség személyzetével és Grey külügyminiszter képviselője kísérték a kül- ügyminisztert a pályaudvarra.

A konferencia Ausztria-Magyarország ellen irányul.

Anglia, Oroszország és Franciaország kö- zött a Balkán-kérdésre vonatkozólag teljes meg- egyezés jött létre. Azok a félhivatalos kom- mentárok, amelyek a londoni lapokban Izvol- szki orosz külügyminiszternek, Grey angol külügyi államtitkárnak és Pichon francia külügyminiszternek a megállapodást megpecsé- telő tanácskozását kísérik, alig titkolják már azt, hogy a három nagyhatalom megegyezése, amelyhez mint csöndes társ Olaszország is csat- lakozik, nyíltan első sorban Ausztria- Magyarország ellen irányul. Izvol- szki, Grey és Pichon a konferencia program- ját monarchiánk előzetes megkérdezése nélkül állapították meg s a monarchiát csak most hív- ják meg a konferencián való részvételre, ami- kor már megegyeztek arra nézve, hogy Bosz- nia és Hercegovina egy részét is- mét el fogják szakítani Ausztria- Magyarországtól. Az itteni nagykövetsé- gek már napok óta jól tudták, hogy Grey kül- ügyi államtitkár Szerbiát és Montenegrót nyugá- lomra intette és ezeket a Balkán-államokat ép- pen úgy, mint a válság elején Törökországot, biztosította az angol kormány legmesszebb- menő jóakarataról. Péter szerb király és Ni- kita fejedelem azonnal teljesen kielégítő mó- don feleltek az angol kormánynak. Az angol kormány közbelépése folytán volt Belgrádban és Cetinijében angol-barát tüntetés, most pedig Grey államtitkár a londoni félhivatalos orgánu- mok után egészen nyíltan nyilvánosságra hozza azt az ígéretét, hogy Bosznia és Hercegovina területének egy részével meg fogják nagyob- bitani Szerbia és Montenegro területét. A kül- ügyi hivattalal lazább összeköttetésben álló „Standard” mai számában a következő fenyege- tést küldi monarchiánk czimére: Nagy-Britannia háborút közzéadott, amikor Oroszország a szt-szefanoi szerződést meg akarta sérteni és nem fogja összetett kézzel nézni, ha báró Ach- renthal esetleg a bolgár fejedelemmel karöltve, hasonló módon semmibe veszi a berlini szer- ződést.

A francia lapok nagy része a konferencia programját kedvezően ítéli meg. A „Figaro” azt írja: Mindenki megkapja a maga részét és legelőbb a németek, akik főleg gazdasági érde- keket tartanak szem előtt. Hasznukat a keleti vasúti kérdés rendezésében meg fogják találni. A legjobb osztalékok igazságosan Törökország- nak fogják juttatni, amely anyagi, pénzügyi és erkölcsi elégtételt fog kapni. Az orosz kormány mostanig tanusított önzetlensége a Törökország-

gal a Dardanellák kérdésében leendő megegye- zésben fogja jutalmát találni. Csupán Anglia és Franciaország fognak önzetlenül résztvenni a konferencián és az az elégtételiük van meg, hogy a Kelet teljes békéjét és feltörekvő szabad- ságát megvédelmezze. A „Radical” azt mondja: Ha a program elfogadásra fog találni, akkor a keleti válság általános meglegedésre és ve- szély nélkül megoldást fog nyerni. Az „Eclair” így ír: Ha a hármasszövetség holnap egy más- féle programot tesz közzé, vajjon minő zava- rokkal fogunk szembenállani? Főleg a londoni tárgyalások vetették fel egész nagyságukban a keleti kérdést, habár kevésbé szerencsés mó- don.

A nemzetközi konferencia programja.

A konferenciának Izvolszki és Grey kö- zött megállapított programja a következő:

1. Bulgária függetlenségének elismerése, ha Bulgária bizonyos pénzügyi kötelezettségeket vállal Törökország irányában; esetleg a lefog- lalt keleti vasutak kérdésének rendezése.

2. Konstatálása annak, hogy Ausztria-Ma- gyarország Boszniát és Hercegovinát annektálta.

3. A novibazári szandzsák visszaadása Tö- rökország részére.

4. Elismerése annak, hogy Görögország Kré- tát annektálta, amiért Görögország bizonyos pénzügyi kötelezettséget vállal Törökország irá- nyában. A berlini szerződés 29. szakaszának határozmányai, amelyek Törökország európai tartományaira vonatkoznak, tárgytalanná vál- nak abban az esetben, ha Törökország kielégítő rendelkezéseket tesz.

5. Ugyanez a rendelkezés a berlini szerző- dés 61. szakasza tekintetében, amely az örmé- nyek által lakott török területekről szól.

6. Azok a megszorítások, amelyek Monte- negró szuverenitási jogaira vonatkoznak, meg- szűnnek és a berlini szerződés 26—33. szakaszai helyébe egyetlen szakasz jön, amely ezeket a megszorításokat megszünteti.

7. Kívánatos, hogy a hatalmak igyekezze- nek Szerbiának és Montenegrónak kompenzá- cziót nyújtani Boszniának és Hercegovinának a novibazári szandzsákkal határos területei ha- tárainak kiigazítása által.

8. Kívánatos, hogy a hatalmak a most érvényben levő dunai szabályzatnak revíziója dol- gában megegyezésre jussanak és hogy a partí államok az eddigieknél nagyobb jogokat kap- janak. Ez a pont a berlini szerződés 43—57. sza- kaszaira vonatkozik.

9. Ez a szakasz a külföldi államok postahi- vatalai tekintetében kötött kapitulációkra vo- natkozik és így szól: Minthogy az ottomán bi- rodalom új alkotmánya a törvénykezés ujászerve- zését és a törvényhozás átalakítását tűzte ki céljául oly értelemben, amely a többi európai államban alkalmazott elvekkel megegyezik, a hatalmak hajlandók arra, hogy mihielyt az ot- tomán kormány ezeket a reformokat megvaló- sította, módokat és eszközöket keressen, hogy a mai kapitulációk helyébe szerződések lépjenek, amelyek megfelelnek azoknak, amelyek a mo- dern államok között való viszonyokat rendezik. A hatalmak tanulmányozni fogják továbbá, hogy a törökországi posták ügyét miként lehetne ren- dezni.

A konferencia programjában, amelyet Iz- volszki tétetett közzé, igen lényeges változás történt. A program hetedik pontja, amely Szerbiáról és Montenegróról szól, nem hangzik úgy, ahogyan eredetileg megállapították és e pont új szövegezésében nincsen szó arról, hogy Szerbiát és Montenegrót Bosznia és Herce- govina határterületével fogják kompenzálni. Iz- volszki váltig ragaszkodott ehhez a szövegezés- hez, amelylyel a Szerbiába és Montenegróban mutatkozó izgatottságot csillapítani akarta, de

Anglia és Franciaország, vagy talán mind a két hatalmasság nem járult hozzá. A hetedik pont tehát így szól:

7. Azok a kedvezmények, amelyeket Szerbia és Montenegró fognak kapni.

Gróf Khevenhüller-Metsch nagykövet kijelentette, hogy bár kormányától még nem kapott semmiféle utasítást, mégis már előre tiltakoznia kell a program hetedik pontja ellen, amely szerint Szerbia és Montenegró kompenzációt kapnának a novibazári szandzsák Boszniával és Herzegovinával határos részének rektifikálása által. Gróf Khevenhüller azt mondta, hogy ezt azért nem fogadhatja el, mert a monarchia nem tűrhetné, hogy Bosznia és Herzegovina déli részeiben Szerbia és Montenegró aknamunkája számára tér nyíljon.

A török sajtó egyhangulag állást foglal a konferencia programja ellen. A Jeni Gazetta, a nagyvezér lapja azt mondja, hogy Törökországnak a konferencia programját, amelynek csak a boszniai és bolgár kérdésekre lehet szorítkoznia, önmagának kell megállapítania. A Suraj Ummet szerint Törökország ellenkező esetben nem vehet részt a programon, miután egy szélesebb körű program Törökország felosztását jelentené. Bosznia annektálásáért Ausztria-Magyarországnak le kell mondania a postahivatalokról és egyes kapitulációs jogokról és át kell vennie Boszniáért a török államadósság egy részét. E felfogásra való tekintettel a programról szóló párisi távirat nagy visszataszítást kelt.

Németország magatartása.

A „Berliner Zeitung am Mittag“ mai száma jelenti: Mikor Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagykövet Bülów herceg birodalmi kancellárt felkereste, német részről nagy határozottsággal kijelentették előtte, hogy abban a körülményben nem nyilvánult meg valami tulajdonos bizalom, hogy Ausztria-Magyarország a német birodalom tudomása nélkül hajtotta végre az annexiót, holott az egész világ Németországot egyenesen azzal vádolta, hogy ő volt a felbujtója az osztrák-magyar monarchiának. Ezzel szemben az osztrák-magyar nagykövet azt hangsúlyozta, hogy éppen az eltitkolás által jutott a német birodalom abba a helyzetbe, hogy teljes határozottsággal kijelenthesse, hogy semmi része sem volt a történetekben.

Az ellentétek az osztrák-magyar és a német felfogás között a legbarátságosabb módon beszéltek meg és feltétlenül biztos, hogy a szövetséges német birodalom a legtávolabbról sem fog nehézségeket okozni Ausztria-Magyarországnak.

Egy előkelő állású német államférfi kifejtette, hogy helytelen az a felfogás, mintha Németország a keleti kérdésben az osztrák-magyar monarchia irányában lanyha barátságof tanusított volna. A német kormány kénytelen volt a tiltakozás egy néhány szavával a nyilvánosság elé lépni, nehogy örökországgal szemben hamis világlátásba kerüljön. Ezzel azonban az egészen jelentéktelen eltérés el is simul. E kérdésben a német kormánynak nem lehet más elve, mint a hű szövetséges Ausztria-Magyarország iránt. Németország nem megy olyan konferenciára, amely Ausztria-Magyarországnak nem kellemes.

A szerb helyzet.

Tegnap este a tishti kaszinóban a szerb hadsereg aktív és szolgálatonkívüli tisztjei értekezletet tartottak, amelyen az összeesküvő tisztek és ellenfeleik kibékültek. A városban hír szerint Ausztria-Magyarország ellen irányuló titkos gyűléseket tartanak. Hír szerint elhatározták, hogy az udvartartást és a nemzeti bankot Kragujeváczba helyezik át, mert attól tartanak, hogy monarchiánk katonái a legközelebbi napokban be fognak vonulni Belgrádba. Belgrádban egyre nagyobb határozottsággal tartja magát az a hír, hogy Péter király kénytelen lesz lemondani és átengedni helyét a trónörökösnek, aki nyíltan a háborús mozgalom élére állott. A helyzet azonban könnyen az egész dinasztíára nézve végzetes lehet.

A szkupstina mai ülésén a tizenhat milliós hitel tárgyalásakor Kazlerovics szocialdemokrata ellenző beszéde folytán viharos, lár-

más jelenetek keletkeztek. Az ülést fel kellett függeszteni. Az ülés új megnyitása után a hiteljavaslatot 141 szavazattal egy ellenében elfogadták.

Belgrádban a helyzet napról-napra komolyabb lesz, mert a Magyarország-Ausztria ellen irányuló mozgalom a polgárság és katonaság egyre szélesebb rétegeit ragadja meg. Tegnap este azt a benyomást lehetett nyerni, hogy a háború veszedelme nagyobodott. Belgrád városának lakossága határozottan követeli a háborút. Mindenféle csöveselék szervezkedik a városban és a tömeg, különösen az osztrák és a magyar alattvalók üzleteire vetette a szemét. Erre a veszedelmes mozgalomra való tekintettel Milovanovics külügyminiszter nagy rendőri csapatot küldött ki, hogy az osztrák és a magyar alattvalók üzleteit megvédelmezze. A rendőrtisztviselők azonban kedvetlenül látják el ezt a szolgálatot, úgy, hogy a legkomolyabb eseményektől lehet tartani. A magyar és az osztrák alattvalók helyzete kezd kritikussá válni. Ez ideig ugyan csak lármás tüntetésről és üres fenyegetésről lehet beszámolni, de azért senki sem tagadja a helyzet veszedelmes voltát. Tegnap este tizenegy óra tájban tüntető katonák jártak be a várost ezzel a kiáltással: **Háborút akarunk! Halál a svábokra!** Egy tiszt aki éppen egy sörházból jött, a tüntetők élére állott. A városban egész a hajnali órákig nagy volt az élénkség és az izgalom. Péter király menekülésének híre is nagy izgatottságot okozott a lakosság körében. A konak körül e hirre nagy néptömeg sereglett össze, amely látni akarta a királyt. Az éjszaka folyamán sok helyen volt lármás tüntetés. A kormány kezdi elveszíteni hatalmát a városban. Különösképpen a háborús kedv csak a fővárosra szorítkozik. A vidéki lakosság sok helyen mit sem tud a lármás háborús tüntetésről és a szerb parasztság, amely még nem heverte ki a vámháború által okozott kárt, éppen ellenkezőleg, jó viszonyban óhaját élni Magyarország-Ausztriával.

Gróf Forgách János belgrádi osztrák-magyar követ tegnapelőtt és tegnap Budapesten időzött. Gróf Forgách illéte alkalmával hosszabb kihallgatáson jelent meg báró Aehrenthal közös külügyminiszternél, akinek részletes jelentést tett a szerbiai helyzetről és belgrádi benyomásairól. Szerbiai követünk Budapestről nem tért vissza Belgrádba, hanem gácsi birtokára utazott, ahol szabadságidejének hátralevő részét fogja eltölteni.

Jól értesült diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Szerbia a szandzsákban területátengedést követel, de meg volna elégedve, ha vasuti téren kapna koncessziót. Arra törekszik, hogy a Duna-Adriavasú trasszirozását megváltoztassák oly módon, hogy Szerbiára nézve lehetőleg előnyös vidéken, szerb területen vonuljon végig és mivel Antivariban végződnék, Montenegróra nézve is hasznos volna. Ez a koncesszió Szerbiát annál inkább kielégítené, mert egy ilyen vasutvonal utját szegné Ausztria-Magyarország terjeszkedési vágyának Szalonki felé. Milovanovics külügyminiszter holnap Berlinbe utazik. Beocsinból jelentik, hogy az ottani cementgyár munkásai közül négyszázan, akik Szerbiai illetőségűek, hazamentek Szerbiába. Megkérdetve, azt mondták, hogy kötelességük haza menni, mert a haza veszélyben van.

A szkupstina mai ülésén nagy vihart támasztott a szocialista Kazlerevic beszéde, különösen amikor azt fejtette, hogy Szerbiára nézve végzetes lehet a háború. Egyenesen öngyilkosság volna Szerbia részéről, ha háborút kezdene. Sok képviselő hadonázva és tombolva rohant a szocialista szónok felé, szidalmazta, az elnöktől pedig azt követelte, hogy vonja meg tőle a szót. Két nacionalista képviselő ráfőrdött Kazlerevicra, hogy a titkos ülésen ő is a háborút kívánta. Közben egyre szenvedélyesebb lett a hangulat és minden pillanatban felni lehetett, hogy tettelegességre kerül a sor. Ekkor egy képviselő elkiáltotta:

— Ne hallgassuk az árulót, menjünk ki!

A nacionalisták, a haladópartiak és az ifjuradikálisok felkerekedtek és egytől-egyig kivonultak, az óradikálisok ellenben a teremben maradtak. Ezért

aztán az ifjuradikálisok visszatértek és összeveszték az óradikálisokkal, akiket azzal vádoltak, hogy Kazlereviccel egy gyékényen árul.

Szünet után Kazlerevic befejezhette beszédét.

A következő szónok az óradikális Gyuric Ielkész volt, aki arról beszélt, hogy Szerbia nem nézheti ölbetett kezekkel a testvérnemzet sorsát és Szerbia szívének, Bosznia-Hercegovinának elszakítását.

A Ielkész beszédét pártkülönség nélkül zajosan megtapsolták.

A Politika az osztrák és magyar alattvaló kereskedőket felszólítja, hogy üzleteiket egyelőre tartsák zárva, mert különben sem a szerb hatóságok, sem a nyilvánosság nem állhat jól biztonságukért.

A horvátok és az annexió.

A fejlemények ügyében a horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottsága vasárnapra ülést hívott egybe, amelyhez ma és holnap előértekezletet tartanak. A közönség óriási kíváncsisággal várja a történendőket. A vezető politikusok sűrűn tárgyalgatnak egymással. A koalíció hangulata felette ideges. A végrehajtó-bizottság az elterjedt híresztelésekre még semmiféle nyilatkozattal nem felelt. Jellemző, hogy a zágrábi sajtó miképpen vélekedik a történetekről. A „Hrvatska“ szigorúan ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy a horvát-szerb koalíció feltételül tegye magáévá a horvát joggárt programját. A többi újságok a leghatározottabban ellene vannak ennek az eszmének. Az „Obzord“ például azt hirdeti, hogy a horvát-szerb koalíciónak minden körülmények között ki kell tartani az eredeti program mellett és a horvátoknak a szerbekkel egyetértően kell küzdeni a teljes függetlenségért. A „Pokret“ azt hangoztatja, hogy egységes nemzeti politikát kell csinálni és a déli monarchiában a nemzeti öntudatot fejleszteni. Félre kell távolítani azokat az okokat, amelyek a konfliktust előidéztek és korlátok nélkül folytatódják tovább a küzdelem. — Tegnap este lelkes ovációkat rendeztek dr. Frank tiszteletére abból az alkalomból, hogy az általa megszövegezett és a Hrvatsko Pravó-ban is közzétett memorandum megérkezett a kabinetirodába. Az ünnepély nagy sokasága lámpións menetben vonult a politikus vezér lakása elé, ahol egy küldöttség kivált a menetből és felment dr. Frankhoz. A küldöttség szónokának szavaira válaszolva, dr. Frank kijelentette, hogy nyugodtan lehet remélni Boszniának Horvátországhoz való csatlakozását. Bátran meri állítani, hogy most már vannak biztosítékok a tervei beteljesedéséhez. Elismeréssel emlékezett meg Aehrenthal külügyminiszteréről, akit az „osztrák Bismarck“-nak nevezett. — Holnap este dr. Radics, a parasztpárt elnöke előadást tart az annexióról.

A monitor-hajóhad.

Belgrádban az utóbbi napokban azt a hírt terjesztették, hogy az Al-Dunára leküldött monitorhajóraj messze a szerb határtól, a Varjas-torkolatnál fennakadt, mert az alacsony vízállás miatt az ott lévő zátonyok felett nem tudott keresztüljutni. Nyilvánvaló, hogy ez a hír a belgrádi tüntetők kedvének élesztésére való volt, mert a valóság az, hogy az egész hajóraj Pétervárad alatt áll. A hat monitor mellett azonban csupán két őrnaszád maradt. A hajórajhoz tartozó másik két őrnaszádnek más rendelkezése van. Felváltva teljesített szolgálatban a Dunán járó hajókat figyelik, feltartóztatván minden hajót, mely a Dunán lefelé jön. Ha a hajó megállott, az őrnaszádnek egy pénzügyőrt küld a hajóra, aki megvizsgálja az áruakományt, főképpen ama célból, hogy a zimonyi vámhivatal munkáját megkönnyítse. A vizsgálat után a hajók szabadon folytathatják útjukat. A monitor-hajóraj parancsot kapott, hogy e hónap 19-én Zimony alá menjen és az ott lévő haditengerészeti lövőtéren éles töltsékekkel gyakorlatokat végezzen. A zimonyi polgármester már figyelmeztette a lakosságot, hogy helytől kerülje a gyakorlótér környékét.

A bosnyák-szerbek és az annexió.

A boszniai és hercegovinai szerb nemzeti szervezet intéző bizottsága ma a következő le-

velet intézte Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterhez:

Nagyméltóságú Kossuth Ferencz urnak
a függetlenségi párt elnökének

Budapest.

Miniszter ur! A hírlapok közlése szerint ön függetlenségi párt klubjában azt mondta, hogy az annexió kérdésének sürgős megoldása a „nagyszerb” propaganda eredménye, melybe számos tekintélyes és vagyonos ember van belekeverve.

A boszniai és hercegovinai szerbek nevében, akik annak idején felszólították a boszniai és hercegovinai országos kormányt, hogy a „felségárulást” a bíróság előtt bizonyítsa rájuk, felhívjuk önt is, miniszter ur, mint volt „felségárulót”, kinek a szerbek voltak szövetségesei abban, hogy mai pozícióját elérhesse, hogy hozza nyilvánosságra mindazoknak a tekintélyes embereinknek nevét, akik bármily törvényellenes akcióba vannak belekeverve.

Reméljük, hogy legalább az igazságszeretet őrizte meg atyja öröke gyanánt és hogy eleget fog tenni kívánságunknak.

Budapest, 1908. október 16.

Kiváló tisztelettel

a boszniai és hercegovinai szerb nemzeti szervezet intéző-bizottsága nevében:

Gligorije Jeftanovics, Koszta Kujundzics, Vojislav Sola, dr. Uros Kruly.

- A bojkott. -

Konstantinápolyból jelenti a Frankfurter Zeitung tudósítója, hogy a török kikötőkben az osztrák-magyar kereskedelmi hajók forgalma teljesen megakadt és a kár egyelőre megbecsülhetetlen. Pallavicini őrgróf osztrák-magyar nagykövét ma emiatt lépéseket tett a nagyvezérnél és a portától követelt kártérítést nemcsak a hajóforgalom megbénításáért, hanem minden más kárért is, amely az osztrák és a magyar alattvalókat éri. A palotában alkalmazott német és osztrák hivatalnokokat állítólag takarékosági szempontból elbocsátották. A Reuter-ügynökség jelenti Beyruthból tegnapi kelettel, hogy a lakosság két osztrák gőzöst, amelyek át akarták adni a postát és kirakni szállítmányaikat, megakadályozott abban, hogy a kikötőbe befusson és horgonyt vessen.

Egy bécsi estilap jelentésével szemben, amely szerint az Osztrák Lloyd igazgatósága azt a megbízást adta volna, hogy a török állomásokra igyekvő utasokat figyelmeztessék a bojkottmozgalom által előidézett forgalomzavarra, kijelenti az Osztrák Lloyd vezérigazgatósága, hogy ily intézkedésre egyáltalában nincs ok. A törökországi kikötőkbe irányuló forgalmat változatlanul és teljes egészében fentartjuk és ott, ahol a bojkottmozgalomból kifolyólag a bárkások megtagadják a szolgálatot, az utasok partraszállítását saját hajóinkkal végezzük, úgy, hogy a személyforgalom lebonyolítása akadálytalanul történhetik. A holnap elinduló Levante-gőzös egészen megtelt.

A török belügyminiszter körtáviratot intézett a vilájetekhez azzal a megbízással, hogy az osztrák és bolgár áruk elleni ügyben ne interveniáljanak. Az idegen áruk kirakását ellenben ne akadályozzák meg, a hatóságok pedig a törvény keretein belül támogatják a kirakodást. A bojkotttagitációt itt és a vidéken szóval és írásban buzgón folytatják. Az agitáció annyira felizgatja a kedélyeket, hogy a beyruthihoz hasonló incidensek valószínűleg ismétlődni fognak. Ott ugyanis egy Lloyd-gőzöst megakadályozták abban, hogy a kikötőbe befusson. A konzulátus tiltakozására a váli kisérte a gőzöst a kikötőbe és a postát személyesen és a tömeg szidalmazásai közepette vitte a postahivatalba. Ezidőszent majdnem valamennyi európai és ázsiai kikötőben megtagadják a török munkások és bárkások a Lloyd-gőzösek kirakását. Sok munkás megvallja, hogy szívesen dolgozna, de ez meg van nekik tiltva. A török kereskedők, kik nagy károkat szenvednek, a hatóságoknál és a komiténál tiltakoznak, de hiába kérelmezik a gőzösek kirakodásának lehetővé tételét.

A bécsi osztrák ipartanács általános osztályának mai ülésén Törökországgal való kereskedelmi és ha-

józási forgalmunk jelenlegi megakasztása tárgyában egyhangulag elfogadták a következő sürgős javaslatot:

Felszólítandó a kormány, hogy teljes erélyvel gondoskodjék arról, hogy a kereskedelmünket és iparunkat a hosszabb bojkott által fenyegető károk ne ériék és az osztrák áruk ellen irányuló bojkottmozgalom mielőbb véget érjen.

E sürgős javaslattal kapcsolatban közölte lovag Fries osztályfőnök, hogy a kereskedelemügyi minisztériumtól nyert értesülések vétele után a külügyminisztérium azonnal interveniált és azt a sürgős kívánságot terjesztette elő, hogy kereskedelmünk és forgalmunk védelme ügyében haladéktalanul és teljes nyomatékkal tétessenek meg a szükséges intézkedések. A szóban forgó gazdasági érdekek fontosságának teljes tudatában a külügyminisztérium haladéktalanul utasította a konstantinápolyi cs. és kir. nagykövetséget, hogy a lehető legerélyesebb módon képviselje a mieink érdekeireitől hangoztatott jogos követeléseket, szemben a Törökországban tapasztalható sajnós eseményekkel és így alapos az a remény, hogy törökországi kereskedelmünk, hajózási forgalmunk normális lebonyolítása már a legközelebbi időn belül ismét teljesen simán fog lefolyni.

A delegációból.

- A hadügyi költségvetés tárgyalása. -

Budapest, október 16.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma befejezte a hadügyi költségvetés tárgyalását. A csapatok élelmezésének tételénél volt hosszabb vita, majd a katonai igazságszolgáltatásra vonatkozó tételnél Bakonyi Samu az új katonai perrendtartást sürgette meg. Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter ezt meg is ígérte, azt mondván, hogy a horvát bán megiegyezésének beérkezése után nemsokára a törvényhozás elé kerül a javaslat. Ezután még néhány pontnál volt csak kisebb felszólalás és mire dél elmúlt, a hadügyi budgetet is megszavazták.

Részletes tudósításunk a következő:

A hadügyi albizottság ülése.

Barabás Béla elnök délelőtt tíz órakor nyitja meg az ülést. Napirend szerint következik a hadsereg rendes költségvetésének tárgyalása.

Az első tételnél, mely a központi vezetésre vonatkozik, gróf Zichy Miklós kifogásolja, hogy a hadgyakorlatok költségei sehol előirányozva nincsenek.

Okolicsányi László előadó felvilágosításul előadja, hogy ezek a költségek a 7. czimben vannak előirányozva, az összegek részletes felhasználása pedig megtalálható a zárszámadásban.

A 3. tételnél (a katonai hadbiztonságról és szakközpontokról)

Gróf Zichy Miklós felhívja a hadügyminiszter figyelmét arra a körülményre, hogy hadgyakorlatok alkalmával a csapatok élelmezése most is épp oly siralmas állapotban van, mint régebben.

Szabó Istvánnak is tudomása van arról, hogy a hadgyakorlatoknál az élelmezés körül némi hiányok fordultak elő, ezért gondoskodni kell arról, hogy ilyen esetek minél ritkábban, vagy egyáltalában ne forduljanak elő. Abban a nézetben van, hogy ezt a problémát a mozgó konyhák intézményével lehetne legcélszerűbben megoldani.

Ugron Gábor: Az élelmezés egyike a legnagyobb kérdéseknek a hadseregben s ha történt is ezen a téren haladás, de az intendaturai ellátás fejlesztése nem kielégítő.

Miklós Ödön: Az eddigi gyakorlatok beigazolták, hogy az élelmezés nincs kellő arányban a mozgósítási gyorsasággal. Véleménye szerint az élelmezési albizottságnak nem kellene csupán arra szorítkoznia, hogy az árak kérdésével és a beszerzési forrásokkal foglalkozzék, hanem meg kellene bízni az élelmezési albizottságot azzal is, hogy figyelmét azon berendezkedésre fordítsa, mely az élelmezés körül fennáll és a gyakorlati megoldás tekintetében tanulmányokat eszközöljön és javaslatokat tegyen.

Gróf Semsey László: A hadsereg ellátása a háborúban a legnehezebb problémák egyike és a hadjáratok eredménye jó vezetés mellett nagyrészt az ellátástól is függ.

Ugron Gábor: Azt a kérdést intézi a hadügyminiszterhez, hogy mennyi élelmezési készletet lehet adni a legénységnek, hogy ne legyen arra szo-

rulva, hogy esetleg reggeltől estig magától a hadsereg ellátásától várja az élelmet.

Báró Schönaich közös hadügyminiszter kijelenti, hogy a nagyobb manővereken az élelmezésről a legteljesebb mértékben gondoskodik a hadvezetőség. A nehézségek a gyakorló csapatok diszpozíciójában rejlenek. A tüzérségnek mai lövőképessége mellett az élelmezési kocsikát 10 kilométernyire kell hátrahagyni, amellet azonban előfordul, hogy a csapat irányt változtat. Ha a hadgyakorlat, amint ez legutóbb is történt, északra esik, akkor az élelmezési osztagok csak naplemente után kereshetők fel. A miniszter kételkedik azonban, hogy ilyen északi vállalkozások a jövőben oly gyakran történjenek meg, amint ezt a katonai irodalom állítja. A hadsereg élelmezése egyébként 12 napra terjed. A mellett érvel, hogy a szállítható konyhák szükségességek, mert ezeknek használata mellett aztán a legénység naponta kétszer, sőt háromszor is étkezhetik.

Az 5. czimnél (katonai igazságügyi igazgatás)

Bakonyi Samu nemcsak jogászi, hanem emberbaráti szempontból a katonai perrendtartás életbe léptetését sürgeti annál is inkább, mert tudomása szerint sem közjogi, sem politikai akadályokba annak megvalósítása nem ütközik.

Szabó István elismeréssel szól a hadügyminiszternek a párbajozás korlátozása tekintetében tett intézkedéseiről és felhívja a hadügyi vezetőség figyelmét arra, hogy a becsületügyi eljárásnál az összes fórumok előtt az érdekelt tiszteknek jogukban áll személyesen megjelenni és védekezni, azonban e jog gyakorlására a hadügyi vezetőség nem adja meg a módot, az anyagi eszközöket.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter Bakonyi felszólalására azt válaszolja, hogy a katonai bünvádi perrendtartás kérdését az igazságügyminiszter a minisztertanács elé vitte, ahol azonban konstataálták, hogy a horvát bán az elabratumot még nem látta. Meg van győződve, hogy a minisztertanács igen rövid idő múlva fog dönteni e kérdésben, amely aztán nemsokára a törvényhozás elé kerül.

A 6. czimnél Ugron Gábor azt kérdi, vajon a hadtestparancsnokságoknak jelenlegi száma megfelelő-e a hadseregadminisztráció és a mozgósítás érdekeinek.

Hoffmann Hugó altábornagy kifejti, hogy jelenleg minden hadtest két gyalog hadosztályból, vagyis nyolcz gyalogezredből áll. Ez 32.000 embert jelent, minden hadtestparancsnok mellé ha van osztva egy altábornagy, aki háború esetén visszamarad és átveszi az adminisztratív ügyek vezetését.

Gróf Cziráky Antal arra kéri a hadügyi vezetőséget, hogy a hadgyakorlatokkal a lehetőség szerint ne mindig ugyanazon vidékeket terheljék.

Bakonyi Samu a tüzérségi lovak ellátásának fontos kérdését ajánlja a hadügyminiszter figyelmébe. A japánok magának a fogatnak a lovaival szállították a két-három napra szükséges zabot, a franczia és a német hadseregben is több gyakorlati kísérlet történt ezen a téren.

A 8. czimnél (katonai képzőintézetek)

Gróf Zichy Miklós eddigi álláspontjának megfelelően nem fogadja el a képzőintézetekről szóló tételt.

Okolicsányi László előadó rámutat arra, hogy noha a 67-iki törvény a képzőintézetekről nem szól, a véderőtörvény azokat a hadsereg kiegészítésének egyik tényezőjeként jelöli meg és azért nem tartja ezt a közjogi kifogást helyénvalónak.

Báró Schönaich közös hadügyminiszter röviden válaszol Bakonyi Samunak a tüzérlovak élelmezésére vonatkozó kérdésére.

A tételt, valamint a következő 9., 10. és 11. czi-meket változatlanul elfogadták.

A 12. czimnél (ruhakezelő intézetek)

Szabó István tudni óhajtáná, milyen stádiumban van a ruházat reformjának ügye.

Báró Schönaich közös hadügyminiszter kijelenti, hogy a gyalogságnál már eldöntötték a tábori ruházat kérdését s az erről szóló körrendeletet a napokban fogják kibocsátani. A hadvezetőség a csukaszürke színt választotta, különben a jelvények nem fognak változni. A lovasság ruházatának megváltoztatására egyelőre nem gondolnak, az pedig, hogy csak szürke lovakat szerezenek be, alig lehetséges. (Derültsg.) Egyelőre csak a felszerelési részleteket változtatják meg s az engedélyezés aránya szerint néhány hadtestnél életbe is léptetik a reformot.

A tételt azután elfogadták.

A 13. czimnél (műszaki tüzérség)

Miklós Ödön felvilágosítást szeretne nyerni a hadügyminisztertől aziránt, hogy az új tüzérségi anyag hogy vált be a gyakorlatban.

A közös hadügyminiszter megbízásából Krobotin altábornagy azt a felvilágosítást adja, hogy Hajmáskéren egy üteg, amely nagyban, tehát a legkülönbözőbb czégek anyagából lett előállítva, hat hónap óta ki lett próbálva. Különböző igen nehéz lövészi gyakorlatokat végeztek, ezen anyag használatánál szerkezeti tekintetben a legkisebb nehézség sem

merült fel. Kitént továbbá, hogy azon célzó szerkezetek segítségével, amelyeket bevezettek, mindenkor a leggyorsabban volt lehetséges azt a feladatot megoldani, bármely célpontra rögtön parancskiadás után löni, anélkül, hogy a cél látható lenne, úgy, hogy a legmesszebbmő módon eleget lehetett tenni mindazoknak a taktikai követelményeknek, amelyeket a közvetett tüzérségi tűz iránt támasztani lehetett.

A tétel, valamint a következő 14. cím is elfogadtatott.

A 17. czimnél (katonai földrajzi intézet) Szabó István kérde, hogy történt-e intézkedés azon hány pótlására, amelyet már előzőleg a múlt évi delegációban felhozott, hogy tudniillik némely vidékek 20—25 év óta nem voltak újra térképezve.

Báró Schönaich közös hadügyminiszter azt a választ adja, hogy bizonyos rendszer szerint az összes vidékekre rá kerül a sor.

A tételt, valamint a 18. címet is elfogadták.

A 19. czimnél (nyugdíjügy) elsőnek

Gróf Zichy Miklós szólalt fel. Magát a tételt nem támadja meg, csak rámutat arra a roppant felülnő állapotról, amely van a nyugdíjazott 460 táborknak csaknem öt milliónyi nyugdíja és a százados, főhadnagy, hadnagy és ezzel egyenrangú kisebb nyugdíjazott tisztek 4000-nyi létszámának szintén körülbelül öt milliót kitevő nyugdíjösszege közt. Az alantasabb tiszteknél ez a csekély nyugdíj a legnagyobb nyomort jelenti.

Thaly László: A nyugdíjaknál azon anomáliák, melyekre már tavaly rámutattam, most is fennállnak. Éppen azok a régi tisztek, akik háboruban vettek részt és ezáltal váltak szolgálatképtelenné, a legrosszabban vannak nyugdíjazva.

Chorin Ferenc: A nyugdíjügy kizárólag az országgyűlés hatáskörébe tartozik. A hadügyminiszter az országgyűlés által meghozott nyugdíjtörvény értelmében köteles eljárni. A delegáció a nyugdíjügy érdemével tehát nem foglalkozhatik. Itt a legnagyobb szigorúságra van szükség azért is, mert ez a tétel szintén egyike azoknak, ahol Magyarország rendkívüli károsodást szenved. Az itt megszavazott összeg majdnem kizárólag az osztrák gazdaság istápolására szolgál. Természetesen az osztrák tisztek otthon maradnak nyugdíjban, de a magyar honosok jórésze is Ausztriába megy. Részéről is hiangoztatja, hogy itt a legnagyobb szigorra van szükség.

Okolicsányi László előadó: Magyarország öt és Ausztria huszonkettő, ez az arány

Buzáth Ferenc: A tételt elfogadja, azonban rámutat a nyugdíjak összegének (27 millió) horribilis nagyságára.

Chorin Ferenc: Tehát majdnem ötször annyit költenek el Ausztriában, mint Magyarországon, holott Magyarországra a kvóta szerint 36 százalék esik. Ezen viszonyoknál fogva igen fontos ránk nézve, hogy ok és cél nélkül a nyugdíjasok száma ne szaporítsassék.

Okolicsányi László előadó: Thaly László megjegyzéseire azt válaszolja, hogy ezen nyugdíjasoktól nem kívántatik szegénységi bizonyítvány bemutatása, hanem csak annak igazolása, hogy magánvagyonuk nincs.

Ezután öt perc szünet következett.

A 20. tételnél (katonai fogházak)

Szabó István azt a kérdést intézi a hadügyminiszterhez, hogy a bünvádi perrendtartási reformmal kapcsolatban előkészítették-e a katonai büntörrendszer reformját is, beleértve ide a tisztek vizsgálati fogságának kérdését is.

Báró Schönaich közös hadügyminiszter megjegyezte, hogy a katonai büntörrendszer részére múlt decemberben kiadott új előírás szerint a Szabó delegátus által nyilvánított kívánság, amennyiben az az időszereü perrendtartás keretein belül esik, jogos. A határozatot azonban csak akkor lehet teljesen végrehajtani, ha a régi épületeket újjakkal cserélik fel.

A 26. tételnél (pótlóvázás)

Bacsák táborkok kért szót és a hadügyminiszter nevében meghívta a bizottság tagjait, hogy Dalmánra rándoljanak ki a csikó-telep megtekintése céljából.

A 27. tétel (az altiszti szolgálati és jutalomdíjak) elfogadásával befejeződött a rendes költségvetés tárgyalása s áttért a bizottság a rendkívüli költségvetésre.

Áttérve a rendkívüli kiadásokra, az 1. czimnél (fegyverzeti ügy)

Gróf Zichy Miklós kérde, hogy ez a tétel meddig fog még szerepelni a költségvetésben.

Ugron Gábor felszólalása és a hadügyminiszter felvilágosítása után a tételt elfogadják.

A 13. czim 1. tételénél (Bécsben új hadügyminisztérium építése)

Holtzy Pál kéri a hadügyi vezetőséget, hogy az építkezésnél és a berendezések megszerzésénél ré-

szelessék a magyar ipart, továbbá, hogy a dísztermények és szobrok készítésénél a magyar művészek is figyelembe vétnessenek.

Báró Schönaich közös hadügyminiszter kijelentette, hogy az építkezésnél a magyar művészek is részt fognak venni a pályázatban s a zsüri tagjai közé magyar delegátusokat is választanak. Magánál az építésnél az van tervbe véve, hogy az ingó berendezéseket és gépfelszerelést a magyar iparosokkal fogják készíttetni.

A tételt elfogadták.

Ezután megszavazta az albizottság az új tábori tüzérségi anyag beszerzésének folytatására szükséges, már 1904-ben engedélyezett 15 millió koronát.

A néhány rendkívüli hitel felhasználási és elszámolási határidejének kiterjesztésére vonatkozó hadügyminiszteri előterjesztést az albizottság gróf Zichy Miklós felszólalása és Okolicsányi László előadó felvilágosításai után szintén elfogadta.

Ezzel letárgyalták a hadügyi költségvetés összes teteleit.

Az ülés egynegyed 2 órakor ért véget.

Az élelmezési albizottság ülése.

A hadügyi bizottság élelmezési albizottsága ma délután 4 órakor ülést tartott. Az ülésen Miklós Ödön elnök, előadó Thaly László volt. A hadügyminisztérium részéről az ülésen jelenvoltak Hoffmann Hugó altábornagy és Ogrukics vezérhadbiztos.

Miklós Ödön elnök a termények és a természetbeni élelmezés beszerzési módjára vonatkozólag terjesztett elő javaslatot. Az albizottság a javaslatot elfogadta és utasította a hadügyminisztert, hogy a közvetlen bevásárlást a lehetőségig továbbfejleszteni igyekezze. A jelentés elkészítésével az albizottság Thaly Lászlót bízta meg.

Az élelmezési albizottság ülése 6 órakor ért véget.

A külügyi albizottság jelentése.

A delegációs külügyi albizottsága ma délután 5 órakor Széll Kálmán elnöklésével ülést tartott. Az albizottság elé gróf Thoroczkay Miklós a plénum elé terjesztendő jelentést mutatta be, amelyet a következőkben ismertetünk:

A két külügyi albizottság tanácskozásainak fő tárgya ez idén természetesen az a változás volt, mely Bosznia és Hercegovina nemzetközi helyzetében a legközelebbi napokban beállott. Az albizottság teljesen megelőzve a kérdésnek közjogi részét, mint, amely kizárólag a törvényhozás fóruma elé tartozik, a kérdésnek csakis külügyi vonatkozásaival foglalkozott és alapos megfontolás tárgyává tette azokat az okokat, melyeknek következtében ő felseg felseg jogainak tellességét e két tartományra kiterjesztette, e tény elkerülhetetlen voltát a Törökországban és egyes Balkán államokban beállott körülmények folytán készséggel elismeri és azt helyesléssel fogadja. Reméljük, hogy az a szoros kapcsolat, mely szövetségeseinkkel összefűz, külügyi kormányunknak Olaszországgal és Oroszával a Balkánt illetőleg a külügyi expozéban hangsúlyozott megegyező fellegása, az Angliával és Franciaországgal szemben különben fennálló teljesen barátságos viszony és az összes hatalmaknak a béke fenntartását és a békés együttműködést célzó állandó törekvése, mihamarabb el fogják enyészteni azt a nyugtalan hangulatot, melyet az annexió bekövetkezése egyes helyeken előidézett.

Szükségesnek tartjuk azonban megjegyezni két dolgot:

Először is a leghatározottabban tiltakozunk az ellen a fellegás ellen, mintha az annexió ténye az alkotmányos Törökország ellen intézett agresszív lépés lenne. Mi a török alkotmány visszaállítását a legmelegebben üdvözöljük, bizunk annak állandóságában és bizunk abban, hogy Törökországnak, az alkotmányosság után tovább haladva, sikerülni fog határain belül konszolidált, rendezett viszonyokat teremteni.

Másik megjegyzésünk a következő: Készséggel elismerjük azt, hogy a novibazári szandzsákban eddig elhelyezett helyőrségeinknek onnan való visszavonását a fennfőrgő helyzet indokolta tette. Külpolitikánk ezen tényével is annak adja bizonyosságát, hogy teljes bizalommal viseltetik az iránt, hogy Törökországban inaugurált új éra Törökországnak erősödését fogja maga után venni. Határozottan nézetünk, hogy külügyi politikánknak a jövőben sem szabad megengedni azt, hogy ama terület Törökországtól elszakítva, egy nagy délszláv állam alapjává váljék. Szerbiáról a jelentés így emlékszik meg: Ugy látszik, Szerbia elfelejtette azt, hogy függetlenségét és jelentékeny területi nagyobbodását 1878-ban nagyrészt nekünk köszönheti és hogy a mi közbelépés-

sünk volt az, amely őt egy végzetes hadjárat alkalmával a további katasztrófától megmentette. Ideje volna, hogy ezeket emlékezetébe visszaidézzék és megfontolja azt, hogy a jóindulatu támogatást nem minden körülmények között tartjuk helyesnek és hogy azokkal szemben, kik erre provokálnak, erősközü szomszédok is tudunk lenni.

Elfogadásra ajánljuk a következő határozati javaslatot: Felhívatik a közös hadügyminiszter ur, 1. hogy a magyar országos bizottság elé terjeszsen évenként kimutatást a külügyi szolgálatban alkalmazott magyar állampolgárok létszámáról, hogy megállapítható legyen, mennyiben felel meg a magyarul tudó magyar állampolgár alkalmazottak száma a Magyarországot a paritás alapján megillető aránynak, 2. hogy intézkedjék az iránt, hogy az 1867-iki kiegyezési törvényekben lefektetett paritás s egyenlőség követelményeinek megfelelően minden követési és konzulátusi épületen, illetve hivatalos helyiségen s pecsétén az osztrák czimer mellett azzal egyenlő nagyságban a magyar czimer is elhelyeztessék és elvárja a közös külügyminiszter urtól, hogy a maga részéről minden lehető megtesz arra, hogy, a czimerkérdés lehető rövid idő alatt megfelelő megoldást nyerjen.

Az albizottság gróf Thoroczkay Miklós előadónak úgy az általános külpolitikai helyzetre, mint a részletekre vonatkozó jelentését tudomásul vette és hitelesítette.

Ez a jelentés a kedden délelőtt 11 órakor megtartandó nyilvános ülésen kerül tárgyalás alá.

A tengerészeti albizottság jelentése.

A tengerészeti albizottság délután hat órakor tartotta meg hitelesítő ülését Okolicsányi László elnöklésével. Az ülésen gróf Majláth Géza előadó előterjesztette az albizottság jelentését, amelyet az albizottság észrevétel nélkül tudomásul vett és hitelesített. Az ülés 6 óra 15 perczkor ért véget.

A delegációs udvari ebédek.

A delegációs udvari ebédek október 28-án és 30-án lesznek.

Budapest, október 16.

Osztrák miniszterválság. A „Berliner Börsencourier” bécsi levelezője „A belső helyzet Ausztriában” czimű cikkében a következőket írja: Azokhoz a bonyodalmakhoz, amelyeket az okupációs tartományok bekebelezésére irányuló lépés maga után vont, fokozott mértékben a belpolitika kényes területén szintén újabb nehézségek sorakoztak. A cikk a csehországi nemzetiségi kérdést a politikai veszélyek kiindulópontjának mondja. A jelenlegi miniszterelnök minden kísérlete, hogy a két néptörzs jogos igényeivel számoló nyelvtörvénynyel és a csehországi tartománygyűlési választói rend reformjával csillapítólag hasson és elviselhető állapotot teremtsen, hajótörést szenved, a szenvedélyességen és a macakasságon, amelyvel mindkét párt ragaszkodik álláspontjához. Kétségtelen, hogy az egész belpolitika kulcsa ez alkalommal jobban, mint valaha, a cseh tartománygyűlésen van. Ha a kormánynak erélyes fellépéssel nem fog sikerülni tisztámanának erélyes fellépéssel nem fog sikerülni hogy az obstrukció átterjed az osztrák központi parlamentre is. Ily cél- és észnélküli akció következményei nem láthatók előre, bizonyos azonban, hogy az megakasztaná az egész törvényhozási apparátust. Igen örvendetes, hogy feudális konzervatív cseh nagybirtok, amely eddig ridegen a cseh pártján állott, most közvetítő szerepet visz. Kivánatos volna, hogy törekvései sikerrel járjanak, mert a kiélezett külügyi helyzet szükségessé teszi, hogy a Reichsrath kifelé összetartozását és egyöntettségét dokumentálja. A belső konfliktus oly pillanatban, amidőn Magyarország Boszniára vonatkozó külön követelésekkel áll elő, kell, hogy külföldön igen kedvezőtlen benyomást keltsen és ártson prestizsünknek. A nemzetiségi probléma a cseh és németek némi engedékenységgel bizonyára megoldható.

Prágába érkezett megbízható jelentés szerint báró Beck miniszterelnök csak a jövő hétfőn utazik Budapestre, hogy az uralkodó elé terjeszse a mai minisztertanács határozatait és jelentést tegyen a belpolitikai helyzetről.

A bulgár függetlenség.

Budapest, október 16.

A törökországi osztrákelles bojokt mind nagyobb arányokat ölt. A kár, melyet a Lloyd és az osztrák kereskedők eddig szenvedtek, máris megmérhetetlen. A török kormány, bár megígérte erélyes közbenjárását, nagyon lauhán lép fel a bojokt-mozgalom ellen, daczára annak, hogy a konstantinápolyi osztrák-magyar követ többször felszólalt a portánál.

A török hadügyminiszter megezfólta ugyan a tegnapi mozgósítási híreket, de elismerte, hogy történtek katonai intézkedések, amelyek azonban csak ellensúlyozni akarják a bolgároknak a határ mentén történt csapat-előtolásait.

Mai hireink a következők:

A krétai kérdés.

A végrehajtó hatalommal megbízott bizottság távlatot intézett a görög királyhoz, amelyben közli vele a kamara határozatát a sziget függetlensége és Görögországgal osztatlan állammá való egyesülése dolgában és felszólítja a királyt, hogy a szigetet okkupálja.

Mozgósítási hírek.

A porta körjegyzékben hívja fel a hatalmak figyelmét a Bulgária katonai készülődéseiről szóló hírekre, ismételve kifejezést ad Törökország békés szándékainak, kijelenti azonban, hogy Törökország kénytelen lesz óvintézkedéseket tenni, ha Bulgária megmarad jelenlegi magatartása mellett és konfliktus esetére minden felelősséget elhárít magától.

A török hadügyminiszter a „Journal“ tudósítójával folytatott beszélgetésben kijelentette, hogy a 2. és 3. hadtest, valamint a szmirnai, aibiri és egyéb helyőrségek mozgósításáról szóló hírek alaptalanok. Csupán három zászlóalj küldetett Maczedóniába a házagok pótlására és a rend fentartására. A miniszter azt mondta továbbá, hogy Bulgária szaporította tényleges állományát a határon, mely intézkedés arra fogja bírni Törökországot, hogy hasonlóképpen cselekedjék. Hozzátette még, hogy értesülései szerint Bulgária ágyukat, puskákat és bombákat küld Haszkovo és Kirdjali Rodope-hegységbeli megerősített pontokra. Ha a miniszter, mint állítja, némi tulzást el is ismer, mégis számolnia kell ezzel addig, míg másként hangzó bizonyítékaik nincsenek. Ugyanigy nyilatkozott a tudósítóval szemben a török vezérkar főnöke is.

A bolgár távirati iroda felhatalmazást nyert annak kijelentésére, hogy Bulgária nem erősítette csapatait a határon és oda ágyukat és fegyvereket nem küldött.

Hir szerint a török-bolgár szövetség eszméje is felmerült. Riza basa miniszter és a vezérkar főnöke kedvezően fogták fel ezen eszmét.

A Reuter-ügynökség után nyilvánosságra jutott legutóbbi török körjegyzék ismét előtérbe állítja a kelet-ruméliai kérdést. Ugy látszik, hogy Törökország e kérdésben vallo álláspontjának katonai rendszabályok után bizonyos nyomatókat óhajt kölcsönözni. Német lapokban már a legutóbbi napokban megjelentek hírek arról, hogy a szaloniki-i 3. hadtest tartalékainak behívását elrendelték, továbbá a hadsereg részére nagyobb lóvásárlások történtek és néhány török hadihajó készenléthelyezésére várható. Ha e hírek megerősítést nyernek és ha többről van szó, mint pusztá óvőrendszabályról, vagy tüntetésről, ez csak egy okkal több volna arra, hogy a hatalmak azon fáradozásait, amelyek arra irányulnak, hogy a differenciáknak élet vegyék, a legnagyobb buzdóságai rolytassák. A kabinetek fellegésében mutatkozó egyetértés és a béke érdekében való egyértelmű együttműködésük már most biztosítékát nyújtják annak, hogy komolyabb bonyodalmak támadni nem fognak.

KÜLFÖLD.

A cseli tartomány választói jog. A nemzetközi szocialisták tegnap este a prágai konviktusi teremben gyűlést tartottak, amelynek napirendjén a tartománygyűlési választói reform állott. A gyűlés után a résztvevők énekelve a Bergstein felé vonultak, a rendőrség azonban szétszórta őket. A tüntetők kis csoportokban együtt maradtak, különböző utcán és városrészen áthaladva, többrendbeli kihágásokat követtek el.

Incidens az angol alsóházban. Az alsóház tegnapi ülésén Grayson szocialista képviselő a munkanélküliek ügyének felvetésével szenvedélyes hangú közbeszólásokra szolgáltatott alkalmat. Az elnök figyelmeztette Graysont, hogy az ülés napirendjére csak az italmérési törvényjavaslat megvitatása van kitűzve, de a szocialista szónok azt felelte, hogy a munkanélküliség és a nyomor akkora, hogy a napirendtől el kell térni. Amikor erre majdnem az egész alsóház hangos szóval tiltakozott, Grayson azt kiáltotta oda a protestáló képviselőknek:

— Persze, önök jól vannak lakva!

Az elnök erre felszólította a képviselőt, hogy fejezze be fejtegetéseit és engedje át másoknak is a szót. Grayson azonban nem tágitott, mire az elnök megparancsolta a teremszolgáknak, hogy a képviselőt vezessék ki. Az erőszak alkalmazása azonban nem volt szükséges, mert Grayson maga-magától is távozott és távozása közben ezt mondotta:

— Nagyon szívesen hagyom el a termet és visszatérek a munkához.

A munkáspárt képviselőinek pedig ezt kiáltotta oda:

— Áruolók!

Az incidens általános gúnykaczajjal ért véget.

Az amerikai elnökválasztás. Newyorkból táviratozzák, hogy a demokratapárt most első ízben fogja nyilvánosságra hozni pártkasszájának gyűjtését. Összesen 250.000 dollár van együtt. Bryan lapjának jövedelméből 4000 dollárt ajánlott fel választási költségekre. A köztársasági párt követni fogja ezt a példát, de a gyűjtés eredményét csak a választás lezajlása után fogja közzétenni.

TÁVIRATOK.

A dán képviselőház új alelnöke.

Kopenhága, október 16. Christensen volt miniszterelnököt a volkething Klaus Berntsen belügyminiszterrel választott eddigi alelnök helyébe ma megválasztotta.

Herzenstein gyilkosa.

Viborg, okt. 16. Herzenstein volt dumaképviselő megölésében való részesség miatt az esküdt-bíróság Polowajew vádlottat hat évi fegyházra ítélte.

Az új török berlini nagykövet.

Berlin, október 16. Vilmos császár ma este fogadta Osman Nizam pasát, az új török berlini nagykövetet.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	okt. 16.	okt. 15.
Buza	locobuza 110	109 ¹ / ₂
	decemberre 110	109 ¹ / ₂
	májusra 110 ¹ / ₂	109 ¹ / ₂
Tengeri	decemberre 74 ¹ / ₂	74 ¹ / ₂
	májusra 71 ³ / ₄	71 ¹ / ₂
Csikagó,		
Buza	decemberre 100 ¹ / ₂	99 ³ / ₄
	májusra 103 ³ / ₄	102 ¹ / ₂
Tengeri	decemberre 63 ³ / ₄	63 ³ / ₄

New-York, okt. 16. Gyapot New-Yorkban helyben 9.30 (9.20 tegnap), gyapot novemberre 8.90 (8.77), gyapot januárra 8.70 (8.56), gyapot New-Orleansban helyb. 8¹⁵/₁₆ (8⁷/₈), petroleum stand white New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Philadelfiában 8.45 (8.40), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 16 (Zárlat.) Zsir novemberre 9.40 (9.45), zsír januárra 9.12 (tegnap 9.20), szatonna short clear, 9.62 (tegnap 9.62), sertészsus januárra 15.10 (tegnap 15.27)

Miczi grófnő.

Bécs, október 16.

A bécsi büntető-törvényszék előtt ma folytatták a Veith Marcell római gróf és felesége bünpörének tárgyalását. A tegnap történeteket részletesen ismertettük. A mai tárgyalás lefolyásának képét a következőkben adjuk.

A terem elejétől kezdve üres volt, mert a közönség tudta, hogy a tárgyalás titkos lesz. Az ülés megnyitása előtt Veith grófné a foiyosón sétálgazott és czifra gyászruhájában kellemetlenül tünt fel.

Báró Disler törvényszéki elnök felszólította a beidézett tanukat és konstataulta, hogy néhányan ma se jelentek meg. Első tanuként azt az ügyvédet hallgatják ki, aki annak idején Weiss Jeanette kaszírnot a Veith Marcell által ellene indított pörben védte. A tanu a következőket jelenti ki:

— Kötelességemnek tartom, hogy néhány szót mondjak az ebben a pörben sokat emlegetett Baumgarten rendőrbiztosról. Egészen biztosan tudom, hogy Baumgarten női befolyásokkal szemben teljesen megközelíthetetlen volt. A múlt esztendőben Miczi grófnő azt a hírt terjesztette, hogy egy ügyvéd ellenségévé lett azért, mert ajánlatait visszautasította. Később a „grófnő“ bevallotta, hogy ő maga eszelte ki ezt az elbeszélést.

Sachs Anna tanu nem jelent meg, a többi tanuk legnagyobb része Veith Marcellre nézve terhelőleg vall.

A védő ezután indítványozza, hogy hallgassanak ki szakértőket arra nézve, hogy Veith tabellájának számításai megegyeznek-e a könyvébe vezetett bejegyzésekkel.

Az államügyész: Veith Anna azt állítja, hogy ő nem adott leányának alkalmat erkölestelen cselekményekre és nem tudta, hogy leánya miből él. A tárgyaláson kitűnt, hogy a vádlottnő intelligenciája igen alacsony fokon áll, nem lehet tehát azt állítani, hogy teljes betekintése volt a viszonyokba. Ilyen körülmények között visszavonom a vádat Veith Anna ellen.

A bíróság erre Veith Annát felmentli.

A védő indítványozza, hogy Veith Annát tanuként hallgassák ki arra nézve, hogy leánya azt mondta neki, hogy ő semmi rossz dolgot nem művel.

Rövid tanácskozás után az elnök kihirdeti, hogy a védőnek Stukart kormánytanácsos és Baumgarten bizos tanuként való kihallgatására vonatkozó kérelmét, valamint azt a kérelmét, hogy Veith feljegyzéseiről könyvszakértőt hallgassanak ki, elutasítja, Veith Anna tanuként való kihallgatása iránti kérelmének azonban helyt ad.

Veith Anna habozva a korlát elé áll.

Az elnök: Az ön helyzete lényegesen megváltozott. Mint vádlottnak joga volt tagadni, mint tanu kötelessége megmondani az igazat.

Veith Anna előbb a férjére néz és zavartan így szól: Jobb szeretném, ha nem kellene vallomást tennem.

Veith Marcell meglepetve felugrik és beszélni akar, de az elnök félbeszakítja és jegyzőkönyvbe veszi, hogy Veith Anna tanuvallomását megtagadta.

Veith Marcell dühösen a feleségére mutat: De hisz ez mindazt, a miről itt szó volt, meg sem értette.

Az elnök (Veith Annához): Megértette, amit önnek mondtam?

Veith Anna előbb hallgat, majd az elnök újabb kérdésére távozva mondja:

— A férjem talán jobb szeretné, ha vallanék.

Az elnök: Erre nincs szükség. Hazamchét. A vádlott: Meg vagyok róla gyöződve, hogy nem tudja, mit beszélt.

Az elnök (Veith Annához): Nos tehát, még egyszer kérdem, megmarad elhatározása mellett?

Veith Anna (izgatottan): Most már nem tudok semmit.

Az elnök erre a bizonyító eljárást befejezettnek nyilvánítja.

Veith Marcellt a törvényszék egy évi súlyos börtönre ítélte

Titokzatos bűnvizsgálat.

— Saját tudósítónktól.

Budapest, október 16.

Tegnap hajnalban, közvetlenül lapunk zárta előtt kaptuk az értesítést arról a nagyarányú és rendkívül titokzatos vizsgálatról, amely az V-ik kerületi kapitányság hivatali helyiségeiben, Boda Dezső főkapitány személyes vezetésével megindult. Az előrehaladott idő nem engedte meg, hogy a szenzációs külsőségek közt folyó bűnvizsgálatról részletesebb tudósítást adjunk, de a vizsgálatot vezető hivatalos személyiségek szigorú titkolózása is akadályt vetett az értesüléseknek. Nem lehetett megtudni semmit. Annyira titkolóztak, hogy még a kihallgatott személyek kiléte és társadalmi állása felől sem adtak semminemű felvilágosítást, sőt hiire ment, hogy az érdekelteket is becsületszavukkal kötelezték titoktartásra.

Mindez természetesen csak fokozta az érdeklődést és ma reggelre kelve valóságos hajszá indult meg a sajtóban a dolog kiderítésére. A nagy igyekezet azonban ma sem járt több eredményre a tegnapiénál. A titkolózás, a rezerváció ma talán még óvatosabb az illetékes helyeken, úgy, hogy külsőségeken kívül egyébbel alig számolhatunk be a vizsgálat tárgyában. Ezekből a külsőségekből azonban egyet szinte teljes bizonyossággal meg lehet állapítani. Azt tudniillik, hogy nincs szó királyunk élete ellen való merényletről, hanem valami nagyarányú s esetleg politikai hátterű csalásról, vagy hamisításról. A rendőrség állítólag egy hamisított levél után kutat, amelylyel valami nagyszabású visszaélést követte volna el. A legplauzibilisebb föltevés szerint ez a levél egy miniszter nevében lett volna hamisítva. Ezen a verzió kivül azonban számtalan, kalandosnál kalandosabb hír és mese van forgalomban, amelyeknek azonban csupán csak a fantázia a szülőanyja, komoly alapjuk nincsen.

Szerzett értesüléseinket az alábbiakban adjuk:

A titokzatos nők.

Tegnap este hét óra után a parlament épületében, ahol a magyar delegáció hadügyi albizottsága ülésezett, megjelent gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, kihívta az ülésteremből Wekerle Sándor miniszterelnököt és Hadik államtitkár bevonásával hosszú ideig beszélgetett vele. A tanácskozásról, amely a hírlapírók figyelmét is magára vonta, késő este azt a kommunikét adták ki, hogy tárgya a belügyi kérdések megvitatása volt.

A szálak azonban odavezetnek, hogy ez a tanácskozás szorosan összefügg azzal a nyomozással, amelyet máskül órával később indított meg a rendőrség. Hír szerint a miniszteri tanácskozás után Boda főkapitány utasítást kapott az ügyben, aki már várt erre az utasításra s nyomban elment az V. kerületi kapitányságra.

Érdekes és jellemző, hogy a rendőrség a titokzatosságot azzal kezdte, hogy a nyomozást, noha eddig a legfontosabb ügyeket is a főkapitányság központi épületében intézték el, ezúttal az V. kerületi kapitányságon indította meg. Valószínűleg az volt a célja vele, hogy elterelje a nyomozásról az érdeklődők figyelmét.

Bizonyos, hogy a nyomozást mindenekelőtt razzia előzte meg. A razziát egész sereg detektív élén Krecsányi rendőrtanácsos tartotta. Hol és merre volt ez a razzia, arról is mélyen hallgat a rendőrség.

A razzián több előállítás történt. A detektívek bevitték a kerületi kapitányságra két elegánsan öltözött nőt, két gyerekfiút és egy idősebb embert, aki semmiesetre sem volt magyar származású.

A kerületi kapitányságon már várta az elfogottakat Tóth Lajos rendőrtanácsos, a bűnügyi osztály vezetője és dr. Körös rendőrfogalmazó. Néhány perccel később megérkezett oda Boda főkapitány is.

Az előállítottak kihallgatása hajnali három óráig tartott. Az alatt, amíg a kihallgatások folytak, mást, mint rendőrségi közeget, nem bocsátottak be a kapitányság épületébe.

A késő éjjeli titokzatosan folytatott nyomozás egész sereg hírlapírókat toborzott össze a Vadász-utczában. Éjjel egy óraker megjelent a kapitányság épülete előtt Tóth rendőrtanácsos s a következőket mondta:

— Razzia volt, több előállítás történt s a rendőrség most az előállítottak vallomásából akar szálakat találni egy régebbi bűnügyhöz. Hiába várakoznak az urak, nem mondhatunk semmit. Ezt az egész dolgot el kell temetni.

Ez a felvilágosítás, amely semmit sem mondott, de homályos vonatkozásaival sejtette, hogy nagyfontosságú ügyről lehet szó, egyenesen olajat öntött a tüzre. A kombinációk egész serege merült fel s így kapott lábra az a verzió is, hogy a király élete ellen szőtt merényletről van szó.

Három óraker a két nő elhagyta a kapitányság épületét. Távozásuk ugyancsak titokzatos körülmények között történt. Az egyik nő észrevétlenül ment el egy detektív kíséretében, a másik — elegáns ruházatu, 25—30 év körüli nő — a 753. számú bérkocsiba ült, természetesen a kíséret detektívvel együtt. Egy pillanatra alkalom nyílt, hogy a nő felfedje szigorú inkognitóját, de a kérdezősködésekre mindössze azt válaszolta, hogy ő nem mondhat semmit.

A rendőrség végtelenül óvatos volt s még arról is gondoskodott, hogy a bérkocsin távozó nőt kocsin se követhesse senki. A hajnali-utcai bérkocsi-állomásról elparancsolta a kocsikat, a bank-utcai állomáson pedig leszereltette azt a néhány kocsit is, amely ott vesztegelt.

Ma reggel Boda Dezső főkapitány az öt ostromló hírlapíróknak ezeket mondta:

— Kielégítő felvilágosítást nem adhatok. Egy régebbi ügy befejezésére történik a nyomozás, de semmiesetre sincs arról szó, hogy a rendőrség a király élete ellen szőtt összeesküvésnek jött volna a nyomára.

Házkutatás egy ügyvédnél.

Még homályosabbá teszi az ügyet az, hogy tegnap este a rendőrség váratlanul házkutatást tartott egy fővárosi ügyvéd lakásán, valami nagyfontosságú levelet keresve. Tegnap este 8 óraker ugyanis két fiakker állott meg a Régi posta-utca 10. sz. számú kapu előtt és polgári ruhás rendőrtisztviselők a házmesternénél, dr. Darvas Mihály ügyvéd után tudakozódtak. A házban két ügyvéd lakik és a házmesterné a III. emelet 25. szám alá utasította az urakat. A kapu alatt kifüggesztett lakók névjegyzékében nem található dr. Darvas neve, csak a kapu elé van kifüggesztve egy kis pléhtábla az ügyvéd nevével, amit a rendőrség emberei este nem láthattak. A lakók névjegyzékében a III. emelet 25. szám alatt Reich Izsó szerepel, ott lakik albertben egy kis hónapos szobában dr. Darvas ügyvéd.

A rendőrség emberei, miután az ügyvédi irodában alaposan átkutattak mindent, este 10 óra körül távoztak, de magukkal vitték Darvas ügyvédet is. A rendőrség emberei egyenesen az V. kerületi kapitányságra hajtottak, ahol nagy apparátussal folyt már akkor a rejtélyes, misztikus bűnügy főszerelőinek kihallgatása. Dr. Darvas éjjel után fél háromkor lépett ki a vadász-utcai kapitányság kapuján, nyomban egy ott várakozó kocsiba ült és elhajtatott. Egy hírlapíró nyomon követte és így állapította meg, hogy az ügy egyik főszerelője hol lakik.

Ma délelőtt egyik munkatársunk ott járt a Régi posta-utca 10. szám alatt lévő házban, dr. Darvas azonban kielentette, hogy nem fogad újságírókat, mert nem mondhat semmit; ügyvédi titoktartás köti.

Értesüléseink szerint a házkutatás célja állítólag az volt, hogy megkeritsenek egy apokrif levelet, amelyet üzleti spekulációk céljából egy fővárosi vállalkozó hamisított. A vállalkozó ügyfele ugyan dr. Darvasnak, a kérdéses levelet azonban nem találták meg az ügyvéd lakásán s arra vonatkozólag felvilágosításokat sem tudott adni.

A belügyminiszter nyilatkozata.

A khaotikus homály eloszlását ma délelőtt egy félhivatalos lap munkatársa úgy próbálta meg eloszlatni, hogy fölkereste Andrássy Gyula gróf belügyminisztert és hivatkozással arra, hogy a fővárosban riasztó hírek terjedtek el azzal a beszélgetéssel kapcsolatban, amelyet a belügyminiszter és Hadik államtitkár tegnap este Wekerle miniszterelnökkel folytattak, megkérdezte, vajon a belügyminiszternek van-e ezekre vonatkozólag valami mondani-valója, annál is inkább, mert kapcsolatot keresnek a beszélgetés és a mai reggeli lapokban hírül adott rendőri nyomozat között.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter kijelentette a hírlapíróknak, hogy a tegnap esti beszélgetésre vonatkozólag érdemleges mondani-valója nincs. Mindenkinél be kell látnia, hogy a kormányzás egyszerűen lehetetlenné válnék, ha ő, amit valamelyik miniszter társával beszélt, köteles volna a nyilvánosság elé vinni, hogy mit, vagy miről beszélgettek.

Ami a rendőri nyomozatot illeti, amelyről a lapok megemlékeznek, kizárólag a rendőrség dolga, hogy szükségesnek látja-e nyilatkozni, vagy pedig a vizsgálat érdekében ezt mellőzendőnek tartja. Azt az egyet azonban a leghatározottabban kijelentette a belügyminiszter, hogy a merényletverv vonatkozó híresztelések teljességgel alaptalanok.

Csempészett fegyverek.

Egy német nyelven megjelenő estilap állítólag jól informált helyről a következőket jelent a dologról:

A rendőri nyomozat tényleg folyamatban van, a hozzáfűzött kombinációkat azonban a mesék világába kell utalni. Igaz az, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek és gróf Hadik államtitkárnak, a magyar delegációk hadügyi albizottságának tárgyalása alatt folytatott konferenciája ezzel a vizsgálattal összefüggésben állott. Olyan ügyről van azonban szó, mely szigoruan a belügyminiszter ügykörébe tartozik, azon nem terjed túl és semminemű politikai vonatkozása nincs. Valószínű, hogy a vizsgálat részleteit rövid időn belül hivatalosan is közölni fogják, de addig a vizsgálat érdekében meg kell őrizni a diszkrecziót.

A legvalószínűbb verziója az ügynek az, amely fegyver-csempészettel hozza kapcsolatba a dolgokat. Tegnapelőtt éjjel ugyanis távirat érkezett a főkapitányságra, hogy Mitrovicza közelében elfogták a „Cseremics” nevű hajót, amelyen utasok nem voltak s amely állítólag fegyvereket és löszereket akart szállítani — Szerbiába. A hajó parancsnoka azonban, a parti hatóság előtt felmutatta a kereskedelmi minisztérium szabályszerű fegyverszállítási engedélyét, mire a hajót tovább engedték. Utóbb azonban aggályai merültek fel a mitroviczai csendőrségnek és táviratban jelentette a dolgot a belügyminisztériumnak, ahol csakhamar megállapították, hogy a Cseremics-hajó számára a kereskedelmi minisztérium nem adhatott ki fegyverszállítási engedélyt, mert ez iránt a belügyminisztérium véleményezését nem kérte ki. A fegyverszállítási engedélyeket ugyanis, a kereskedelmi minisztérium adja ugyan ki, de a belügyminisztérium és a hadvezetőség véleményezése alapján.

Miután a Cseremics-hajó parancsnoka által fölmutatott engedélyen a Szerényi államtitkár kézigye volt, a dologban természetesen legelőször őt kérdezték meg legelőször. És akkor az államtitkár egy levelet tett a belügyminiszter elé, amely Andrássy Gyula grófnak családiaság hién utánzótt kezeirása. A levélben arra kéri a belügyminiszter Szerényi államtitkárt, hogy a hajó részére fegyverszállítási engedélyt adjon. A levél természetesen hamis s most azt akariák megállapítani, hogy ki hamisította, vagy hogy hol van a koncepcusa.

Ezzel áll összefüggésben tán az a konstantinápolyi távirat is, mely szerint az osztrák-magyar konzulátus Budapesten bünyenyítő föliele-tést tett Nikics fegyverkereskedő ellen, aki minden valószínűség szerint kezdeményezője volt a bojkottnak és szerzője annak a pamfletnek, amelyet tömegesen osztogatnak a nép között az osztrák és a magyar kereskedők ellen.

Megerősíti lényegében az előbbi verziót egy kétsoros távirat is, amely a késő éjjeli órákban

érkezett egy hírszolgálati iroda utján. A távirat így szól:

A monitorok Ujvidék alatt feltartóztattak egy délnémet gőzöst, amely muni-cziót szállított Szerbia részére.

Ha ez igaz és ha nem magyar honos, hanem idegen állam hajójáról van szó, akkor egyszerre érthető a nagy titkolózás is, mert ha idegen államot háborus időkben fegyvercsempészetten érnék, az kázus belli.

Mindezek természetesen csak föltevések, mert bizonyosságot a rejtélyes ügyben, a beavattottakon kívül senki sem tud.

Párisi séta.

Barátnőmnék jó napja volt, elhatároztam hát, hogy fölhasználom ezt az alkalmat.

— Asszonyom, nem vinne magával a délutáni „Shopping“-jára? A nap csábitóan süt és a Boulevardok tele vannak emberekkel.

— Rendesen nem lehet a férfiakat boltok látogatásakor használni. De magával megpróbálom.

— Miért szólja le a férfiakat? Mi talán nem értünk a kirakatokhoz?

— Dehogy értenek! Maguk nem tudják, milyen élvezet van a szép holminak czéltalan nézegetésében. Sokkal türelmetlenebbek, szórakozottabbak, semhogy figyelmüket valami csinos dologra tudnák összpontosítani.

A Rue Blanche-on mentünk le, áttörtük magunkat a Chaussée d'Antin embertömégén és belejutottunk abba a forgalomba, melynek Párisban Operatér a neve.

— Itt vannak a legelragadóbb üzletek tíz percznyi kerületben. Magyarázta barátnőm szakismerettel. Jobbra a Boulevard de la Madeleine és balra a Boulevard des Italiens, — de mindenekelőtt, az Avenue de l'Opéra! Az isteni Avenue de l'Opéra!

— És a Rue de la Paix? — kérdeztem.

— Valaha az is elég csinos volt. De emberemlékezet óta folyton építenek benne és ez elrontja az élvezetet. Különbösen ugyis csak ékszerészeket lát ott az ember... már pedig nem szabad egyoldalulnak lenni.

— Hát a nagy szabó-czégek?

— Hiszen azokból vajmi keveset lehet az utcán látni. Mit mutatnak a Paquin, Doucet, Laferrière kirakatai? A műhelyek, ahol a szép holmi készül, az emeleteken, vagy az udvari részben vannak. A nagy áruházak sokkal többet nyújtanak és — én istenem! — hiszen a Printemps és a Lafayette üvegtáblái mögött is lehet szép dolgokat látni.

A Madeleine közelében, egy bazár kirakatában, egy brüsszeli csipkével bevont napernyőt mutattam neki, melynek nyele faragott elefántesont fogóban végződött, s a melyért csak 200 frankot kértek. A szomszéd ablakban egy majdnem hasonló napernyő ára 28 frankban volt megszabva.

— Lásza milyen ügyes utánzat! Oktatott a szép barátnőm. Ennek kifürkészésében van a divatszennle egyik fővonzó ereje, és a párisi üzletvilág ennek köszönheti a nagy forgalmat.

— Még akkor is, ha tudják, hogy megcsalják?

— Igen... mert kedvesen csalnak meg, ami sokat tesz. Nézze csak, milyen csinosak itt ezek a kis varrókészletek a Biedermeieres zöld kirakatban.

— Igazán, ezt ügyesen állították össze: a háttérben a szövetek, elől pedig a nécessaire-ek, varrókészletek és kizitíkrók kis kiállítása. Amott pedig, a tulsó ablakban bájos bluzok és gyönyörű nyakkendők. De nézze csak ezeket a szép bőrmappákat és irodai butorokat...

— Eh! Azok ostoba férfidolgok. Jöjjön inkább amoda, milyen pompás japán-selymek. Valóságos csoda! És milyen olcsók!

— Hát most hova megyünk?

— Megmutatom, hogy a „plein air“ nemcsak a festészetben, hanem a kereskedelemben is érvényesül. Nézze itt e nagy áruház nem éri be azzal, hogy a tágas raktáraiban állítja ki portékáit, hanem kiteszi a nap sugarainak is. Milyen egészen más hatása a selyem-szövet, a tarka szőnyeg, a sárgáskék roueni porcellán itt a szabadban. Önkéntelenül megáll az arremelő és a vásárlási kedv felébred.

— Igaza van. Éppen úgy azt találom, hogy az a kedves kaczerkodás a történelmi czégtáblákkal, nagyon ügyes üzleti fogás.

— Micsoda kaczerkodás?

— Hiszen jól ismeri azokat az üzleteket, melyek „Sevigné marquisehez“, vagy „Pompadourhoz“, vagy „XV. Lajos izléséhez“ vannak czimezve. Az egész boltot a megfelelő stílusban rendezik be; és ez hat.

Barátnőm rám se hallgatott. Egész érdeklődését egy fehéremü-kiállítás kötötte le.

Az Avenue de l'Opéra-ba kanyarodtunk, ahol éppen akkor gyuladtak ki a villamos ivlámpák. A legtöbb kereskedés már ki volt világítva. Mintha tündérvilágba léptünk volna, olyan fény és pompa vett körül. Száz és ezer apró villamos lámpa ragyogta be a krémszínű bársonyon fekvő gyémántokat, a csillogó Liberty-szöveteket, a tarka Surah-kat és musse-line-eket, a japán bronzszőrnyeket, a francia szobrocskákat, a kék porcellánt, a fénytelen ezüstneműt.

Ellátogattunk a Rue Castiglione-be is, ahol a kirakatba bekvártélyozott kényes kutyusokat — az amerikai nők kedvenceit — bámultuk meg.

— Így ni! — szólt barátnőm. — Most pedig elkísérhet Rumpelmayerhez és megkínálhat egy csésze teával.

— Örömet! Nos, okosan viselkedtem?

— Legalább hallgatott és ezáltal azt az illuziót keltette, mintha értene a szép dolgokhoz. Többet egy férfúól nem lehet kívánni.

Előfizetési felhívás.

Negyvenharmadik évfolyamát futja az „Egyetértés“, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és negyvennyolcas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolja, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczója, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelen programja és a jövő zsinórmértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolcas eszmék kivívásában.

Az Egyetértés hírszolgálati elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetése révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Cikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az Egyetértés mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföld-nevezetes ese-

ményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . 14 kor. — fill.

Egész évre. . . 28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Marosvásárhely kölesőne. Marosvásárhely vármegyehatalósága ma közgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy 500.000 koronás kölesönt vesznek fel, elhatározták továbbá, hogy a rendőrség államosítása végezt feliratot intézzenek a képviselőházhoz. A város egy gyermekjavító-intézet és kulturház építését határozta el.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatósága gróf Almásy Imre főispán elnöklésével közgyűlést tartott. A törvényhatóság a nyugdíj-, a közmívelődési, a székházépítési és házfelszerelési alapok dotálására, a szakkönyvtár létesítésére és a levéltár rendezésére 1 százalékos pótdó kivetését határozta el. Damjanich János szolnoki szobrára a közgyűlés 10.000 koronát szavazott meg.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szombat, október 17. — Róm, kat.: Hedvig. — Prot.: Hedvig. — Görög-orosz: okt. 4. Hierot. — Zsidó: Thisri 22. Sem. azeret. — A nap két reggel 6 óra 22 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 8 perczkor. — A hold két este 10 óra 45 perczkor, nyugszik délután 2 óra 56 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Szlányi-kiállítás és Pállik hagyatékának kiállítása a Múcsarnokban nyitva. Belépődíj együttesen 60 fillér. A tagsági jegyek érvényesek. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Fial művészek kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth Györgg múzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva. — A pedagógiai könyvtár zárva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— A görög király Berlinben. A görög király Vilmos császár látogatására ma este Berlinbe érkezett. A császár a pályaudvaron fogadta vendégét és a királyi kastélyba kísérté, hol a görög király megszállt.

— A király ajándéka a pápának. A király a pápát ötvenéves jubileuma alkalmából egy rubinnal és gyémántokkal kirakott feszülettel ajándékozta meg. A remekművi ajándék most készült el egy bécsi ékszerész műhelyében. A feszület hatvan aszur foglalt gyémántból és ötven ugyanolyan foglalású rubinból álló keretben Krisztusnak vert aranyból való képét mutatja. Az egyik oldalon levehető aranylemezbe vannak véste latin nyelven a következő szavak: „I. Ferencz József császár és király, aki hatvan esztendeig töltötte be hivatalát, szerencsét kíván X. Pius pápának, aki ötven esztendeig végezte szent hivatását — 1908-ban, mindkettőjük jubileumának esztendejében.“ A latin felirat disztichou formájában van megszövegezve.

— A spanyol királyi pár elutazása Bécsből. A spanyol királyi pár ma reggel kilencz órakor Bécsből visszautazott Madridba. Elutazásuk, mint érkezésük, szigorúan magánjellegű volt. A bucsuzásra a pályaudvaron megjelentek: Mária Krisztina anyakirályné, Frigyes királyi herceg leányaival, Gabriella és Izabella Mária királyi hercegnőkkel, Jenő királyi herceg, továbbá Casa Arelano spanyol nagykövet, a francia és angol nagykövetek, valamint gróf Welseheimb madridi osztrák-magyar nagykövet.

— A német császár fiának esküvője. Ágost Vilmos porosz hercegnek, a német császár negyedik fiának Alexandra Viktória schleswig-holsteini hercegnővel való esküvője alkalmával rendezendő programját tegnap tették közzé hivatalosan. Berlin város tegnap megtartott közgyűlésén éppen a rendezendő ünnepségek miatt meglehetősen heves jelenetek játszódtak le. A tanács 20.000 márka megszavazását kérte a közgyűléstől az ünnepségek rendezésére. A szocialisták és a liberálisok elleneztek a javaslatot és ellenezték azt is, hogy a városi képviselőket a mátkapár fogadásánál megjelenjen.

A hivatalos kommuniké szerint Alexandra Viktória hercegnő október 21-én déli 12 órakor érkezik a Bellevue-kastélyba, ahol a császári pár, a völegény és a császári ház több hercege fogja fogadni a menyasszonyt. A fogadáson igen sok udvari, katonai és polgári méltóság is fog megjelenni. Fogadás után háromnegyed egykor szűk családi körben reggeli lesz. Három órakor a menyasszony a trónörökös nejeinek kíséretében elhagyja a Bellevue-kastélyt és négy óra felé a berlini királyi palotába érkezik, ahol fogadására már félnégykor összegyűlnek az összes udvari méltóságok, a császár kíséretéhez tartozó tábornokok, tengerészkapitányok, szárnysegédek, a birodalmi kancellár, az összes miniszterek és a különböző hatóságok és testületek képviselői. A menyasszony megérkezése után rögtön megkötik a házassági szerződést, majd félhat órakor családi ebéd lesz a mátkapár és a császári ház tagjainak a részvételével. Este nyolcz órakor ünnepi előadás lesz az Operaházban, amelyen csak meghívott vendégek jelenhetnek meg. Október 23-án délután öt órakor lesz a királyi palota kápolnájában az esküvő, amelyen csak kevés meghívott vendég lesz jelen. Az esküvőre külön meg nem hívott méltóságok, valamint a 3. sz. gránátosrezred valamennyi tisztje az ugynevezett fehérteremben gyűlnek össze, ahol 6 órakor a fiatal pár is megjelenik. Ezután udvari ebéd és utána lesz a szokásos fátyaltánc a fehérteremben.

— A földmívelésügyi miniszter kinevezésével. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter az országos kémiai intézet személyzeti létszámába dr. Say Móricz kir. segédvegyészt kir. vegyész és Bauer Kálmán fizetéstelen kir. segédvegyészt kir. vegyészre nevezte ki. Ugyancsak kinevezte Gratz Ottó, Palotay Dezső és Legány Ödön gazdasági akadémiai segéd-tanárokat jelen minőségükben a IX. fizetési osztályba, dr. Rotschnek Jenő gazdasági akadémiai tanársegédet a X. fizetési osztályba gazdasági akadémiai segéd-tanárrá, végül Beke László gazdasági gyakoronkot a XI. fizetési osztályba gazdasági akadémiai tanársegédé.

— Kitiintetett tanítók. Pestvármegye közönsége e hó 12-én tartott közgyűlésében 800 koronát szavazott meg ama tanítók és tanítónők juttatására, kik a vármegye nem magyar községeiben a magyar nyelv sikeres tanítása körül érdemeket szereztek. Ez az összeg tizenhat, egyenkint 50 koronás díjra osztatott fel. A kitiintetett tanítók és tanítónők a következők: Antal Antónia, Erdélyi Károly, Tóth Jolán, Kelemen Viktor, Wéber Ida, Lenes János, Staub Adrienne, báró Pongrácz Julia, Tombos Lázár, Tomasic Sándor, Salamon Béla, Zábóji Béla, Mendelényi Ede, Bertók Sámuel, Zselló János és Gehl György. A közgyűlés határozatát jóváhagyás végett felterjesztették a belügyminiszterhez, melynek megtörténte után az illetékes főszolgabíró és kir. tanfelügyelő ünnepélyes keretben adják át a jutalomdíjakat a kitiintetett tanítóknak.

— Vasúti szerencsétlenség. Oroszországban a Nikolaj-vasút Pomeranie nevű állomásán a moszkvai személyvonat hibás váltóállítást következtében nekiszaladt egy tehervonatnak. Egy ember meghalt, hét súlyosan megsebesült.

— A rákospalotai Kossuth-szobor leleplezése. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter vasárnap, e hó 18-án délelőtt 10 óra 30 perczkor számos országos képviselő társaságában a nyugati pályaudvarról Rákospalotára utazik Kossuth Lajos szobrának leleplezési ünnepélyére.

— Szilágyi Dezső szobra. Szilágyi Dezső síremlékének vasárnap délelőtt 11 órakor tartandó leleplezési ünnepségén. Wlassics Gyula a közigazgatási bíróság nevében koszorut tesz le; megkoszorúzzák továbbá a síremléket a Magyar Tudományos Akadémia nevében, Pozsony város képviselőjében Brolly Tivadar polgármester, a pozsonyi ügyvédi kamara nevében Sziklai Ottó ügyész, országgyűlési képviselő, a kassai jogakadémia, valamint az ország számos társadalmi testülete. Katona Mór dékán vezetésével testületileg fog megjelenni a budapesti tudományegyetem jogi kara és a dékán a kar nevében koszorut fog helyezni a síremlékre; a dékán egyuttal tudatta a fekete táblán az egyetemi hallgatósággal és átiratban értesítette az egyetemi egyesületeket, hogy az emlékünnepen az ifjuság is teljes számban jelenjék meg.

Grós Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a Magyar Jogász-Egylet elnökségéhez a következő levelet intézte:

Néhai Szilágyi Dezső síremlékének folyó hó 18-án tartandó ünnepélyes leleplezésére szóló szíves meghívására értesítem a tekintetes elnökséget, hogy, mivel a leleplezés napján már régebben megállapított program szerint választókerületemben tartózkodom beszámoló beszédem megtartása céljából, az ünnepélyen öszinte sajnálatomra nem vehetek részt. Hazafüni üdvözléssel Apponyi.

Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár szintén levéllel mentette ki elmaradását. — Az országos alkotmánypárt is lerója kegyeletét Szilágyi Dezső emléke iránt. A párt nevében a vasárnap végbemenő ünnepélyes síremlékleleplezésnél dr. Nagy Ferencz, az alkotmánypárt másodelnöke fogja a koszorut letenni. A koszoru szalagján ez a felírás lesz: „Szilágyi Dezső emlékének — az országos alkotmánypárt”.

— A temetők ünnepe. A közeledő halottak napja alkalmából a főváros temetőiben már javában folynak az előkészületek. A sírokat újra hantolják, pázsittal és virágokkal ékesítik s sorba állítják föl a művészi síremlékeket. A Kerepesi-uti temető új, árkados sírboltjai szintén befejezésükhöz közelednek. A görög oszlopcsarnokos, párhuzamos építmény a legszebb része lesz a temetőnek, miután a főváros csak művészi kivitelű síremlékek felállítását engedi meg e helyen. A Deák- és Kossuth-mauzóleum környékén szintén több monumentális emlék készül és mindegyiket halottak napján avatják föl.

A budapesti főiskolák ifjusága ez évben is kegyeletesen fog adózni elhunyt nagyjaink emlékeztetének. Mint más években, menetben vonul ki a Kerepesi-uti temetőbe, ahol az egyes sírokra beszéd kíséretében koszorut tesz le. A főiskolák, az ifjusági egyesületek kiküldöttei a jövő héten értekezletre jönnek össze, amelyen az ünnepi szónokokat kijelölik.

A székesfőváros tanácsa az idén is gondoskodott arról, hogy halottak napja virágdiszben, pompásan találja nagyjaink sírhalmát. A Kerepesi-uti temetőn már is meglátszik az ünnepi készülődés. A horpadt hantok zöld mezbe bujnak és a kereszték birodalma egész virágos mezővé válik át.

— Nagy tűz Flumében. Flumében tegnap éjjel négy órakor a Via Melinon lévő Bacich-féle gőzmosó kigyuladt és teljesen leégett. A tűz nagymennyiségű fehérműt pusztított el. A kár nagy, de biztosítva volt. A tűz keletkezésének kiderítésére megindították a vizsgálatot s a rendőrség megállapította, hogy a tűz egy nyitva hagyott gőzvasalóból kipaftanó szikrából keletkezett.

— A csobánczi kurucz-emlék. A csobánczi kurucz-emlék felállítását szorgalmazó Balatoni Szövetség megkeresést intézett Zala vármegye törvényhatósági bizottságához, hogy a várnak Rabutin császári hadvezér ellen való 1707. február 24-én történt hősiességét megörökítendő, az eszmét tegye magáévá és kivitelét tegye lehetővé. Az emlékoszlop létesítéséhez a törvényhatósági bizottság felajánlja legutóbbi üléséből erkölcsi és később megállapítandó anyagi támogatását, felkéri azonban a Balatoni Szövetség elnökségét az ebbeli munkálkodás továbbvitelére és végrehajtási teendők elvállalására. A szövetség folytatja is a gyűjtést és hozzá már is szép adományok érkeztek, úgy, hogy a kurucz dícsőségét hirdető emlékoszlop a közel jövőben már valószínűleg állani fog.

— Kiss Áron temetése. A magyar tanügy halottját, hegymegi Kiss Áron udvari tanácsost, a tanítóképző nyugalmazott igazgatóját ma délután kísérték el örök nyugalomra. A budai tanítóképző intézet győri-uti épületének dísztermében állították ravatalra, ahonnan délután lehozták a koporsót a kertbe, a kert terraszának lépcsője alá. A sárgult levelű acerek alatt alacsony szentmihálylovon állott az ezüstös koporsó, melyre a család piros és fehér virágos koszorui borultak. A végtisztességadásra megjelent Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Heinrich Gusztáv miniszteri tanácsos, az Akadémia főtitkára, dr. Neményi Imre miniszteri osztálytanácsos, Mosdóssy Imre királyi tanácsos tanfelügyelő, dr. Schack Béla főigazgató, Varga Gyula a statisztikai hivatal igazgatója, Ballagi Aladár orsz. képviselő és sokan mások közéletünk nevesei közül. Képviseltette magát igazgatója és tanári kara által a főváros valamennyi gimnáziuma és reáliskolája is. A tudományegyetem részéről Hegedűs István egyetemi tanár jött el. A legerősebben a református egyház képviseltette magát, amely a megboldogultban presbiterét, tanácsbíráját és a budai református egyház talpraállítóját gyászolta. A reformátusok részéről ott voltak: dr. Kovácsy Sándor főgondnok, Szilassy Aladár gondnok, Hamar István teológiai tanár, Petri Elek lelkész, a presbitérium több tagja és mások. Végül ott voltak a polgári iskolai és az elemi iskolai tanítóképző növendékei, az előbbieket dr. Vangel Jenő, az utóbbiakat dr. Baló József igazgatók és a tanári kar vezetése mellett. A gyászszertartás négy órakor kezdődött. Az intézet növendékei gyászdalt énekeltek, amely után dr. Szabó Aladár lelkész mélyreható beszédben bucsuztatta el a megboldogultat, mint példás családatyát, a magyar pedagógia halhatatlan vezetőjét és végül a protestáns egyház érdemes tettekben gazdag hívét. Az egyházi bucsuztató után dr. Vangel Jenő egyetemi magántanár, igazgató állott a koporsó mellé, és az intézet, a megboldogult kártársai nevében mondott szívhez szóló istenhozádot. Majd az ifjuság bucsuzója után az énekkar gyászdalokat énekelt. Ekkor feltették a koporsót a hatalmas hintóra és kivitték a németvölgyi temetőbe.

— Az új Tököl-intézet felavatása. A Tököl-intézet új palotája, melyet a belvárosi Veres Pálné-utczában, a régi intézet telkén építettek, immár teljesen készen van. Az építési állványokat a napokban szedték le és most már szabadon áll a négyemeletes hatalmas épületnek egész homlokzata. Az épületben most a belső berendezési munkálatokat végzik, amelyekkel az év végéig elkészülnek. A szerb egyház-közösség és a Tököl-alap intéző-bizottság az új palotát január havában fogja felavatni országos ünnep keretében. A szertartást Bogdanovics Luczian karlóczai szerb patriárka fogja végezni, aki annak idején az új épület alapkövét letette. A felavatás után a szerb egyetemi hallgatók internátusa budai ideiglenes helyiségéből beköltözik új otthonába.

— Az orosz diákok sztrájkja. Pétervárról érkezett táviratok szerint a diákgyűlésen előfordult dulakodáson több diák botoktól oly súlyosan megsérült, hogy orvosi segínyt kellett igénybevenni. A rendet csak az egyetemi hatóságok közbelépése állította helyre. A bűnösöket kinyomozták és fegyelmi hatóságuk elé állították. Mialatt az egyetem tanácsa ülést tartott, 500 diákból álló küldöttség jelent meg, kérve, hogy az egyetemet ne zárják be és az előadásokat ne szakítsák félbe. A tanári kar ezzel szemben elhatározta, hogy megkeresi a minisztert, hogy az egyetemet október 22-éig zárja be, minthogy az összeütközések ismétlődése lehetséges. A kiewi egyetem és a ma folytatott előadásokat 11 órakor tartott diákgyűlés megakadályozta. Nagy igazalom és rendtelenség támadt, úgy, hogy a rektor kérésére katonaságot és rendőrséget küldtek az egyetembe, amelyek a nyugtalan elemeket eltávolították és a rendet helyreállították, mire folytatták az előadásokat.

— Elsülyedt hajó. Egy tengeralatt járó hajó elsülyedéséről kapunk hírt La Rochelleből. A „Fresnel” tenger alatt járó hajó Lapalliczében végzett gyakorlatozások után a kikötő külső részeiben lévő horgonyzó helyére visszatérve, összeütközés következtében elsülyedt. Azonnal hozzáláttak kiszabadításához.

— **A szegedi Árpád-otthon felavatása.** Az Országos Gyermekvédő Liga Szeged város által ajándékozott 20 hold területen a züllött gyermekek megmentésére nagyarányú intézetet létesített és pedig a legmodernebb családi rendszerrel. A terület közepén áll az egyemeletes igazgatósági épület s körülötte helyezkednek el magyar stílusban épített családi házak s a különféle gazdasági épületek. Egy-egy családi házban egy családfő lakik 20 gyermekkel, kik egy családot alkotnak. Ennek a szép intézetnek, melyhez fogható még a külföld sem tud felmutatni, e hónap 18-án lesz a megnyitó ünnepélye, amelyen a belügyi kormányzat is képviseltetni fogja magát. Az Országos Gyermekvédő Ligának a szegedi Árpád-otthon nem az első ilyen intézete, mert hiszen a kőbányai leányinternátus, a soproni Széchényi-otthon, a rákoskeresztúri fiúnevelő intézet szintén züllött gyermekek befogadására épült. Ugyancsak hasonló rendeltetéssel vette át a Liga a belügyi kormánytól a nagyszöllősi gyermekmenhelyet. Mindezek között azonban a legelső helyen áll a most fölavatandó Árpád-otthon, mert ez valóságban egy kis gyermekfalu, amely remélhetőleg a magyar társadalom támogatásával évről-évre fejlődni fog.

— **Ujabb pogrom.** Oroszországból megint rettenetes pogrom híre érkezik. Tiraspol városában a bepálinkázott, félvezetett csöcselék a legrettenetesebb módon vezette be a pogromot. A felbujtott parasztok megtámadták Kogán Nachman gazdag zsidó földbirtokos házat és borzalmas kegyetlenkedések közt mindenkit legyilkoltak, aki csak a kezök ügyébe akadt. Megölték Kogánt, a feleségét, tizenkét gyermekét és két cselédjét, sőt egy négyesztendős gyermeknek sem kegyelmeztek. Az orosz lapok, amelyeket különben a szigorú cenzúra pórázon tart, fölháborodva írják a bestiális vérengzésről.

— **Ujabb letartóztatás a szocialista zavargás ügyében.** Az október nyolczadiki zavargásból kifolyólag a rendőrség előállította Spacsek Sebestyén 29 éves napszámot. Spacsek a tüntetésen súlyos sérüléseket szenvedett. A Rókus-kórházba vitték. Vasbotot, tégladarabokat és kötéllel összekötött vasdarabokat találtak nála. A Rókusból tegnap bocsátották el. A rendőrség ma beidézte és hatóság elleni erőszak büntette címén letartóztatta.

— **Lincselés egy házasság miatt.** Konstantinápolyból érkezik az alábbi értelmes esemény híre: A Yildiz-palota közelében a tömeg fölfedezett egy török nőt, aki egy görög férfi házában tartózkodott, akihez feleségül akart menni. A tömeg oly fenyegetően viselkedett, hogy a rendőröknek a párt a rendőrkaszárnyába szállította, ahol negyven katona őrizte őket. Később még egy szakasz lovasság is érkezett, amelynek parancsnokát a tömeg lerántotta a lóról és bántalmazta. A katonák nyugodtan nézték a jelenetet. Ettől felbátorodva, a tömeg megostromolta a rendőrkaszárnyát, agyonütötte a görög embert, az asszonyt pedig félholtra verte. A tömeg négy vezetőjét és rendőrcsapat parancsnokát letartóztatták.

— **Lezuhant aeroplan.** Alderschottban a katonai aeroplannal végzett kísérletek folyamán az aeroplan 20 láb magasságból leesett és összeroncsolódott. Cody ezredes, a feltaláló sértetlen maradt.

— **Öngyilkosságok Amerikában.** Nagy az ijedelem Amerikában. Ott — ugylátszik — nem olyan könnyen válnak meg az emberek az életől, mint nálunk. Átlag félfannyi ember sem követ el öngyilkosságot, mint nálunk, mégis rendkívüli intézkedéseket akarnak tenni az öngyilkosságok korlátozására. Egy New-Yorkból érkezett táviratunk ugyanis ezeket közli: A pénzügyi válság óta az öngyilkosságok száma valósággal ijesztő. Julius hónapban annyian követtek el öngyilkosságot, mint azelőtt egy év alatt. A kormány éppen ezért külön rendőrséget akar szervezni az öngyilkosságok ellen. Jellemző, hogy az öngyilkosok legnagyobb része asszony.

— **Házasságok.** Dr. Nagy Béla kir. ügyész, a Magyar Atlétikai Club vivő-osztályának igazgatója eljegyezte Kovács Miczikét, marosvásárhelyi és mezőbányai Kovács Sándor móri főszolgabíró és neje, szül. Szegheő Vilma leányát.

Klein Jenő eljegyezte Pollák Irént, Pollák S. Manó nagykereskedő leányát Szegedről.

— **Nászajándékok.** Jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán műórás ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Kukoriczacsutkából papiros.** A papirosgyártásnak különös módját találták fel a waschingtoni kémikusok. Mint Washingtonból jelentik, a kormány felügyeletével működő kémikusok a kukoriczacsutkából ötféle papirost gyártottak. Azt hiszik, hogy e találmány folytán a papiros ára felére fog leszállani.

— **Terézvárosi bucsu.** Október 18-án, vasárnap lesz a bucsu a Terézvárosban. Ezen a napon a Terézvárosi plébánia-templomban a következő sorrendben lesznek az istentiszteletek: Reggel 6 órákor szentséges orgonás mise, utána dr. Zelliger Vilmos segédlelkész szentbeszédet mond, 9 órákor ifjúsági szent mise szent beszéddel, mondja dr. Angyal Kálmán segédlelkész. 10 órákor ünnepélyes nagymise, végzi Stieber Vince apátplebános segédlelkész; a templomi ének- és zenekar Beliczay miséjét adja elő Kossovits József karnagy vezetésével, utána szent beszéd, mondja Hunkár Géza segédlelkész. 12 órákor csendes szentmise lesz, délután 4 órákor ünnepélyes vécsernye fejezi be az ájtatosságokat.

— **Csodálatos menekülés.** Valósággal csodával határos módon menekült meg az Óbecse és Bácsföldvár közötti vasúti részen egy kilenc éves leányka a legborzasztóbb haláltól. Libákat őrzött s e közben valahogy a vasúti vágányokra került. Ott leült és el is aludt. Mialatt józsién szundikált, egy gyorsvonat robogott feléje. A vonatvezető észrevette az alvó gyermeket, fűttengett is, de a gyermeklány csak nem mozdult. Hiába fékezett; későn volt. A vonat átrobogott a leánykán és akkor megállt. Az utasok legrágták a vonatról, de mekkora volt a csodálkozásuk, hogy a leányka ott áll, anélkül, hogy legkisebb baja is esett volna. Az volt a szerencséje, hogy a fűtyszót nem hallotta. Csak arra ébredt föl, hogy a vonat dübörgött fölötte. De mozdulatlan maradt és így esett meg, hogy sértetlenül menekült a szörnyű haláltól.

— **A végrehajtó boszúja.** Párisban egy előkelő orosz hölgygel gonosz tréfát járatott egy ottani végrehajtó. A szép asszony a Madelaine-negyedben egy szűcsboltban tizenöt ezer frankért női bundát rendelt. A cég kiküldöttje többször járt nála a számlával, de mindig eredménytelenül. Végre nem maradt más hátra, mint pörölni. Az orosz hölgy el volt arra készülve, hogy nemsokára vendége lesz a végrehajtó és amikor a lakásán csakugyan meg is jelent a kellemetlen látogató, kezében a foglalatást elrendelő bírói végzéssel az asszony az új bundában lépett elébe. A végrehajtó ilyen körülmények között kénytelen volt siker nélkül tovább állni. De még sem hagyta annyiban a dolgot, hanem fortélyos boszút határozott el. Szerelmes levelet íratott a bájos moszkvai asszonynak, amelynek aláírója — egy neves pénzügyes — találatát kért tőle. A hölgy tényleg el is ment a megjelölt vendéglőbe, de elkövette azt a végtelen hibát, hogy mielőtt leült volna, a bundáját megörzés végett átadta az egyik pinczérnek. A végrehajtó persze a helyiségben tartózkodott és az asszony minden tiltakozása ellenére is lefoglalta az értékes ruhadarabot.

— **Vasúti szerencsétlenség.** A berlini gyorsvonat, amely tegnap este indult el, éjszaka Mühlheut közelében a Rajna mentén kisiklott. Bűnök kezek felszaggatták egy helyen a síneket és a vágányokon keresztül vasgerendát fektettek. Az eddigi híradások szerint igen sok utas súlyosan megsebesült s azt hiesztelik, hogy néhány halálos sebesült is van.

— **Koleraganus eset.** A 309-es számú városi villamoskocsin, a Király-utcában feltűnő és riasztó esemény történt ma délután. Egy család utazott a villamoson. A Liget felől jöttek. A Király-utca és Nagymező-utca sarkán járt éppen a villamos, amikor a családhoz tartozó egyik leány rosszul lett, elájult és hányni kezdett. Az utasok riadtan menekültek a kocsiról, mert valaki hamarosan megállapította a rémes és valószínűtlen diagnózist:

— A kolera!

Az utasok valamennyien megriadva szállottak le a kocsiról. A rosszul lett leányt a családjával együtt a villamoson hagyták és a kocsit azonnal kivitték az Aréna-uton lévő remizbe. A városi villamos igazgatósága azonnal értesítette az esetről a VI. kerületi tisztí orvost, aki délután három órákor ment ki a helyszínre, hogy a beteget megvizsgálja. A leányt, ha koleraganus, a kórházba szállítják, a családját is a fertőtlenítő intézetbe viszik és a vil-

lamoskocsit is még ma délután fertőtlenítik. A vizsgálat a legnagyobb szigorúsággal folyik.

— **A vasúti munkások országos szövetsége.** A Vasúti Munkások Országos Szövetségének Garai-utczában levő helyiségében tegnap megjelent a Vasúti és Hajózási Főfelügyelőség négy kiküldöttje Horváth Károly királyi tanácsos, vasúti és hajózási főfelügyelő vezetésével és hozzáfogtak a felügyelőség rendelet foganatosításához, lefoglalva az összes iratokat, könyveket és lepecsételve a pénzeszekrényeket. A pénztárban 1646 koronát találtak. Az eljárásról jegyzőkönyvet vettek fel. A szövetségnek körülbelül 10.000 tagja van. A 126.000 korona évi bevételből a szövetség alapszabályszerű céljaira körülbelül 8000 koronát fordítottak, míg a Magyar Vasutas című lapra 70.000 koronát költöttek. A többit az igazgatási költségek, az alkalmazottak fizetése emésztette fel.

— **Egy tolvaj fiú öngyilkossága.** Abaujszántó melletti Alpár községben Tóth György tíz éves fiú az anyjától husz koronát ellopott és nagy részét elköltötte. Anyja ráparancsolt, hogy a pénzt kerítse elő, amitől a fiú úgy megijedt, hogy anyja távollétében egy deszra fent konyhakéssel nyakát oly erővel elvágta, hogy mire anyja hazajött, már teljesen elvérzett.

— **Elvesztett pénzeslevél.** A szászsebesi postahivatalból vasárnap eltűnt a földművelésügyi minisztériumnak egy pénzeslevele ötvenkét ezer koronával. Ma egy félreeső ház kapujában harminczháromezer koronát találtak meg. Azt hiszik, a többi pénz valahol a közelben rejtették el. A vizsgálatot folytatják.

— **Detektív-krónika.** Fröhlich János kollégánk heti folyóiratának negyedik füzeté ma jelent meg és kapható 12 fillérért valamennyi dohánytözsében és vasúti állomáson. A rendkívül érdekes, önálló egészet képező füzet Willi Cornélnak, a Pinkerton-iroda legelső detektívjének csodálatos történetét mondja el novellisztikusan.

— **Meggyilkolt sztrájkőrő.** Newyorkban az automobil-bérkocsik vezetőinek sztrájkja nagy zavargásra ad alkalmat. A sztrájkbizottság szolgáltatában álló jól öltözött emberek felülnek oly bérkocsikra, amelyeket sztrájkőrő vezet s a városnak valamely elhagyott részébe vitetik magukat, ahol a sztrájkolók azután a sztrájkőrőt megtámadják. Szerdán a sztrájkolók egy sztrájkőrőt ily módon meggyilkoltak.

— **A Beketow-cirkuszban** folyó nemzetközi versenybirkózások mai 16-ik estélyének legnagyobb érdekessége Thiberio Ettore spanyol és Petroff bolgár revans-mérkőzése volt, amely 39 percnyi heves küzdelem után ismét Petroff javára dőlt el. Győztek még Constant le Boulanger francia Michailoff kozák ellen 4 perc 28 mpercz alatt, Jose van Dem hollandi Sándorffy magyar ellen 14 perc 14 mpercz alatt, míg Jackson Frank angol és Sauerer bajor mérkőzése eldöntetlen maradt.

— **Halálozás.** Baur Mihály, néhai Kégl György nyugalmazott gazdasztije f. é október hó 11-én, reggel fél 5 órákor rövid szenvedés után, életének hatvanharmadik évében Székesfehérvárott elhunyt.

x Igyék naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Étvágya fokozódik, idegrendszere erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

x Zászlók, címerek minden kivétellen kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Fodor-léle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra

x Bob-láshajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Diana-sósborszesz mint háziszor kapható az egész országban. Köztudomású, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes fodrászüzletekben felbedörzsölésre és borotválkozás után arcfejeszkendezésre az urak használatja. A fájdalmakat azonnal csillapítja. Masszirozásra általában minden házban csakis Diana-sósborszeszt használnak. Egy üveg 40 fillér.

x Basedow-féle betegség számos tünete: a pajzsmirigy megnagyobbodása, a szemek előredülése, az ideges szívdobogás, gyors pulzus és különböző fájdalmak dr. Hönic Izso Villanygyógyító Intézetében a Röntgen-sugarak segítségével teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon lényegesen javulhat még oly esetekben is, melyek évek óta állanak fenn és makacsul dacoltak minden orvosi kezeléssel.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Takács Mihály kitiintetése. Amikor művésztünk és irodalmunk jeleseit királyi kitiintetés éri, mindig úgy érezzük, mintha e kitiintetés nem lenne méltó — az adományozóhoz. Legalább is akkora jelentőséget tulajdonítunk kulturális vívmányainknak, mint a politika és hadászat terén elért eredményeknek s milyen aránytalan azoknak „legfelsőbb” jutalmazása. Ezt a sérelmünket már sokszor fölpanaszoltuk és most se hallgathatjuk el, amikor a hivatalos lap mai száma azt jelenti, hogy a király Takács Mihálynak, a budapesti Operaház tagjának a dalművészet emelése körül szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta. Minthogy vannak rá precedensek, hogy a most jubilált kitiintő művészek kongeniális pályatársait is csak ez a kitiintetés érte, kénytelenek vagyunk a változtathatalanba megnyugodni, de sokkal örvedetesebbnek tartanók, ha a királyi elismerés fényét a jövőben kereszt adományozása nem homályosítaná el.

(*) Bemutató előadás a Nemzeti Színházban. A jövő héten pénteken lesz az új évad első bemutatkozó előadása a Nemzeti Színházban, amely iránt a közönség körében rendkívüli az érdeklődés. Az újdonság címe: Simonno, szerzője pedig Brieux, akit a mi közönségünk a bölcös és a Vörös talár című szenzációs sikerű darabjai révén ismer.

(*) Nyugat. Ignóus főszerkesztésében, Osváth Ernő és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő a legelőkelőbb és legmagasabb irodalmi nivóju folyóiratunk legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Laczkó Géza: Beöthy Zsolt; Bodor Aladár: Az új Tisza (vers); Lengyel Géza: Az apa (novella); Ignóus: Zsargon; Móricz Zsigmond: Hét krajczár; Telekes Béla: Molière A Mizantrop, új fordításában; Hatvany Lajos: A magyar irodalom német nyelven. A Figyelőbe Kéri Pál, Lengyel Géza, Laczkó Géza és Lengyel Menyhért írtak.

(*) Kabaret-előadás Ujpesten. Kitiintően sikerült kabaretet rendezett tegnap az Ujpesti Közművelődési Kör. Molnár László és Papir Sándor, a Magyar Színház művészei, Csabai Zsófi és Antal Erzsébet, a Budapesti Kabaret tagjai és Hajós Elza színművésznő szerepeltek a műsoron érdekesnél érdekesebb számokkal. A mindvégig magas nivóju előadást zsúfolt ház hallgatta végig, amely zajos tapsal tüntette ki úgy az előadó művészeket, mint a szellemesen konferáló Polgár Sándort és valóságos ünneplésben részesítette a finom tehetségű Hajós Elzát.

(*) Egy Grieg-opera bemutatója. Krisztiánban az elhunyt nagy zeneszerző, Grieg Edvárd, egyetlen operájának töredékét e napokban hozták színre. A töredék-opera címe „Olaf Trygvason”, librettóját Björnson 1873-ban írta. Csak az első felvonással készült el, képtelen volt folytatni s így Grieg se fejezhette be a partitúrját. A darab cselekménye Olaf Trygvason korában játszódik, amikor a keresztény vallás eljut a még pogány Norvégiába is. Az első jelenetek — csak ezek lettek színre hozva — az isteneknek bemutatott engesztelő áldozatot viszik színre. A főszereplőnek, a szent tűzön keresztülugró leányok tánczának zenéjénél és a norvég harcosok imájánál jellegzetesebb germán muzsikát még senki sem írt. A siker zajos volt. E töredék színrehozatalával egy nagy kincset mentettek meg, amely nem fog csupán a norvég határok közé szorítkozni, hanem megtalálja útját külföldre is. Ugyanazon este került színre először Ole Olsen „Lalja” operája is, amelynek overturejét a berlini filharmonikusok már régebben előadták. A darab cselekménye lappföldön játszódik és különösen az ismétlődő lapp-eredetű motívumok hatásosak. Ez a darab is nagyon tetszett.

(*) Petőfi-Társaság. Vasárnap, e hó 18-án délelőtt tizenegy órakor lesz a Petőfi-Társaság októberi felolvasó ülése az Akadémia üléstermében. Az üléssorozat következő: 1. Herczeg Ferencz elnöki megnyitója. 2. Petőfi Istvánról, írta dr. Bajza József vendég, fölolvassa dr. Ferenczi Zoltán rendes tag. 3. A nagyasszony, meg a férje, írta és fölolvassa Szabóné Nögáll Janka rendes tag. 4. Költemények, Endrődi Béla vendégtől, bemutatja Lampérth Géza rendes tag. 5. Tolsztoj a vidéken, írta és fölolvassa Sas Ede rendes tag. 6. Dávid és Mikaela, bibliai történet, írta és fölolvassa Szávay Gyula rendes tag. A fölolvassó ülésen azonkívül be-

mutatják Benczur Gyulának legújabb alkotását, Petőfi arcképét, amely az egyetlen fönmaradt Dagerrotipia után készült.

(*) A család. Ruttkay György, a „Pester Lloyd” szerkesztője kiadásában egy havonta kétszer megjelenő folyóirat első száma hagyta el a sajtót. A lap címe „A család” s rendkívül gazdag, változatos tartalommal jelent meg. Dr. Müller Kálmán a meghíllésről írt cikket, a lap szépirodalmi részét Gardonyi Géza, Heltai Jenő, Molnár Ferencz, Ruttkay György, Pásztor Árpád látták el élvezetes versekkel és novellákkal. A lap, amely már is tízezer példányban jelenik meg, a kiváló szerkesztő vezetése alatt a legszebb jövőnek néz eléje. Előfizetési ára egy évre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Erzsébet-körút 26. sz. alatt van.

(*) A színészegyesület új pénztárosa. A színészegyesület központi igazgató-tanácsa pénztárosnak Heltai Nándor volt színészt választotta meg, aki egy idő óta az egyesület irodalmi ügynökségének volt tisztviselője.

(*) Lányi Géza-estély a Vigadóban. A nagybeteg dalköltő javára, a fővárosi művészvilág elsőrendű tagjai közreműködésével november hó 10-én nagy hangversenyt rendeznek. A rendezőség élén a fővárosi művészek állanak, ami a hangverseny sikerét már előre biztosítja. A nagyarányú hangversenyen 16 elsőrendű művész szerepel a legváltozatosabb műsorról. Az estélyt nagy orgona-hangverseny vezeti be és különös érdekességet kölcsönöz a 3 legnépszerűbb cigányprimás közreműködése is. A hangverseny, amellyel, hogy a nagybeteg Lányi Géza feleségélyezését fogja előmozdítani, fényes kárpótlást ad majd a jegy árértékét a látogatóknak, akiknek egy nem mindennapi élvezetben lesz részünk. Dicséret illeti Evva Lajost, aki erre az alkalomra a Vigadó összes termeit díjmentesen engedte át.

(*) A művészek Pállik Béla özvegyéhez. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat választmányi csütörtökön megtartott ülésén vett hivatalos értesítést Pállik Béla haláláról, amiből kifolyólag rendkívül megleghangu részvétlívratot intézett a művészek özvegyéhez.

(*) Munkácsy síremléke. Munkácsy Mihály síremlékére serényen folyik a gyűjtés s nemsokára egyült is lesz a szükséges összeg. Ujabbán gróf Csáky Károly váci megyés püspök adott át báró Forster Gyulának, a Képzőművészeti Társulat elnökének háromszáz koronát a síremlékre. Ezzel az adománnyal a főpapok által adott egész összeg ötezeröttszáz koronára szaporodott.

(*) Thália. A Thália társaság szombaton este fél 9 órakor tartja első előadását a Rottenbiller-utcai Népszínházban. Színre kerül Ibsen családi drámája a „Kisérlet”, melynek Budapestén ez lesz az első magyar előadása. A darab szereposztása a következő: Alvingné — Kelemen Mária, Oswald — Tihanyi Géza, Manders — Kárpáti Sándor, Engstrand — Kürthy József, Regina — B. Judik Etel.

(*) Egyházi zene. A budavári koronázó Mátyás-templomban október 18-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a nagymisén Mozart B-dur miséje adatik elő. Betéteket Vavrincez és dr. Paradeiser műveiből énekelnek: Vavrincez Mórné, Lángné, Brunner Irén, Juhász Ferencz, Váradai Sándor. Az orgonán Sugár Viktor tüzérfőhadnagy játszik.

(*) Hangversenyek. Az öt kamarasestély sorrendje, melyet Méry Béla hangversenyirodája a Royalteremben bérletben rendez, a következő: I. Brüsszeli vonósnégyes, november 16-án és márczius 6-án. II. Cseh vonósnégyes, december 16-án és márczius 27-én. III. Marteau—Dohnányi—Beckertrio, márczius 20-án. A zenetanuló ifjúságot különösen figyelemmel kell a rendezőség azon elismerésméltó ujjítására, hogy részére nagyobb mennyiségű 8 koronás bérletet tartott fenn, amely mind az öt hangversenyre érvényes. — Pick-Steiner Soma hegedűművész, aki október 31-én rendezi önálló hangversenyét Koller Tony bécsi udvari operahangversenyével, kezdetben Hubay Jenő, később Joachim mester tanítványa volt. A hírneves művész a múlt szezonban több német városban lépett fel nagy sikerrel. Koller Tony ezelőtt a kőburgi udvari opera tagja volt és utóbb a bécsi operához szerződött. — Colbertson Sascha múlt hétfőn a Konzertverein zenekarának közreműködésével adta hangversenyét Bécsben. Ez alkalommal előadta Lalo, Beethoven és Papagini versenyét. A közönség nagyon ünneplte a fiatal művészt, akinek atyja amerikai, anyja pedig orosz származású. Colbertson november 5-én lép először a budapesti közönség elé. Jegyek a felsorolt hangversenyekre Méry Bélánál válthatók.

FŐVÁROS.

(*) Orvosi kinevezések. A főpolgármester a balparti kórházakhoz segédorvossá dr. Gottlieb Jakabot, továbbá a fertőző osztályához napidijas orvossá dr. Seemann Dezsőt nevezte ki.

(*) A fővárosi közgyűlés. A szerdai közgyűlést a nafta-ügy csaknem teljesen lefoglalta s így a tárgysorozat többi 73 pontja a mai folytatolagos közgyűlésre maradt. A közgyűlés megnyitása után nyomban rátértek a napirendre. A tanács tudvalevőleg elhatározta, hogy a jövő év első napján megnyitandó ó-budai új temetőben a szükséges építési, utépítési, kerítési, fásítási munkálatokat, amelyek a költségvetés szerint 210.000 koronába kerültek, haladéktalanul végrehajtja s ebben az irányban már utasította is a mérnöki hivatal. Ennek az intézkedésnek jóváhagyását kéri most a közgyűléstől. Dr. Szalay Mihály szó nélkül elfogadná a tanács javaslatát, ha a mérnöki hivatal adataiban meg lehetne bízni. A mérnöki hivatal elcinte azt mondta, hogy 10—12.000 koronával el lehet háritani a temető vízvezetelmét. Most meg azt mondja, hogy az esővíz levezetése közel 300.000 koronába kerül és kétséges, hogy ez az összeg elegendő lesz-e. A javaslatot tehát vissza kell adni a tanácsnak, hogy derítse ki, mi okozta ezt az óriási nézetváltozást. Végül a kötelező ravatalozás és a fakultatív halottmvasztás ügyét sürgeti. Dr. Vázsonyi Vilmos csatlakozik dr. Szalay javaslatához a kiegészítéssel, hogy a dolgok logikai sorrendje kívánja, hogy előbb azzal jöjjenek tisztába, mibe kerül a terület használhatóvá tétele s csak azután lehet a temető berendezéséről gondoskodni. A közgyűlés nagy többséggel hozzájárult dr. Szalay Mihály halasztó indítványához. A légszuszvillagítási kérdés előkészítésére kiküldött bizottságban Császár Jenő elhunytával megüresedett egy tag-sági hely. A közgyűlés ezt a helyet Bachruch Károlyval töltötte be. A máv. igazgatósága arra kérte a tanácsot, hogy budapesti telepeinek vízzel való ellátása érdekében fennálló egyezményt hosszabbítsa meg. A tanács, tekintettel arra, hogy a belügyminiszter már jóváhagyta az új vizszolgáltatási szabályrendeletet, amely részletesen intézkedik a vizszolgáltatás kedvezményeiről, külön egyezmény kötésének szükségét fenforogni nem látja s ez ügyben tárgyalásokba sem bocsátkozott. A máv. ezután 50 százalékos kedvezményes vízdíjért folyamodott. A tanács ezzel is elutasította a máv. igazgatósága ez elutasítás ellen felebbezett; a tanács a felebbezés elutasítását javasolja. A napirend többi tárgyait, amelyek kisebb jelentőségűek voltak, szó nélkül magáévá tette a közgyűlés.

(*) A fővárosi tisztviselők új nyugdíjszabályzata. A főváros pénzügyi bizottsága legutóbbi ülésében tudvalevőleg albizottságot küldött ki azzal a megbízással, hogy a fővárosi tisztviselők új nyugdíjszabályzatát, amely pénzügyi tekintetben mélyreható újításokat tartalmaz, alaposan áttanulmányozza. Az albizottság holnap, szombaton délután ötödél órakor tartja első ülését dr. Vaszilievits János alpolgármester elnöklésével.

(*) Szállítások a fővárosi szegényházak részére. A főváros szegényházi bizottsága ma délelőtt Almády Géza tanácsos elnöke alatt ülést tartott, melyből azt a javaslatot tette a tanácsnak, hogy a fővárosi szegényházak részére szállítandó fűszer- és gyarmatárúk, hentesárúk, mészárosárúk, zöldség, liszt, tájárúk, valamint sebészeti kötszerekre nézve hosszabbítsa meg egy évre az eddigi szállítókkal kötött szerződéseket.

(*) Közigazgatási bejárás. A magyar-belga fémipargyár részvénytársaság engedelmet kért a kereskedelmi minisztertől, hogy az államvasutak lőpótárolási teherpályaudvarából kiágazó és a szivattyú- és gépgyár részvénytársaság telepére vezető vágányhálózat egyik ágát a saját telepéig meghosszabbíthassa. A kereskedelmi miniszter az új vágány közigazgatási bejárását elrendelte és megtartásával a m. kir. vasúti és hajózási felügyelőséget bízta meg. A bejárás november hó 4-én délelőtt 10 órakor lesz, az összejövetel a társaság Hungaria-uti gyártelepén lesz. Kéri a miniszter a fővárost, hogy a bejáráson magát megfelelően képviseltesse és az esetleg érdekelte magánosok meghívásáról idejekorán gondoskodjék.

(Uj honpolgárok. Necker Ábrahám Illés ékszerész és Rappini Stanisic Viktor magánzó ma délelőtt letették a honpolgári esküt Rózsavölgyi alpolgármester kezébe.

(Ujságok a betegeknek. A budapesti kórházak igazgatóságai a következő sorok közzétételére kérték fel:

A pályaudvarokon kis ládikák vannak elhelyezve a kellő jelzéssel, abból a célból, hogy az utasok a már kiolvasott újságokat azokba dobják a kórházi betegek részére. Sajnos, ezt a kis figyelmet az utasok állandóan elhanyagolják, pedig a betegeknek a kórházakban nagyon jól esnek ez a csekély, jóformán számra sem kerülő figyelem. Ujból fölkéri tehát a kórházak igazgatósága a jószívű közönséget, hogy legyen ezzel a jótéteménnyel a szegény betegek iránt.

(Iskolaszéki választások. A főváros igazoló választmánya ma délután dr. Kunz Jenő elnökle alatt ülést tartott, melyen a külsőből álló iskolaszéki választások ügyével foglalkozott. A választmány elnöke dr. Csopor József tanácsjegyző volt. A választmány elhatározta, hogy az idei iskolaszéki tagválasztásokat október hó 29-ére, csütörtökre tűzi ki. A választás a jelzett napon reggel 8 órától este 8 óráig megszakítás nélkül tart. Választói joggal bírnak mindazok, akik az 1908. évi országgyűlési képviselő-választók névjegyzékébe fel vannak véve, de csupán csak abban a kerületben, ahol választói joguk van. Aki több kerület névjegyzékébe van felvéve, szabad választás szerint, de csak egy kerületben szavazhat. Választási bárczát nem adnak ki. Minden küldöttséghez a szavazók 4-4 bizalmi férfit nevezhetnek meg.

(Lemondás megszavazott segítségről. A jövő esztendőben nemzetközi orvosi kongresszus lesz Budapesten. Az Országos Balneológiai Egyesület a kongresszus alkalmából díszes albumot akart kiadni, amely a főváros fürdőit, ásványvizeit, klimatikus viszonyait és egyéb látványosságait ismertette volna. A főváros közgyűlése az album kiadásának költségeire 4000 korona segítséget szavazott meg. Az egyesület most a főváros tanácsához beadványt intézett, amelyben tudatja, hogy a megszavazott segítségről kénytelen lemondani, mert a magánfürdő-tulajdonosok részvétele miatt nem jelentetheti meg a művet.

(A főváros és az alsóbbrendű vasutak. A Kereskedelmi minisztérium, amint megírtuk, megküldötte a fővárosnak véleményadás végett az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslat tervezetét. A közlekedésügyi igazgatóság és a közlekedési bizottság terjedelmes jelentésben mondott véleményt a tervezetről, amelyet a tanács tegnap tárgyal. Hosszas vita után a tanács az igazgatóság és a bizottság előterjesztését csekély változással elfogadta, s azt a maga részéről a következő három fontos kikötéssel bővítette ki:

Kimondandónak tartja a tanács, hogy:

1. A főváros területén és környékén közlekedő helyi érdekű vasutak, miután azok közúti vasutallegével bírnak, a közúti vasutak kategóriájába soroztassanak.

2. Közúti vasut építésének és üzemeltetésének engedélyezési joga ne a kormány, hanem a főváros jogkörében maradjon.

3. A tervezetnek az a pontja, amely a kormány-nak s illetőleg a kereskedelmi miniszternek jogot ad arra, hogy a közúti vasutak üzleti engedélyét bármikor megválthatja, nem állhat meg. A főváros kívánsága az, hogy ezt a pontot egészen törölni kell, vagy akképp módosítani, hogy a megváltásra minden esetben külön törvény alkotandó.

A tanács végül elhatározta, hogy az összes javaslatokat legközelebb a közgyűlés elé viszi, s a közgyűlés határozatát terjeszti fel a kereskedelmi miniszterhez.

(Mozgalom a Batthyány-téri hid érdekében. A második kerületi törvényhatósági bizottsági tagok által a Batthyány-téren létesítendő új hid érdekében megindított mozgalom mind nagyobb méreket ölt. Pénteken este a II. és V. kerületi polgárság képviselői népes értekezletet tartottak a II. kerületi Társsaskörben, amelyen megvitatták a tervezett népgyűlés elé terjesztendő memorandumnak a szövegét. A népgyűlés október 25-én, vasárnap délután 4 órakor lesz a Medve-utcai iskolában.

(Uj utcanevek. A közmunkák tanácsa az I. ker., Gellérthegy-dűlőben levő, a Csend-utcától ivalakban kiinduló és az Avar-utczába torkoló utcát Otthon-utczának, az Avar-utczával párhuzamosan haladó és az Otthon-utczának elnevezett ut-

czáig terjedő utcát Társs-utczának, a II. ker. Törökvész-dűlőben a Debrői- és Filler-utig terjedő névtelen utcát Csopaki utczának nevezte el. A tanács az új elnevezést tudomásul vette.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Közegészségügyi Egyesület iskolaorvosi és egészségtan-tanári szakbizottsága ma délután 6 órakor felolvasó ülést tartott a természet-tudományi társaság üléstermében. Az elnöki tisztet dr. Schuschny Henrik töltötte be. Az első felolvasó nemes Hatos István okl. vivő-tanár volt, aki a nemzeti nevelésügy egy eddig figyelmen kívül hagyott testszervezeti egészségügyi segédanyagára hívta föl a szakbizottság figyelmét. Dr. Gerlóczy Zsigmond egyetemi magántanár a múlt év augusztusában Londonban megtartott II. nemzetközi iskolaegészségügyi kongresszus munkálkodásáról számolt be. Az előadásokat a bizottság nagy érdeklődéssel hallgatta.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Törvényszéki orvosok társulata. A törvényszéki orvosok tegnap tartott értekezlete megalakította a magyar törvényszéki orvosok társulatát. Ennek elnökévé egyhangulag dr. Ajtai K. Sándor egyetemi tanárt választották meg. Alelnökök lettek: dr. Grósz Menyhért, dr. Kenyeres Balázs, dr. Minnich Károly és dr. Schaffer Károly. A titkári teendőket ellátásával dr. Szigeti Henrik és dr. Austerweil László bízták meg, a pénztárosi tisztet pedig dr. Andreánszky Jenőre ruházták. Az értekezlet megbízásából ma dr. Kenyeres Balázs, dr. Minnich Károly, dr. Andreánszky Jenő, dr. Németh Ödön, dr. Szigeti Henrik és dr. Austerweil László egyesületi tagokból álló küldöttség tisztelt dr. Günther Antal igazságügyminiszternél. A küldöttség szóoka, dr. Kenyeres Balázs esetelte a miniszter előtt a törvényszéki orvosok mai helyzetét. A miniszter válaszában megígérte, hogy a felpanaszolt sérelmeket orvosolni fogja. A küldöttség tisztelt még dr. Korányi Frigyes egyetemi tanárnál, mint az igazságügyi orvosi tanács elnökénél is.

§ Vizsgálat a bankárok ügyében. Megírtuk tegnap, hogy az ügyészség indítványára dr. Szlavec vizsgálóbíró elrendelte a vizsgálatot Neumann Miksa és társai ellen. A nyomozat megindításakor, valamint a vizsgálat elrendelésének kihirdetése után történt kihallgatása alkalmával Neumann Miksa önként felajánlotta összes könyveit és levelezéseit a vizsgálat céljaira. A vizsgálóbíró ma ezen könyveket és levelezéseket a rendőrség útján lefoglaltatta és a vizsgálati iratokhoz csatoltatta.

§ Gróf Nyáry Rezső bünyüge. A budapesti büntetőtörvényszék mára tüzte ki gróf Nyáry Rezső volt főrendiházi terembiztos bünyügyének tárgyalását. A gróf gyermekrontással s hamis tanúzásra való felbujtással van vádolva. A vádlott azonban beteg s ezért a törvényszék a mai főtárgyalást elhalasztotta.

§ Kardosék bankjal. Egynapi megszakítás után folytatta ma a bíróság a tanúk kihallgatását. Elsőnek Vécsy Lóránt volt pénztárost hallgatta ki a bíróság. A tanu az alaptársról közvetlen tudomással nem bírt. Utánna dr. Fehér Miklós felügyelő-bizottsági tag kihallgatására került a sor, aki elmondta, hogy a szövetkezet részére szóló korlátlan hitelt a takarékpénztár igazgatósága szavazta meg. Spolarits György tanu került ezután sorra. Előadta, hogy ő igazgatósági tag volt a szövetkezetnél, 10.000 koronát fizetett be. Mikor észrevette, hogy a szövetkezett csehül áll, lemondott tisztségéről s első dolga volt, hogy vagyonát biztonságba helyezze, nehogy a vagyoni felelősség őt is sújtsa. Elnök ezután ismertette a bünyjeljegyzéket s több levelet és okiratot olvastatott fel. Következett Vajda Pál tanu kihallgatása, aki ma szóval is megerősítette multkorai beadványának azon tartalmát, hogy a 10.000 korona nem óvadék, hanem betét volt s kijelentette ma is, hogy félrevezetve tette meg feljelentést Kardos Géza ellen család miatt. Dr. Nagy Béla ügyész erre bejelentette, hogy ezen családi vád

tekintetében bejelentett tanuitól eláll s nem kéri ezek kihallgatását. A holnapi napon még két tanut hallgat ki a bíróság s azután a két könyvszakértő meghallgatására kerül a sor; a bizonyítási eljárást pedig befejezik. A perbeszédre előreláthatólag hétfőn kerül a sor.

§ Lopás a football-pályán. A múlt év október 19-én a Millenáris versenypálya gondnokánál jelentkezett Reisinger Géza 22 éves bankhivatalnok, a Postások sportklubjának volt tagja s kérte tőle a pályán levő Magyar Testgyakorlók Köre öltözőjének kulcsát. A gondnok gyanútlanul átadta a kért kulcsot, mert nem tudta, hogy Reisinger már nem tagja klubjának. A fiatal bankhivatalnok rövid ideig bent tartózkodott az öltözőben s aztán eltávozott. Egy ott tartózkodó gyermek azonban látta, hogy Reisinger az öltözőben felvágott egy lakattal elzárta nádkosarat s onnan három pár football-czipőt és egy sportinget lopott, amelyet az ablakon át egy bokorba dobott. A pálya gondnoka és szolgálai ezután lesbe álltak s este Reisinger tényleg eljött a lopott és eldugott holmikért. Ekkor letartóztatták s a kir. törvényszék betöréses lopás miatt hat havi börtönrre ítélte a magáról megfélekedezett bankhivatalnokot. Ma tárgyalta ezt az ügyet a kir. tábla Devich László elnökle alatt és dr. Kisfalvy A. Rezső ügyvéd védőbeszéde után 14 napi fogházra szállította le a fiatalember büntetését.

Nyilt-tér

— rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készült elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel.

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.

Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőgyulladás, különböző eredetű nyelvi gyögyítéssel, inhalációkkal és szóróval altásokkal. Rendel. 11-12 óráig 3-4-ig.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Első nap. —

Holnap kezdődik Bécsben az év utolsó meetingje. A programmon még két klasszikus verseny szerepel, ugymint: az Ausztria-díj és a Henckel-Memorial. Nagyobb érdeklődést csak az Ausztria-díj fog kelteni, mert az értékes díjért a németek is elküldik egyik legjobb háromévesüket, Faustot, míg a mieink közül a most nagy formában lévő Fantome, a kétévesek közül pedig Hasznos, Toffi, Stixenstein és Regina is indulhatnak. A Henckel-emlékverseny sokat vesztett érdekességéből azáltal, hogy jobb kétéveseink közül csak Bruhus és Hasznos maradt állva, a Blaskovich-ló azonban annyira tul van sulyozva, hogy alkalmasint nem is indul. E meetingen fog eldőlni a Kahlenburgi-díj és a Nagy őszi akadályverseny is, melyek legszebb zászlók közti versenyek szoktak lenni.

A megnyitó napon nagyobb díjazású verseny nincsen ugyan, de azért az Államdíj eléggé fel fogja kelteni az érdeklődést, mert elsőklasszisu lovak találkoznak benne. Lángoló, Frau Godl, Matschaker, Galantuomo, Gánna küzdelme igen érdekfeszítőnek

Magyar-utca 6. az emeleti teremben.

Magyar-utca 6. az emeleti teremben.

Angol, francia és amerikai rendszerű

KÉSZPÉNZÉRT félárban:

rábácsolhatik minden ember finoman és elegánsan az ország-elsősorán Zélinger Samu ariszabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári rektárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu mintá gyapjuszövetekből mérték szerint készítetek finom öltönyt — — — — — 21 frtért

egyön finom prima öltönyt 26

igrékezik. A mi véleményünk szerint a díj a Szemere-istálló zsákmánya lesz Lángoló révén, rája veszélyes Gánna lehet.

A Mindig-handicapban nagy mezőny várható starthoz. A táv oly rövid, hogy nagyon nehéz a győztest kikeresnünk. Nagy sulya dacára mi Rentiert várjuk a czélnál elsőnek, rája veszélyes Pagony és Tábornok lehet.

Jelöltjeink:

- I. Long ago — Braganca
- II. Krouzil lov. — Temeraire
- III. Szemere-ist. — Gánna
- IV. Rentier Pagony — Tábornok
- V. Varróleány — Belle Reine
- VI. Nikita — Gessler
- VII. Herzog-ist. — Falbala.

( ) Galamblovó-verseny a Margitszigeten. Az Országos Magyar Galamblovó-Egylet tegnap fejezte be hat napos tavaszi meetingjét. A tegnapi versenyt is a szokott nagyszámu és előkelő közönség nézte végig, akiknek érdeklődését élénken követte le a Vojnich Oszkár és Libits Adolf között folyt páros mérkőzés. Négy páros mérkőzést vívtak meg egymással és mind a négyet Libits Adolf nyerte meg.

( ) Gyógyszerészek Sportklubja holnap, október 17-én, választmányi gyűlést tart a gyógyszerésztársulat Aggteleki-utca 8. sz. alatt levő helyiségében. A gyűlés tárgya: a szakbizottságok megválasztása.

KÖZGAZDASÁG.

Az értéktőzsdéről. A Balkánról, különösen Szerbiából érkező válsághirek végre éreztetik hatásukat az értéktőzsdén is, amely pedig az izgalom első napjaiban mindvégig megőrizte nyugodtságát. A mai tőzsdén azonban a rossz hírek már annyira befolyásolták a tőzsde hangulatát, hogy a spekuláció realitásokhoz fogott s a gyengébb bécsi jelentések következtében kialakult lanyha irányzat alatt néhány koronával lemorzsolódtak az árfolyamok. A lanyha irányzat egész napon át volt érezhető a tőzsdén. A helyi piacon is teljes volt az üzletlenség s mindössze egy-két kötés fordult elő a Hadfelszerelési és a Városi vasut részvényekben, továbbá a Hazai és a Szanatorium-sorsjegyekben. Némi kereslet mutatkozott az Egyesült fővárosi takarékpénztár és a Ganz-részvényekben, de kötés ezen értékekben nem jött létre. A járadékpiac is lanyhább volt s a koronajáradék 92.10 koronáig visszaesett, ezzel szemben az orosz járadékot bécsi számlára vásárolták valamivel jobb árfolyamon.

Fizetéseketelenségek. A Creditorenverein a következő fizetéseketelenségeket közli: Klar Pál konfekció-üzlet, Stanislaw; Oesterreicher Áron kereskedő, Kiszvárd; Jakab Herrmann kereskedő, Szatmár; Kühnel Mari kereskedő, Prantenan; Klinkovsky Ferenc cipőáru-készítő, Slin.

A Temesvári Pannónia Gőzmalom csődje. Már az elmúlt év december havában hirt adtunk arról, hogy a Temesvári Pannónia Gőzmalom fizetéseketelenn lett. Az igazgatóság azóta minden lehetőséget elkövetett, hogy a malom ügyeit rendezze, azonban eredmény nélkül. Az utolsó mérleg szerint a malom tartozása 1.108.000 korona volt, az aránylag igen kevés, 1.137.000 korona aktívával szemben. A társaság már két év óta nem fizet osztalékot. Tartósan rosszabbodtak a társaság ügyei, végre ma csődöt kért maga ellen. Érdekes, hogy a most csödbe jutott vállalat egyike a legrégebbi malmainknak, még 1869-ben alakult 150.000 forint alaptőkével.

Az Országos Törzskönyvelő Bizottság ma ülést tartott Budapesten az Országos Magyar Gazdasági Egyesület székházában Ráthonyi Reusz Henrik elnöklété alatt. Az ülésben a kisujszállási közbirtokosság, Schaumburg Lippe herceg, gróf Chotek Rezső és a kisszállási uradalom magyar fajta; Lamm Tibor borzderes; Politzer Géza, gróf Majláth Géza, gróf Degenfeld Schomburg Ottó, Rimaszombati Földmives-

iskola, Huszár Elemér, Biró Albert, gróf Apponyi Sándor és Domahidy Pál siementhal; gróf Széchenyi Antal berni; a Botfalusi Czukorgyár pinzgau; gróf Apponyi Sándor bonyhádi fajta szarvasmarhát és Blascok Gyula yorkshire kaniát vette fel a törzskönyvbe. Azután Jeszenszky Pál titkár ismertette a „Crotalia” fülbéllyel Széll Kálmán rátóti, József főherceg alcsúti, özv. Döry Vilmosné f.-leperdi, gróf Esterházy Miklós Móricz csákvári és még néhány törzskönyvezett tenyészetben az állattenyésztési kerületi felügyelők közreműködésével végzett próba-bélyegzések teljesen kielégítő eredményét, melynek alapján az összes országosan törzskönyvezett szarvasmarhának az Országos Törzskönyv bélyegével való jelzését keresztül fogják vinni, mihelyt a földmivélségi miniszterhez felterjesztett új törzskönyvi szabályzat megerősítést nyert.

Uj szövetkezet. Magyar Festőiparosok Országos Szövetkezete címmel Budapesten új, korlátolt felelősségű szövetkezet alakult, melynek célja: a Lőrincz Constatin találmányát képező mosható szoba-, mázoló- és díszítő-festékeknek és zománctmázoknak, továbbá az építőiparosok céljait szolgáló viharálló homlokzat-festékeknek tagjai részére a magyar hazai termékekkel leendő gyártása, ezen festékeknek ugyancsak tagjai részére leendő előállítás és gyakorlati feldolgozása. Az első igazgatóság tagjaiul az alakuló közgyűlésen megválasztottak: Lőrincz Konstantin, Silli Károly, Gösy Ferencz, Fekete János és Ricze József.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyertek:	13937	86838	116223.
5000 koronát nyert:	108581.		
2000 koronát nyertek:	7675	27134	30959 38422
65925 77131	118273.		
1000 koronát nyertek:	5718	6069	10137 17264
19323 20755	23136	29877	32724 36949 48857 57229
68431 69517	74434	77927	86216 91408 101584 101116
103388	106921	111692	115905 116048 116656 121175
124240	124905.		
500 koronát nyertek:	5583	13640	22248 22685
23393 24604	29121	30090	30856 31191 33645 33427
35805 42230	54692	57392	62995 63986 64771 67645
70394 76802	81133	82974	83249 87417 90148 91438
96346 97808	99248	103080	105688 106876.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek. A mezőgazdasági helyzet. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző iródnájának tudósítói jelentik október 15. kelettel:

Arad. Az időjárás a vetési munkálatokat nagyon késlelteti, úgy, hogy a talaj száraz állapota miatt sok helyen még meg sem kezdhették a vetést. A hosszas szárazság következtében éppen olyan helyzetben vannak a gazdák, mint a múlt év őszén, amikor porba kellett vetni a gabonát. Kiadó esőre szükség volna már. Baja. Az időjárás száraz, nappal meleg, éjjel nagyon hűvös. A tengeritörés még munkában van, a termés kiadó, csövesen 18—20 mm. kat. holdon. A vetésekre eső kellene, eddig az őszi vetés csak részben van befejezve. Debreczen. A szüret a legkedvezőbb idő mellett a befejezéshez közeledik. A hordókban nagy hiány van, a borárak alacsony volta miatt a szőlősgazdák az eladástól tartózkodnak. Győr. A szárazság még mindig tart és akadályozza a vetést, esőnk már két hónapja nem volt és így, ami el van vetve, nem kel ki, vagy elszárad. A kilátások a jövő évi gabona-termésre nem valami kedvezőek. A tengeritörést már befejezték, az eredmény közepetemesen jóval alól. A burgonyatermésben is olyan rossz a hozam, mint már sok év óta nem volt. Ellenben a bortermés pompásan és várakozáson felül sikerült. Kassa. A nagy szárazság miatt a vetési munkálatokat be kellett szüntetni, a káposzta a hideg éjszakák miatt nem fejlődött, a legelő egészen kiszáradt. Nagybeeskerek. Már napok óta egyforma az időjárás, száraz, enyhe, az éjszakák hűvösebbek. Nagyon kívánatos volna egy kis esőzés. A kukoriczaterés már befejeztetett. Nagykánizsa. A szárazság még mindig uralkodik, pedig esőre szükség volna. A vetések hiányosan kelnek. Nagyvárad. A tengeritörés befejezés előtt áll. Az őszi vetések több helyt a nagy szárazság miatt szünetelnek, annyira kemény a talaj, hogy a szántás sok helyen lehetetlen. A korai vetések jól keltek, de a tartós szárazság miatt sokat szenvedtek. A cukorrépa szedése a talaj szárazsága miatt szünetel. Nyiregyháza. A vetések nagyjából befejeztettek, sőt a száraz időjárás miatt több helyen je-

lentékeny féregrágások konstatálhatók. Még kevés kukorica van a kötött területeken töretlen. Burgonya kiszedve, részben közepes, részben gyenge terméseredményű. Szüret az újabb telepítéseken még tart s aki felszereléssel kitarítani tud, 30 fillér, sőt ezenfelül is eladta mustját. Nyitra. Az időjárás állandóan derült s napközben nagy a hőség. A gazdák e miatt kétségbe vannak esve. A cukorrépa szállítása már megkezdődött, a szőlőszüret befejezve. Szatmár. A tulszár az időjárás miatt a vetések rosszul kelnek s a munkák nehezen haladnak a száraz talajon, ha a szárazság tovább tart, az őszi szüret igen gyengén mennek neki a témek. Temesvár. Az időjárás meleg és száraz, vetés folyik. Zenta. A folyton tartó szárazság következtében a vetés igen rosszul kel ki.

Cserzőanyag-Gyár R.-T. címmel új gyár r.-t. alakul Budapesten 1.200.000 korona alaptőkével. A vállalat tárgya: a Prága melletti Roztokban fennálló „Cs. K. Szab. Festőipar- és Cserzőanyag-Kivonat-Gyár Oesinger Lepetil, Dollfus és Gausser” cég, mely cég felszámolásba lép, gépberendezéseinek és szabadalmainak megvétele és e cég szerződéseinek s kötelezettségeinek, különösen pedig azoknak átvétele, melyek az osztrák cserzőanyag-kivonatok gyártása, valamint más hasonló gyárak létesítése és üzemben tartása. Az igazgatóság: 5—9 tagból áll. Az alakuló közgyűlés által az első igazgatóság tagjaiul megválasztottak: Dollfus Gáspár Oszkár, Oesinger Henrik, Oesinger Mór, Elek Pál, Vajda Imre és dr. Lepetil Róbert.

A postatakarékpénztár új értékpapír-üzlete. A magyar államjárdék népszerűsítése szempontjából nagyfontosságú újítást léptet életbe a jövő év első napjától a m. kir. postatakarékpénztárnál Kossuthi Ferencz kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértően.

Tudvalevő, hogy járadékunk a szélesebb társadalmi rétegekben, ellentétben a külfölddel, alig van elterjedve, amiben más egyéb okokon kívül bizonyára része van annak a technikai momentumnak is, hogy a magyar koronajáradék legkisebb czimlete 100 koronáról szól. A postatakarékpénztár, mely eredeti hivatásához képest mindenkor az állami járadék propagálásáért tekintette egyik feladatának, ezen hiányt már kezdettől fogva érezte, amennyiben a betevőinek túlnyomó része (nyolczvan %-on felül) száz korona tőkével sem rendelkezik. Az újítás abban fog állani, hogy ezentul a 4%-os koronajáradékból $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{4}$ és $\frac{3}{4}$ % erejéig is történhetik vásárlás, vagyis 25, 50 és 75 koronás számértékű részjáradékok is lehessenek beszerezhetők az intézet betevői által. Ez intézkedés folytán lehetővé válik egyrészt, hogy azon kis gazdasági körök, amelyek eddig a járadékpiactól ugyszólván ki voltak zárva, az állami hitelélet keretébe bevonassanak, másrészt megközelítjük hazánkban is azon állapotot, amelynek a külföld örvend, nevezetesen, hogy az állami járadékpapír a belföldön is minél szélesebb és nagyobb körben elhelyezhető legyen.

A szüret. A Magyarországi Bortermelő és Bor-kereskedők Országos Szövetségéhez legutóbb a következő jelentések érkeztek a szőlő állásáról:

Eger. Az általános szüret folyamatban van. Az elért mustmennyiség sok termelőlél 30—40%-nál több, mint az előző években volt. Nagy a tartály-és hordóhiány. Vevő kevés jelentkezett, de az eladó termelők is tartózkodnak az üzletkötéstől a termés jó minőségére való tekintettel. — Nagykánizsa. A szüret javában folyik. A mustok cukorfoka jelentékenyen javult. A hordóhiány oly nagy, hogy kényeszereladások napirenden vannak, ami a termelőkre óriási kárt jelent. Az üzlet élénk. — Versecz. A szüret be van fejezve és eredménye körülbelül 2000 vagon eladó áru. A minőség jobb a tavalyinál. A termelők '22.—'23.—koronára tartják az újbor hektoliterjét. — Arad vidéke. A bortermés általánosságban véve jó közepesnek mondható mennyiségig, míg minőségileg a legkitünőbb évek közé sorozható. A bor ára jelenleg kissé nyomott. A borvevők már nagyban jelentkeznek s a hegyi mustot 24.—32.—koronájával vásárolják. A kereslet elég élénk. — Ruszt. A szüret október 5-én kezdődött és egész októberen át fog tartani. A szüret jó eredményű, 25—35 hektoliter termett kat. holdanként. A minőség felülmúlja a múlt évit. Mennyiség tekintetében az 1904. évi termés mellé sorozható. — Békéscsaba. Az általános szüret szeptember közepén kezdődött változó eredménnyel. Volt terület, hol 20—25 hek-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhauer-léle

Mesztizata valódi áldás gyomorbafojcsanak és székzenorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

a) elrontott gyomrot
3—8 óra alatt fel-
jessen randba hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

6 frt

mekben.

toliter, volt olyan is, ahol 8—10 hektolitert szüretelték magyar holdanként. A must minősége jó, de az ára a tavalyihoz képest igen leszállott. — Hajduháza. A termés mennyiségével és minőségével meg vannak elégedve. A közönséges must literje 12—16 fillér, a fajszió mustja 18—20 fillér. — Erdőbénye. A bortermés 20—30%-kal kevesebb lesz, mint azt remélték, a minőség azonban kitünő. A bor hektolitert 40.—koronájával árúsítják. A szamorodni bor hordóstól 120.—150.—korona. Az aszu a minőség szerint 400—600 korona.

Hírek a postáról. A Nyitra vármegyébe kebelezett Elecske községben működő postaügynökség megszüntetése mellett Elecske pályaudvaron ez évi október hó 15-én posta és postatakarékpénztári közevítő hivatal lép életbe. — A m. kir. államvasutak nagyvár—érmihályfalvai vonalak érselindi állomásán működő postahivatal 1908. október 16-án Érseklind községbe helyeztetik. — Bihar vármegyében Vedresábrány, Nyárló és Tasádfő községekben, Bars vármegyében Nagykálnán, Abauj-Torna vármegyében Alsóvadászi és Homgord községekben korlátolt nappali szolgáltatásra berendezett távbeszélő-központ nyílt, melyek közül Nagykálna egyidejűleg a belvárosi helyközi távbeszélő-forgalomba is bevonatott. — A Budapest 79. sz. elnevezést viselő postahivatal szeptember 22-én távirddal egyesített. — Szántód bevonatott a belföldi, Lepsény pedig az alsóausztriai interurban távbeszélő forgalomba. Egyfelől Sopron, Csorna, Kaposvár, Eszterháza, Kismarton, Lakompak, Lajtaufalu, Lajtaszentmiklós, Savanyukút, Sopronkeresztur, másfelől Baden, Liesing és Vöslau közt a távbeszélő-forgalom október 5-én megnyílt. — A magyar-rumán távbeszélő forgalomban Rumánia részéről ez évi október hó 15-étől Galacz város is részt vesz. E várossal egyelőre azonban csak Budapest válthat beszélgetéseket és pedig naponként budapesti óraszámítás szerint csak délután 1 óra 45 perctől 3 óra 45 percig. Rumán részen a kapcsoló központ Bukarest. A 3 percznyi időtartamban megállapított egyszerű beszélgetés díja 3 korona 50 fillér. A galaczi telefonnak különösen hajózási vállalataink, gabona- és fatereskedőink látják hasznát.

Uj bankok Törökországban. Mint Konstantinápolyból jelentik, ott a közel jövőben két bank fog alakulni. Bár ma még közelebbi adatok nem állnak rendelkezésünkre, annyit megállapíthatunk, hogy az egyik bank angol érdekltséggel valószínűleg „Angoltörök bank” czéggel, a másik pedig francia tőkésék hozzájárulásával „Francia-török bank” czéggel fog Konstantinápoly székhellyel alakulni. — Ugy látszik, a két bankalapítás összefügg az új török kölcsön-nél is.

Állami csemeték és oltványok. Az állami kertgazdasági tanintézetekben, földmivésiskolákban és főiskolákban termelt gazdasági és díszfák, csemeték, oltványok, cserjék, oltóvesszők és füzüdványok eladása körülményeiről most teszi közzé a tudnivalókat a földmivélsügyi minisztérium. E szerint a negyvenkét állami intézetben mintegy egymillió darab gyümölcs-vadecemete, mintegy 50.000 darab gazdasági és díszfa, ugyanannyi díszcserje, nagymennyiségű oltvány és cserje eladó. Az I. osztályba sorozott gyümölcsfák ára darabonként 60 fillér, a gyengébb minőségű 30 fillér, az őszi és kajszinbarack-oltvány 40 fillér, a cserje darabja 10 fillér, az oltóvessző darabja 4 fillér, 1000 makcsemete tíz és negyven korona közt váltakozik, a díszfák ára pedig ezenként tíz és harmincz korona között.

Munkásházak Pozsonyban. A kereskedelemügyi miniszter f. évi július 19-én átiratot intézett Pozsony városához, melyben értesíti, hogy az országos ipar-tanács véleményezése folytán hajlandó a városnak munkáslakások létesítése iránt tervezett akcióját bizonyos egyéb feltételek alatt 200.000 koronával támogatni, ha a város ezen célra a maga részéről legalább is 400.000 koronát fordít. A városi iparfejlesztési bizottság most tárgyalta a miniszteri rendeletet és a novemberi közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a 200.000 koronányi kormány-szubszenciával, a város által megszavazandó 400.000 koronával, to-

vábbá 1.015.000 korona jelzálog-kölcsön segítségével a város létesítsen a) 320 családházat, mely 240 korona évi törlesztéssel 15 év múlva a munkás tulajdonát képezné. Körülbelül 46 korona évi prámiummal a munkás biztosíthatja is magát, úgy, hogy halála esetén a ház minden további fizetés nélkül örökösének tulajdonába megy át; b) 5 bér munkásházat (munkáslaktanyát) összesen 250 lakással 160 korona évi lakbérrel. Ez utóbbi munkásházak szükség szerint üzlethelyiségekkel is volnának ellátandók. Az iparfejlesztési bizottság a közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a minisztert ezen terv elfogadására, illetőleg feltételeinek ez értelembe való módosítására kérje fel.

Romlandó áruk kiadása a budapesti pályaudvarokon. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara f. é. júliusában felterjesztést intézett a kereskedelmi minisztériumhoz, melyben tolmácsolta az érdekltség ama panaszát, hogy a pályaudvarokon a kettős ünnepeket megelőző délutánokon érkező könnyen romlással induló anyagokat tartalmazó küldeményeket csak délután 4 óráig adják ki a címzettnék és intézkedést kért arra nézve, hogy az ily küldemények a kettős ünnepnapokat megelőző napokon estig kiadassanak. A kereskedelmi miniszter most arról értesíti a kamarát, hogy bár az összes állomásokra kötelezőleg megfelelő intézkedések állanak fenn arra, hogy az állomások a szállító feleknek azon kívánságát, mely szerint a romlandó küldeményeket a hivatalos órákon kívül is szolgáltatásuk ki, a lehetőség szerint teljesítsék, a kamara felszólamlása folytán történt intézkedésre az államvasutak igazgatósága ez alkalomból a budapesti állomásokat megfelelőleg külön is utasította.

A baromfitenyésztés emelése. A legutóbbi években rohamosan emelkedett nemcsak hazánkban, de a külföldön is a hus ára. Természetes következménye lett ennek aztán az, hogy a közönség a baromfiús és tojásfogyasztást óriási mérvben fokozta s így a baromfi és tojás ára is lényegesen emelkedett. Kétségtelenül bebizonyítottat pedig az, hogy a legolcsóbban állítható elő a baromfiús és tojás, csak tudni kell annak módját, mert ismeretes dolog az, hogy nem minden baromfi való hus-, vagy tojás-termelésre s nem minden vidéken lehet az egyik, vagy másik tenyésztési ágazat folytatni. Ezen fontos tenyésztési ágazat kellő fellendítésére Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő, baromfitenyésztő szerkesztésével Kolozsvárott megjelenő „Baromfitenyésztés” című szaklap szolgál, mely az okserü baromfitenyésztésért küzd.

A kereskedelmi utazók mintáinak vámkezelése Törökországban. Törökországban a közvetett adók vezérgazgatósága a kereskedelmi utazók mintáinak vámkezelésére nézve újabb némi könnyítéseket léptetett életbe. Beigazolást nyert ugyanis az eddigi tapasztalatokból, hogy a török belépő állomáson Zibefcse-n egyszerű nincs elég idő arra, hogy az efféle kereskedelmi minták kellőképpen vámkezeltesse, másrészt pedig, hogy az efféle minták majdnem kizárólag Úszküb, Köprüllü és Szaloniki felé mennek s így azoknak Zibefcse állomáson való kezelése nem indokolt. Ezentúl ez a vámkezelés az utazó által megjelölt rendeltetési helyen, Úszküben, Szalonikiben fog végbemenni és a nevezett helyeken székely vámhivatalok felhatalmaztatott, hogy az ily minták után az utazók által biztosítékképpen lefizetett vámdíjakat, a szerint, amint a minták összességükben visszkivitetnek, vagy részben török területen maradnak, az utazóknak egészen, vagy részben visszafizetettnek.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

A kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinek díjtalanul zárt borítékban megküldi

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM

speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félelelel

Égész nap orvosi ingyenes rendelés.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 16. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sárói Szabó Anna okleveles tanítónőt a szabolcai zsiroskúti tanyai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Békési Jánosné szül. Titi Emilia okleveles kisdudóvónőt a csorvási állami kisdudóvóhoz kisdudóvónővé, Vargáné Kaszala Irma okleveles tanítónőt a kunszigeti állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a kereskedelemügyi miniszter Imecs Erzsébet tordai állami polgári iskolai segédtanítónőt a budapesti állami nőipariskolához a XI. fizetési osztály első fokozatába segéd-tanítónővé; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Jakusik János bányamérnöki szakot végzett főiskolai hallgatót ideiglenes minőségben bányagyakornokká; a honvédelmi miniszter Stolcz Márton altiszti igényjogosultsági igazolvánnyal ellátott es. és kir. tüzemestert hivatalszolgává; a földmivélsügyi miniszter Seilinger Kálmánt a magyaróvári mezőgazdasági vegykerületi állomáshoz, Varga Viktor hetibéres szolgát pedig a magyaróvári gazdasági akadémiához ideiglenes minőségű hivatalszolgákká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Teszerek Róbert kiscuczahelyi állami elemi igazgató-tanítót a mindsenti, Rudics Teréz kunszigeti állami elemi iskolai tanítónőt a kiscuczahelyi állami elemi iskolához, Rácz Anna tiszolczi állami óvónőt a tótmegyeri állami óvodához, Juhay Antalné Simonidesz Jolán kackói állami óvónőt pedig a pilisvörösvári állami óvodához ugyanebben a minőségükben áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Spitz József budapesti lakos Havasra, kiskoru Geiger Hugó kassai lakos Gádorra és Gyurka Lajos tótpelsőczi lakos Somogyira kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A fehértemplomi törvényszéknél bírói, Hlován közjegyzői és Ujvidék szab. kir. város törvényhatóságánál mérnöki állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 16-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánk időjárásában lényeges változás nem történt. A hőmérséklet maximuma: Fiumében, meg Verseczen 25 C°, minimuma: Boifalun 0° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz idő várható, némi hősüllyedéssel.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	67.1	3.5	N	2	0	—	17	2
Ungvár	69.4	4.4	N	1	3	—	17	3
Késmárk	66.5	2.0	—	—	—	—	15	1
Losonc	64.7	4.0	—	—	—	—	17	5
Ógyalla	63.8	5.4	S	1	4	—	17	5
Budapest	63.4	9.2	—	—	—	—	17	4
Herény	64.1	8.0	S	1	4	—	17	3
Keszthely	64.7	8.8	—	—	—	—	17	4
Pécs	64.6	9.0	W	1	4	—	20	10
Zágráb	64.6	7.8	NW	1	3	—	18	7
Fiume	63.5	11.3	—	—	—	—	24	11
Szeged	64.6	9.9	S	1	2	—	20	8
Temesvár	65.0	5.8	—	—	—	—	20	5
Nagyvárad	64.4	6.1	NE	0	4	—	20	5
Kolozsvár	63.9	3.2	—	—	—	—	18	2
Nagyszéchen	65.9	2.4	SE	1	1	—	18	2
Szatmár	—	6.2	S	1	1	—	17	3
Eger	—	6.2	NE	1	3	—	16	4
Árvaváralja	—	3.0	NE	2	—	—	12	1
Selmeczbánya	—	0.6	NE	2	—	—	16	7
Komárom	—	7.6	E	1	4	—	18	5
Magyar-Óvár	—	5.4	S	1	3	—	17	6
Sopron	—	4.7	W	1	3	—	16	2
Eszék	—	4.6	—	—	—	—	21	4
Cirkvenica	—	10.2	—	—	—	—	23	9
Debrecen	—	1.2	—	—	—	—	19	1
Kecskemét	—	7.8	—	—	—	—	18	5
Oroszáza	—	7.2	SW	2	4	—	20	6
Arad	—	10.0	SE	4	3	—	21	3
Zsombolya	—	5.8	E	1	4	—	21	4
Versecz	—	18.2	SE	3	—	—	24	13
Orsova	—	7.5	—	—	—	—	18	5

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Detall 26-27. 75-26. Engros 164.

2770

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

lapból.

atásági mi-
tónót a sza-
népiskolához
né szül. Titl
si állami kis-
Kaszala Irma
i elemi nép-
kedelemügyi
i polgári is-
nőpariskolá-
ába segédta-
tésével meg-
ányamérnöki
glenes minő-
imi miniszter
igazolvány-
atalszolgávé;
Kálmánt a
eti állomás-
pedig a ma-
glenes minő-

atásági mi-
állami elemi
eréz kunszi-
isuczaúhelyi
zozszi állami
Juhay An-
vónót pedig
ebben a mi-
zter kiskoru
kiskoru Gei-
yurka Lajos
változtatását
yszéknél bi-
o. kir. város
ét alatt lehet

ti jelentése
akor.

ézte:
tozás nem
Fiumében,
alun 0° volt.

ra:
émi hősu-

Csapadék mm.	Hőmér- séklet	
	max.	min.
17	17	9
17	15	1
15	15	2
17	17	5
17	17	8
18	18	9
17	17	8
16	16	4
17	17	4
20	20	10
18	18	7
24	24	11
20	20	8
20	20	8
20	20	8
18	18	8
17	17	8
16	16	4
12	12	1
16	16	7
17	17	6
16	16	2
21	21	4
23	23	9
19	19	1
18	18	5
20	20	6
21	21	2
21	21	4
24	24	13
18	18	5

arsaság.

ly
m.
DAPEST

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ERTEKTÖZSDÉ

Gabonatözsde.

Budapest, október 16.

A készáru-piaczon ma nagyon csendes volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok roppant tartózkodók voltak és különösen nagyobb tétéleket egyáltalán nem akartak vásárolni. Mivel másrészt az árubirtokosok sem erőltették a dolgot, csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mindössze alig 4000 mm. buza kelt el, változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 24.90 korona volt 80.5 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 23.70 korona 78.3 kilós pestvidéki buzáért. A határidőpiaczon a mai üzlet rendkívül élénken, e mellett nagyon szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. Az üzleti idő kezdetén sürgős kereslet mutatkozott, ennek folytán nagyarányú forgalom fejlődött ki, később azonban csendesebb lett a hangulat, mire a forgalom is megcsappant kissé, az árfolyamok pedig ettől fogva mérsékeltten ingadoztak, mindazonáltal azonban elég jól tartották magukat. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenyolc fillérrel, az áprilisi buza tizenkét fillérrel, az októberi rozs szintén tizenkét fillérrel, az áprilisi rozs tizennyolc fillérrel, az októberi zab és a májusi tengeri csak két-két fillérrel javult.

Vidéki piacok gabonárjegyzései.

Az O. M. G. E. jelentése szerint a vidéki gabonáárak október hó 15-ikén a következők voltak:

	Buza	Rozs	Arpa	Zab	Tengeri
Arad	23.20	17.—	14.40	14.40	12.40
Baja	24.—	18.80	15.20	15.—	12.40
Debreczen	22.—	16.40	15.60	14.60	12.—
Győr	23.80	19.60	15.40	16.80	16.—
Kassa	21.80	17.—	16.—	14.—	14.—
Léva	22.40	19.—	16.60	16.40	16.20
Losoncz	22.—	18.30	16.80	15.60	18.50
Miskolcz	23.—	19.—	16.—	17.—	15.—
N.-Becske	22.80	19.—	13.30	14.40	12.20
N.-Kanizsa	22.60	18.50	16.10	16.—	17.80
N.-Sz.-Miklós	22.20	16.—	15.10	14.70	15.10
Nagyvárad	22.—	17.20	14.60	14.60	11.50
Nyíregyháza	21.80	19.80	14.50	14.50	13.60
Nyitra	22.40	19.60	17.30	16.—	15.80
Pancsova	22.40	—	14.40	14.60	12.—
S.-A.-Ujhely	21.50	17.40	14.80	13.—	13.20
Sopron	23.20	19.40	—	17.—	16.—
Szatmár	20.60	17.40	14.40	13.40	13.20
Temesvár	22.80	18.40	15.60	15.—	12.50
Ujrad	22.—	17.50	14.30	14.30	12.30
Vérsecz	22.50	20.—	15.—	15.—	12.40
Zenta	23.20	18.60	14.60	15.—	16.—

A készáru-piaczon elikt:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80.5 kg. 24.40 korona, 100 mm. 79.5 kg. 24.75 korona, 100 mm. 79 kg. 24.50 korona, 200 mm. 78 kg. 24.30 korona, 200 mm. 78 kg. 24.30 korona, 100 mm. 80 kg. 24.60 korona, felső.

Felsővidéki: 100 mm. 79.5 kg. 24.30 korona, 150 mm. 78.3 kg. 23.70 korona, 100 mm. 76.5 kg. 23.90 korona, 200 mm. 78.5 kg. 24.— korona.

Bihari: 100 mm. 79 kg. 24.— korona, 400 mm. 79 kg. 23.80 korona.

Rozs. 100 mm. 19.30 korona, 150 mm. 19.40 korona, kpf., par.

Arpa: 500 mm. 15.65 korona, hibás, 300 mm. 16.— korona, ab Budapest, kocsira rakva, 400 mm. 16.— korona, kpf., par.

Zab: 100 mm. 16.60 korona, 200 mm. 16.70 korona, 100 mm. 16.60 korona, dohos, 100 mm. 11.50 korona, dohos.

Uj-tengeri: 100 mm. 13.80 korona, 100 mm. 13.40 korona, kpf.

Ó-tengeri: 150 mm. 17.70 korona, 100 mm. 17.65 korona.

Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ-

kező volt:	kilós	Arn 100 kg.	kilós	Arn 100 kg.
Buza	75	—	79	24.05—24.55
Tiszavidéki uj	76	23.45—23.90	80	24.25—24.70
"	77	23.75—24.05	81	24.35—24.85
"	78	23.85—24.20	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	23.85—24.80
"	76	23.25—23.70	80	23.95—24.40
"	77	23.55—23.85	81	—
"	78	23.65—24.—	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	23.85—24.20
"	75	—	79	24.05—24.50
"	76	23.25—23.75	80	24.15—24.70
"	77	23.55—23.85	81	—
"	78	—	82	—
Bánsági uj	74	—	78	23.85—24.20
"	75	—	79	24.05—24.50
"	76	23.35—23.90	80	24.15—24.70
"	77	23.75—24.05	81	24.35—24.85
"	78	—	82	23.85—24.20
Bácskai uj	74	—	78	23.85—24.20
"	75	—	79	24.05—24.55
"	76	23.35—23.90	80	23.15—24.70
"	77	23.75—24.05	81	—
Rozs l.-rendű uj	—	—	—	19.55—19.70
Arpa takarmány l.-rendű	—	—	—	19.35—19.50
Arpa takarmány II.-rendű	—	—	—	15.85—16.—
Köles	—	—	—	15.50—15.75
Zab l.-rendű	—	—	—	12.—13.—
Zab II.-rendű	—	—	—	16.75—17.05
Tengeri belföldi uj	—	—	—	16.55—16.65
Tengeri	—	—	—	17.50—17.80
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A határidőpiaczon kötetett:

Délelőtt:
Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 11.98, 11.99, 11.96, 12.—.
Buza 1909. áprilisra 12.08, 12.10, 12.07, 12.08.
Rozs 1908. októberre 9.77, 9.78, 9.73.
Rozs 1909. áprilisra 10.08, 10.09, 10.07, 10.03.
Zab 1908. októberre 8.26, 8.27.
Zab 1909. áprilisra —, —, —.
Tengeri 1909. májusra 8.45, 8.47.

1 óra 30 percig zárulnak:

1908. októberi buza	11.92—11.93
1909. áprilisi buza	12.05—12.06
1908. októberi rozs	9.70—9.71
1909. áprilisi rozs	10.03—10.04
1908. októberi zab	8.20—8.21
1909. áprilisi zab	8.44—8.45
1909. májusi tengeri	7.44—7.45

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 14-16 | október 15-16.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	16532	2863
Rozs	2933	558
Arpa	3002	201
Zab	757	11850
Tengeri	709	202
Liszt	324	10608
Korpa	—	2330

Értéktözsde.

Az értéktözsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be. A mai üzleti eredmények a következők voltak:

Előtőzsde.

Előtőzsde kedvetlen.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 632.50—630.50.
Magyar hitelrészvény 740.——738.50. Osztrák-magyar államvasut 686.25—685.50. Rimamurányi vasut 557.25—557.—. Jelzalogbank 427.75. Közúti vaspálya 550.50—551.75. 5%-os orosz kölcsön 96.10.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartózkodó.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 631.——629.75.
Magyar hitelrészvény 739.50—738.50. Osztrák-magyar államvasut 684.50—683.75. Rimamurányi vasut 556.75—555.75. Jelzalogbank 427.75—427.—. Közúti vaspálya 551.25—550.50. Városi villamos vasut 263.50. Magyar koronajáradék 92.10—92.20. Hazai sorsjegy 99.—. 5%-os orosz kölcsön 96.10. Magyar hadfelszerelési gyár r.-t. 237.—. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 8.30—8.35.
Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. október hó végére 18—20 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén nyugodt volt az irányzat. Kötettek: Osztrák hitelrészvény 630.50—630.—.

BÉCSI GABONATÖZSDÉ.

Bécs, október 16. (Saját tudósítónk távirata.) Az eső tegnap elmaradt s ma ismét felhőtlen volt az ég, így aztán a tegnapi megszilárdult irányzat gabonaművekben gyöngült s úgy buza, mint rozs is elvesztette 5 fillérnyi emelkedését s ugyanolyan áron jegyzett, mint a hét közepén. A konzum szigorúan tartózkodott a vásárlástól és jelentékenyebb üzlet nem fejlődhetett ki. Takarmányárak változatlanul szilárd árfolyamokon maradtak, árpában csekély konzumforgalom volt változatlan árk mellett. Argentínából a héten 47.000 tonna búzát raktak hajóra, míg a múlt héten az export 23.000 tonnát tett ki s ez volt az oka annak, hogy az északamerikai piacok irányzata tegnap ellanyhult. Páris némi árjavulást jelentett, ellenben Berlin valamivel gyöngült.

Jegyztetett buza: uj tiszavidéki 12.60—13.— korona, marosi 12.40—12.80 kor., bánáti 12.40—12.80 korona, tótfelvidéki 12.——12.40 korona, mosoni 12.10—12.40 korona, uj déli vasuti 12.——12.40, marchfeldi 11.80—12.20 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.05—10.25 korona, csepeli 10.——10.20 kor., pestmegyei 10.20—10.35, déli vasuti 10.——10.25 korona, különféle magyar 10.——10.25 kor., osztrák 10.——10.30 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.——9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli 7.80—8.70, győri —.— kor., déli vasuti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.60—8.50 kor., északmagyarországi 7.60—9.40 kor., középduinai állomások 8.30—9.— korona.

Magyar tengeri: régi 9.20—9.35, uj —.— kor., —.— korona, cinquantin 10.——10.20, uj —.— korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.45—9.15 kor., közepes —.— kor., elsőrendű —.— kor., válogatott 9.05—9.45 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— korona.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDÉ.

Bécs, október 16. A belpolitika helyzetre vonatkozólag aggodalmak és a cseh tartománygyűlés elnapolása, kapcsolatban az újabb belgrádi tüntetésekről szóló hírekkel és Izvolszki javaslatával, kedvezőtlenül befolyásolták a mai előtőzsdén a piac felfogását és általános ellanyhulásra szolgáltattak okot. A vezető értékek kivétel nélkül erősen hanyatlásnak indultak és pedig első sorban a hitelrészvények és az osztrák-magyar államvasut, valamint az alpesi bányatársulat részvényei. A többi értékek irányzata is kedvezőtlen volt, csak fegyvergyári részvények és orosz járadékok emelkedtek. A déli tőzsde forgalmának további részében is kedvetlen magatartást tanúsított. Orosz járadék párisi jelentésekre utolag javult. Berlinből a bányáértékek nyugodt irányzatát jelentik.

11 órakor: zárulnak:

Osztrák hitel. 630.50. Magyar hitel. 739.—, Länderbank 432.—, Allamvasut 684.75.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 119.25.—, Alpesi bányatársulat 655.75. Rimamurányi 557.—, Májusi járadék 95.80. Magyar koronajár. 92.25 Orosz érték —.—, Török sorsjegy 179.75, Német márka 117.47.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 630.—, Magyar hitel 738.—, Länderbank 431.50. Unio-bank 541.—, Allamvasut 683.75, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 119.50, Gőzhajó —.—, Alpesi bányarészvény 654.50, Májusi járadék 95.80, Magyar koronajáradék 92.25, Török sorsjegy 179.—, Német márka 117.47, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi —.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, október 16. (Osztrák értékek zárata) 4-2 százalékos papír-járadék 95.85, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.—, 1860-as sorsjegy 151.75, Osztrák hitelsorsjegy 467.—, Angol osztrák bankrészvény 292.25, Bécsi Bankverein 512.50,

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
d. u.	Stuarti Mária	Nürnbergi mes-	Kutya van a	Janos vitéz	Sasfő	—	—
18 Vasárnap este	Az elnémult harangok	terdalnok.	kertben Tatárjárás	A hollandi lány	A nagymama	—	—

Oszták-magyar bank 1740.— Déli vasut 119.90 Dunagőzhajózási társ. 975.— Dohány rész. 375.— Cs. k. arany (vert) 11.30 Német bankv. 117.42 Osztr. Lloyd 415.— 4.2 száz. ezüst. jár 95.75—98.90, Osztr. koronajáradék 96.—, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 630.25, Union-Bank 541.—, Osztrák Länderbank 430.50, Osztrák-magyar államvasut 683.50, Elbevölgyi vasut 444.50, Alpési részvény 655.25, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.65, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 177.80. Gyenge.

Bécs, október 16. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.95. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 141.—, Magyar hitelbank részvény 736.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 471.—, Rimamurányi 555.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.15, 4 százalékos magyar földiehern. kötv. 92.25, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.50, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 425.50, Magyar keresk. bank 33.77.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, október 16. (Tőzsdejelentés.) A tőzsde ma ismét politikai jelentések nyomása alatt állott, amelyek által a spekuláció tartózkodása fokozódott és miután a bécsi előtőzsdéről is alacsonyabb jegyzéseket jelentettek, a forgalom megnyitáskor gyöngye volt. Szénrészvényeket a szénpiac helyzetéről érkező kedvezőtlen jelentések hátrányosan befolyásolták. Általában azonban az árfolyamosokkenések meglehetősen csekélyek voltak. Hitelrészvények és az osztrák-magyar államvasut Béccsel egybehangzóan erősebben esett. Előbbiek 1%-ot veszítettek. A bányaeértékek piacán kohórészvények később többnyire javultak. Amerikai értékek közül Kanada Pacific részvények New-York hatása alatt javultak. Járadékok szilárdak voltak, különösen 1902-ik évi oroszok párisi hírekre. Gőzhajózási részvények közül a Norddeutscher Lloyd értékek gyöngülésre hajlottak. Villamossági részvények tartottak voltak. A további folyamatban az összstatus majdnem változatlan volt, habár félreismertetlenül bizonyos nagyobb ellentálló képesség lépett előtérbe. Magánleszámítolási kamatláb 2 1/2%, napipénz 2%.

Zárlatok jegyzetlik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —, osztrák hitelrészvény 197.80, Déli vasut 22.40, orosz bankjegyek 214.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.75, Disconto Commandit 176.60, Dinamitruszt —, Harpeni 200.50, Unifikált török járadék 90.90, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék —, Magyar koronajáradék 92.30, Osztrák-magyar államvasut 146.60, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 224.26, Gelsenkircheni 187.75, Laurakohó 201.50, Remyhe.

Frankfurt, (Zárlat.) október 16. 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék —, Osztrák hitelintézeti részvény 198.25, Osztrák-magyar államvasut 146.80, Északnyugati vasut —, Busstiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.93, Bécsi Bankverein 139.20, Villamos részvény 144.70, 3 százalékos magy. aranykölcson 75.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.45, Osztrák koronajáradék —, Magyar koronajáradék 92.30, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 22.40, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.125, Párisi váltóár 813.—, Union bank részvény —, Alpési bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) október 16. 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.70, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut 22.60, 4 százalékos aranyjáradék 97.50, Osztrák hitelrészvény 198.—, Osztrák-magyar államvasut 146.50, Olasz járadék 103.40, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.70. Nyugodt.

London, október 16. Angol consol 84 1/2.

Páris, okt. 16. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.27, Osztr. aranyjáradék 97.10, Magyar aranyjáradék —, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 475.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.74, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287.—, 5 százalékos marokkói járadék 511.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 87.40, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 88.25, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.20, 5 száz. Orosz kincsfári utalvány 1904. 520.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 95.35, 4 százalékos unifikált török jár. 89.50, Török sorsjegy 167.—, Török dohányrészvény 412.—, Osztrák földiehern. kötv. 92.25, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank 455.—, Banque de Paris 1490, Banque Ottomane 703.—, Osztr. magyar államvasut 738, Déli vasut 125.—, Meridional vasut 661, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann

gépgyár 574.—, Rio Tinto 16.67, Sucrerle d'Egypte —, Tula 269.—, Thomson Houston —, Uríkányi köszén 169, Chartered 24.—, De Beers 335.50, East Rand 108.—, Jagersfontein 109.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 63.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német placzokra (rövid) 122.93, Váltó Bécsre (rövid) 104.62, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz aranyváltó (rövid) 3/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.05, Magánkamatláb 2 1/2, Egyenlőtlen.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vásárcsarnok.

1908. október 16-án.

Szölből a hozatalok igen megespantak, mi az árak emelkedésére vezetett. Jó csemegeszölb felküldését ennek folytán igen ajánlhatjuk. Körte eléggé keresett. Alma értékesítésének megindulása, illetve az árak javulása e hó végére várható. Helyesen osztályozott és csomagolt fajalma felszállításra már előkészíthető. Vad- és füstölthusok iránt az érdeklődés egyre nagyobb. Burgonya jó árban talál elhelyezést. Makó fajú hagyma értékesítését igen ajánlhatjuk, igen jó árakat érhetünk el ezidőszertint. Tojás rendkívül gyér hozatalok mellett egyre emelkedik árban.

Mai árak:

Husnemiek: Helybeli marhahus hátulja 120—140 K, eleje 96—108 K, vidéki borju, bőrbén hosszan mérve sulylevonás nélkül 1.—1.20 K helybeli borjuhús 116—136 K, sertéshus szalonnával 124—126 K, lehuzott sertés 108—120 K, szalonna friss 136—140 K, szalonna sózott 116—120 K, szalonna füstölt 136—144 K, olvasztani való 126—128 K, hárj 136—140 K, sertésszir 144—148 K, mind métermázsanként. Füstölthús (vidéki) kg.-ja 1.40—1.60 K, hazai sonka 1.80—2.— K, szalámi magyar 3.20—4.— K, nyári szalámi 1.20—1.40 K.

Vad: Őz 1.80—2.— K, szarvas —.70 —.80 K, dämvd —.80—1.— K, vaddisznó 80.—1.— K, kg.-ként egészben, nyul nagy 2.80—3.— K, nyul süldő 1.60—2.— K, fogoly —.80—1.— K, fácán 3.—3.20 K, szalonka — K, darabonként. Fenyvesmadár kötegye —.

Baromfijelék: elő rántani való csirke 1.20—1.80 K, sütni való 2.—2.40 K, kacsza sovány 2.60—3.20 K, kacsza hizott 4.—5.— K, liba fiatal 6.—7.— K, lud hizott 10.—14.— K, tyuk 2.60—3.20 K, pulyka 5.—6.— K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.20—1.30 K, hizott rucza 1.40—1.50 K, hizott pulyka 1.30—1.50 K, levestyuk 1.20—1.40 K kg.-ként, Pulárd 1.80—2.— darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) l. 2.—2.20 K, II. 1.80—2.— K, fűzdvaj (köpült) 1.50—1.70 K, tehénturó 10—20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségjelék: Burgonya (vagonáru) sárga 5.40—6.20 K, rózsza új 5.60—6.— K, fehér 4.10—4.40 K, kifli 10.—12.— K, sárgarépa 8.—10.— K, petrezselyem 8.—12.— K, vöröshagyma makói 14.—15.— K, közönséges hazai 10.—12.— K, fokhagyma 30.—34.— K, káposzta 6.—7.— K 100 kg.-ként. Burgonya, új —, K, kalarábé —, K, 100 db., spárga solo K, közép K, leves — i kg.-ként. Zöldbab hüvelyes —, K, kifejtett —, K, zöldborsó hüvelyes —, — K, kifejtett —, K, Paradicsom 10.—14.— K 100 kg.-ként. Uborka salátának 7.—8.— K, ecetbe 1.20—1.60, savanyítani 1.60—2.— K 100 darabonként.

Gyümölcsjelék: Szölb —.30—50 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 20—30 K, másodrendű 14—19 K, harmadrendű apró áru 16—12 K. Körte elsőrendű —.40—60 K, másodrendű 36—40 K, dió I. 36—40 K, II. 28—34 K.

Vegyesdrak: Méz —70.—94.— K, gyümölcsiz —, — K, gomba friss —, — kilogrammonként.

Tojás: bácskai 95—96 K, erdélyi apróbb áru 93—94 K

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, október 16-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 122—123 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 123—124 fillér. Könnyű (páronként 250 klg.-ig) 124—126 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban)

fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertésleltéskönyv: 1908. évi október 14. napján volt készlet 33555 drb., 1908. október hó 15-én felhajtott — darab, 1908. október 15-én elszállított 445 darab, 1908 október 16. napjára maradt készletben 33110 drb. A hizott sertéstizlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, okt. 16. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 543 darab sertés, 24 darab süldő, 2 darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1498 darab sertés, 100 darab süldő, 4 darab malacz, összesen 2041 darab sertés, 124 darab süldő, 6 darab malacz. Eladatott 1446 darab sertés, 70 darab süldő, 6 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 595 drb sertés, 54 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felüli ételsulyban 98—102 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 92—98 fillér, ételsulylevonással 114—116 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felüli 102—104 fillérig, ételsulylevonással 115—126 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 116—128 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 114—128 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felüli — fill.-ig, könnyű 140—300 klg.-ig, — fillérig, ételsulylevonással — fillér. Belföldi süldő 100—120 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak 4—6 fillérrel hanyatlottak.

DR. HÖNIG IZSO

Villanygyógyító- és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—39.

- Gyógytényezők:**
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)
Idegyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
degfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, ischias).
Gerincvelőszorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, izületi és csontbajok).
Székrekedések.
Anyagcserebajok. (Éhizás, cukorbeteg, vérszegénység, Bőrbajok, Bőrviszketeg
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszág).
Aranyeres csomók.
— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Ezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

VIZALLAS.

m é t e r		m é t e r	
okt. 16. okt. 15.		okt. 16. okt. 15.	
nn	Szárding 0.50 0.52	Sisze	M.-Szilvi 0.02 0.05
Duna	Passau 1.32 1.33		Tekoháza 0.06 0.08
	Linz 1.30 1.25		V.-Nemény 1.— 0.97
	Bécs 1.27 1.24		Tokai 0.62 0.62
	Pozsony 0.43 0.47		Tiszafüred 0.76 0.70
	Komárom 1.31 1.34		Szolnok 0.84 0.80
	Budapest 0.72 0.74		Csongrád 1.62 1.56
	Paks 0.91 0.91		Szeged 1.15 1.11
	Mohács 0.50 0.56		T.-Bece 1.03 1.—
	Bombos 1.38 1.45		Titell 0.44 0.54
	Hívdék 0.66 0.70	Óndava	Hoór 1.21 1.23
	Pancsova 1.16 0.22	Tapolc	Bártfa 0.50 0.50
Horva	Morvafalu 0.55 0.62	Bodrog	Ladiméz 0.02 0.04
Vág	Zsolna 0.18 0.18	Sajó	Zelceza 1.15 1.15
	Zelence 0.66 0.65	Hernád	H.-Német 0.08 0.08
	Temesén 0.04 0.—	Bereityó	Margitta 0.34 0.32
	Szered 0.28 0.30		B.-Hafalu 0.31 0.32
Rába	Szt.-Gothárd 0.60 0.60		Ceucs 0.27 0.27
	Sárvár 0.24 0.23		N.-Várud 0.16 0.16
	Győr 1.26 1.36		Baldány 0.39 0.39
Dráva	Varnád 1.12 0.—		Tonle 0.28 0.25
	Zákány 0.80 0.78		Gurahone 0.62 0.62
	Bárcs 0.42 0.40		Borosjenő 0.60 0.60
	Füzék 0.28 0.29		Gyoma 0.62 0.70
Harm	M.-Szeredán 0.22 0.24		Gy.-Fehérvár 0.54 0.51
Száva	Zágráb 0.16 0.16	Háros	Branyicska 0.— 0.—
	Szizsek 1.19 1.18		Soborsin 0.— 0.—
	Mitrovicza 0.39 0.31		Arad 1.46 1.46
	Déa 0.58 0.57		Makó 0.96 0.96
	Szatmár 0.17 0.18		K.-Köztely 0.50 0.50
Árasza	N.-Majtény 0.40 0.38		Kiszetó 0.40 0.38
Latorca	Monács 0.65 0.69		Temesvár 1.31 1.05
Laborez	Homonna 0.04 0.04		csékrel 1.20 1.16
Üng	Perecseny 0.— 0.—		

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

SZÍNHÁZAK
Szombaton, 1908. október 17-én

Nemzeti Színház
Ahol unatkoznak.
Vigjáték 3 felvonásban.
Rövid hercegnő Rákosi
Bollac Horvát
Róger Odry
Toulonier Gyenes
Tábornok Szacsavay
Saint Reault Gál
Gaiac Nemeszoros A.
Suzanne Várady A.
Céran grófnő Helvay L.
Arignon Szacsavayné
Des Miletts Hilda
De Boins Paulayné
Kezdeté 7 órákor

Mr. Kir. Operaház
A zsidónó.
Opera 5 felvonásban. Zenéje szerzője Halévy.
A császár Erdős
Brogni, bibornok Fichler
Lipót csász. hercz. Pichler
Rugiero, polgárm. Váradi
Albert, tized Mihályi
Elezár zsidó Lunardi
Rachel Vasquezné
Luzoxia Szilágyiné
Kezdeté 7 órákor

Magyar Színház
Sziriusz.
Vigjáték 4 felv. Herczeg Ferencz hasonló című előadásából írta: Földes Imre.
Fizergisz tanár Rátkai
Róza Báthory G.
Rozina Csontos
Tibor Akos gróf Somlai
Tibor Gergely gróf Gerzso Sz.
Aglaja, neje Papp
Gvadányi Thuróczy
Baró Orczy Körmenő
Dr. Szűcs Dobi
Dr. Bakos Fenyvesi
Kezdeté fél 8 órákor.

Királyszínház
Hollandi lány.
Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Augusten Hurgon. Zenéjét szerzője Paul Rubens. Fordította Brödy Miksa.
Papp Adrien, Szirmai
De Coop, hadnagy Beros
Van Vuyt, karmester Király
Hook, pálinkagyáros Hoross
Sally, leánya Petráss S.
Freda unokahuga Kosary E.
Snapsz, gyárvezető Papir
Mina, szakácsnő Palmay I.
Silus Simon Német
Kezdeté fél 8 órákor.

Vígyszínház
Virraszt a szerelem.
Vigjáték 4 felvonásban írta Fiers és Caillaret. Fordította Adorján A. De Juvigny márkine Haraszthy H.
Jacqueline M. Harmat
Cariaret Hegedüs
Lucienne Gázi M.
Denier Sophie Gótho
Vernot Góth
Morlin abbé Vendrey
De Juvigny André Rajnay
St Hermine baroné Rénaszéki
Christiane lányai Csáky I.
Solange Bányai I.
Frangois Bardi
Kezdeté 1/3 órákor

Apollo - Projektográf
TELEFON 68-39
Nagy vasúti szerencsétlenség Berlinben.
Szerlem a büfében. Fars. kas ipar. Rendőr álma. Nagyapa születésnapja.
Sherlok Holmes.
Japán bűvészet. Élet a vidéken. Borzasztó álom. Utazás Marseillebe.
KEZDETE: 6 órákor

STEINHARDT MULATÓ
Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.
Kezdeté 8 órákor. Ma és mindennap: **Uj attrakciók.**
Bovió és Benedek, Saranava-csoport, Jeny Schepper, továbbá Steinhardt, Gyarfás és Pápai fellépte teljesen új magánzámakkal.
DAKTILOSKOPIA bohóság.
írta: Lucolán
Tisztességes lakók fővárosi életkép, irák:
Glinger és Tanssig.
Mezeten tények Bohózat, irák:
Glinger és Tanssig
Jegyek: 9-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-ut 63. és Özv. Kont Józsefné tőzsdéjében Andrassy-ut 29.
A gyönyörűen átalakított tükörben táncz reggelig, kitűnő attrakciók, nagyszerű zenekar.
Vasárnap délután mérsékelt helyáru előadás.
KEZDETE 1/4 órákor.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22
Ma és mindennap 8 órai kezdettel
Nagy előadás.
Szenzációs attrakciók.
Lalle Selbini, Farfalla, Jansy, Joskaronis, The 4 Black
Trenbadoure, Ujváry Károly Leonyesi Erna és Horváth Gizi.
Naponta 9-kor este.
VERA VIOLETTA.
Nagy operetta. Szerzője Eysler Odón
A tükörben reggel 5 óráig tánc attrakciók és Balogh Károly cigányzenekara.

FOLIES CAPRICE
Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.
Az előadás kezdete fél 9 órákor
Ma! fél 10 órákor! Ujdonság!
A műlövés.
Bohózat, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor
Továbbá: Tü k Berta, Nanon, Zöld Márton, Gerő József, ugyanint Trebitsch Sándor mint török háromór
Végül 11 órákor
DER LUFTTURNER
Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban előrangy tánc attrakciók.
— Kezdeté fél 2 órákor. —

Kalap Király
A legelőzsébb őszi ujdonságok megérkeztek, a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányú 4.5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak
Különös gondot fordítunk műhelyünkben Harsán-n 33. női kalapok átalakítására.
Boccos pártfogásért esedezünk
Osztermann és Stern
kalapos mester
Szigorúan szabott árak! Eskü-ut 6. (Kisfaludi-palota.)

Konvertált magyar jelzalog-
SORSJEGYEK
huzása október 24-én
Legbiztosabb óvadékképes értékpapir.
Évenként 6 huzás. — Főnyeremények:
1 millió, 500.000, 400.000, 300.000.
250.000, 200.000, 150.000, 100.000 korona és számos más 10- és melléknyeremény.
E sorsjegyek nálunk darabonként
17 havi 8 koronás, vagy
30 " 5 " részletre
kaphatók. Már az első részlet letétele után — melyet postautalványon kérünk — az egyedüli játékjog a vevőt illeti. A második és további részletek beküldése czéljából **portómentes** befizetési lapokat bocsátunk ügyfeleink rendelkezésére. **Huzási jegyzékeket** minden sorsolás után küldünk.
AKI másnemű sorsjegyet egyenként vagy csoportokban kíván részlettétésére vagy letétre vásárolni, kérjen saját érdekében intézkedőnk áránál
NÁLUNK vásárolt különféle sorsjegyeken eddig több mint 20 millió kor. nyertek.
NEMZETI PÉNZVÁLTÓ R-T.
Budapest IV., Váci-utca 22. szám.

Tévedés
kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál
HATSCHEK N.
Csakis: Budapest, Károly-körút 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Női ruha divat-kelme előadás
Orizsi készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmet méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 irtig árusítunk.
Rosenberg és Quitt
női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza.
Budapest, VI. Király-utca 32.
Telefon 528.
Alapított 1895

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17
TELEFON: Igazgatóság: 317. Jégypénztár: 93-36. Kávéház 17-97. Sajtóiroda: 81-71. Reklámosztály: 49-52.
Ma és minden este
IFJABB
SCHAEFFER SYLVESTER
az artisták királyának vendégjátéka
Budapesten első ízben lép fel.
Nem tévesztendő össze más hasonló nevű művészzel.
Az előadás kezdete este 8 órákor.
Jegyelőrtől 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál.
A tükörben reggel 5 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget
Telefon 107-46
Ma szombaton, október 17-én este 7/8 órákor
XXV. HIGH-LIFE-ESTÉLY
teljesen új műsorral.
Az intelligencia találkozója.
Folytatása a nagy nemzetközi díj és versenybirkózásnak.
DÍJ: 5000 KORONA.

BUDAPESTI CABARET
DORNONIÉRE
VI., Teréz-körút 28. Telefon 52-88.
Minden este pont 9/4 órákor a nagyszerű, elsőrendű októberi műsor:
3 his bohózat, 4 színpadi tréfa, 27 nemzetközi cabaret-szám.
Fellépnek: Turechányi, Nyáray, Szalay, Virág és a már jól ismert, kitűnő ensemble.
Jegyek: 2, 5, 4 és 3 koronáért kaphatók Bárdnál, Kossuth Lajos-u. 4., Kontinó tőzsdéjében, Andrassy-ut 29. és a Cabaret pénztáránál.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!
JEGYGYÜRÜK
NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERÉSZ-ES MŰRÁS-üzletében szerezhetők be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.
VÉDEKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 20 000 RAJZZAL INGYEN & BÉRMENTVE.

**A törvény
követelményeinek
megfelelő**

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és
nélkülözhetetlen háziszor, igen
számos esetben kitűnő szolgál-
latot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserű
páratlan hatása!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

**Tessék mindenütt
csakis eredeti**

**Alföldi Cognacgyár Kecskemét
gyártmányt kérni.**

A kaposvári magy. kir. pénzügyigazgatóságtól.

36656
V. 1908. szám.

Ajánlati hirdetmény.

A csurgói dohánygyárak kezelése lemondás folytán üresedésbe jövén, ennek betöltésére zárt írásbeli ajánlatok után folyó évi október 29-én délelőtt 9 órákor a kaposvári magyar királyi pénzügyigazgatóságnál versenytárgyalás fog tartatni.

Az árlejtés tárgyát a dohánygyártmányok eladása után a versenyzők által igénybe vehető eladási díj fogja képezni és a dohánygyárak annak fog adományoztatni, ki a legcsekélyebb eladási díjat fogja követelni, mindazonáltal a kincstár fenntartja magának azon jogot, hogy a versenyzők között — tekintet nélkül a követelt eladási díjra, — szabadon választhasson.

A dohánygyárak 1907. évi forgalma 144.489 korona 12 fillért tett ki s az eddigi dohánygyárak az árak kezelése után 0'4 azaz négytized százaléknyi eladási díjat élvezett.

Az ezen dohánygyárakával kapcsolatos dohánykiszáruka 1907. évi forgalma pedig 3362 korona 95 fillért tett.

Ugyanezen árúval bélyegjegyek és váltóúrlapok kicsinyben való eladása is össze van kötve, a melynek forgalma az 1907. évben 3596 korona 92 fillért tett ki s eladási díj 2 százalék.

Az általános forgalomban levő dohánygyártmányok árjegyzékében foglalt összes dohánygyártmányok a nagykanizsai dohányárú-raktárból s a bélyegjegyek és bélyegezett váltóúrlapok készlete a csurgói magyar királyi adóhivatalnál szerzendők be. A dohánygyárak köteles a készletbeszerzés végett hozzáutalt dohánykiszárukat dohány, szivar és szivarka anyaggal ellátni; köteles továbbá minden egyes dohány és szivarnemből a pénzügyi hatóság által meghatározandó és 320 kor. értéket képviselő csorkitaflan tartalékkészletet érintetlenül raktáron tartani s ezen kívül nyolcz (8) napi fogyasztásnak megfelelő 3200 kor. értékű készletet a napi eladásra is beszerezni.

A kincstár a dohánygyárak jövedelmére nézve semminemű kezességet nem vállal. A dohánygyárak csak az eladási díjra, valamint a gyárakával egyesített dohány és bélyeg kiszáruka jövedelmére tarthat igényt, melyből a kezeléssel összekötött valamennyi kiadást fedezni köteles.

A dohánygyárak minden tekintetben megfelelő és lehetőleg a község központján fekvő helyiségben, elkülönítve és személyesen kezelendő és az üzletről mindazon könyvek vezetendők, a melyek a dohánygyártmányok eladására vonatkozó szabályok 43 §-ában felsorolva vannak.

A versenyben részt nem vehetnek, kik a törvény értelmében terhes szerződések kötésére nem képesek, továbbá, akik valamely büntett, csempészet, vagy más kihágás miatt jogerősen elítéltek vagy csak bizonyítékok hiányában mentettek fel.

Ha ezen akadályok egyike vagy másika csak az árendának átadása után jutnak a hatóság tudomására a pénzügyigazgatóságnak jogában áll az engedélyt azonnal bevonni.

Azon ajánlattevő bánatpénze, kinek ajánlata elfogadtatik, a szükséges készlet beszerzéséig visszatartatik s köteles az árak kezelését az erre vonatkozó értesítésben illetőleg felhívásban foglalt határidőben átvenni és az alkalommal az eddigi dohánygyáraknál készletben maradt dohánygyártmányoknak és edényeknek értékét készpénzben lefizetni.

Ha azon vállalkozó, kinek ajánlata elfogadtatik, a bizományi üzletet határidőre bármely okból át nem veszi, vagy ajánlatától visszalép, a letett bánatpénzt elveszíti és a dohánygyárak betöltése végett az ő kárára és veszélyére új versenytárgyalás fog tartatni.

A ki írásbeli ajánlatot benyújtani akar, köteles bánatpénz fejében 1000, azaz ezer koronát akár készpénzben, akár a budapesti értéktőzsdén jegyzett értékpapirokban valamely somogy megyei kir. erdőhivatalnál letétbe helyezni és a nyerendő letéti nyugtát az ajánlathoz csatolni, megjegyeztetik azonban, hogy ezen bánatpénz, vagy értékpapirok az ajánlathoz is csatolhatók.

Az ajánlatokhoz, melyekben a kívánt eladási díj számokkal és betűkkel is ki-
teendők, egyúttal a magyar honosságot, illetőséget, nagykorúságot, polgári állást, fedd-
hetlen előéletet és vagyoni állapotot igazoló bizonyítvány is csatolandó.

Az ekként felszerelt és egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok az 1908. évi október 29-én délelőtt 9 óráig a kaposvári m. kir. pénzügyigazgatóság főnökénél, vagy posta útján ehhez czimezve benyújtandók, utóbbiak pedig oly időben postára adandók, hogy a fent kitűzött határidőig kézbesíthessenek. A czimlapon (borítékon) kiteendő: »Ajánlat a csurgói dohánygyárak átvételére iránt«. Szintén a borítékon, alant a bánatpénz letéti módosításának felemlítésül szembe tűnőleg kiirandó: »Terhelve ..... koronáról szóló adóhivatali nyugtával (készpénzzel, vagy értékpapírral)«.

Hiányos távirati vagy a fenti kellékeket nem tartalmazó ajánlatok, vagy olyanok, melyek határozatlan szövegezéssel állítottak be, vagy más versenyzők ajánlatára hivatkoznak, szintugy azok, melyek a kitűzött határidő után adatnak be, vagy a posta által a kitűzött határidő lejártá után kézbesíttetnek, figyelembe vételnek nem fognak.

Egyébb az árak kezelésére vonatkozó szabályok és feltételek valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóságnál, pénzügyi biztosnál és szakasznál megtekinthetők.

Az ajánlat mintája.

En alant írott hajlandó vagyok a csurgói dohánygyárak kezelését az e részben fennálló szabályok pontos betartása mellett ..... azaz ..... százaléknyi eladási díj kikötése mellett átvenni.

Egyúttal kijelentem, hogy a dohánygyárak részére fennálló szabályokat, továbbá az ajánlati hirdetményben foglaltakat ismerem és magamat azoknak minden tekintetben alávetem.

Polgári állásomat, nagykorúságomat, magyar honpolgárságomat, feddhetlen előéletemet és vagyoni viszonyaimat igazoló bizonyítatot, valamint 1000 korona bánatpénzről szóló letéti nyugtát (1000 kor. készpénzt vagy értékpapírt ez utóbbi megnevezésével) ide mellékelem.

Kelt .....

aláírás.

Kaposvár, 1908. október 12-én.

Solymáry.

Tisztviselői kölesön

állami, megyei, városi tisztviselők, katonatisztek és nyugdíjasok

részére 20—30 évre vagy tőketörlesztés nélkül, még eddig nem létezett előnyös módzatokkal kapható a 12 év óta fennálló és kizárólagosan tisztviselői kölesönökkel foglalkozó:

«Országos Híradó» pénzügyi vállalat útján.

Budapest, VIII. kerület, Erzsébet-körút 20. szám.

Felvilágosítás díjtalan. Jutalék csak a pénzvétel után fizetendő. Előleget nem fogadunk el.

A ház lerombolása miatt legjobb alkalmat jól és olcsón behutorozkodhatni.

BUTOR

Varga Mihály és Társai butor áruháza (Alapított 1888.)

IV. Kerekesherceg-u. 2. Kigó-lér sarok. Lerombolása miatt eladjuk bámulatos olcsó árban nagy választéku és butor-raktárunkat, egy a legdivatosabb és legfinomabbtól a legegyszerűbbig és pedig: háló-, ebédlő-, uri-szobák, szalonberendezések, mahagoni-, oseresznye-, palisander-, jávori-, tölgy- és fűfából, valamint egyes darab butorok, ugymint: szekrények, ágyak, dívánok, ottománok, íróasztalok, könyvszekrények, kihúzóasztalok, kredenczek, trümkűkkel, pohárszekrények.

15 darab amerikai íróasztal, butorszövet-maradékok, gobelinek, függönyök, 100 db egyes éjjeli szekrény, 60 db egyes mosdó, 80 darab egyes ágy, 100 darab egyes fauteuil stb. stb.

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt

kézpénzbeni áron a legújabb rendezerű

bankhitel

utján kizárólag oszák

Reményi nagy magyar hangszerelepedő.

Prospektus és árjegyzék ingyen.

Budapest, Király-u. 58. szám.

Eisöröndű

THE ROYAL

beszélőgépeket

a legújabb modelleket szolgálnak az eredeti gyári áron

30% árleszállítással

szállítunk havi 8—10 K. részletfizetésre is, vidékre is bárhol.

Láng Jakab és fia grammofon-gyártók. Budapest, József-körút 41. Fióküzletünk: VIII., Baross-lér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar kir. Államvasutak Igazgatóság. 227826/F. IV. szám. HIRDETÉNY.

A magyar királyi Államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint az iródi és raktári hivatalos órákban Budapest dunaparti teherpályaudvar, Budapest nyugati pályaudvar, Budapest-Lipótváros és Budapest-Józsefváros állomásokon kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak olyó évi augusztus hó 21-én 39278/III. szám alatt kelt rendelete alapján folyó évi november hó 1-től kezdve a következő változások lépnek érvénybe:

1. Szent István napján, továbbá vasár és ünnepnapokon iróda és raktári hivatalos órák délelőtt 8 órától 11 óráig tartanak, csak gyorsárak feladására és kiszolgáltatására.

2. Országos vásárok alkalmával vasárnap és ünnepnapokon reggel 9 órától 11 óráig vannak iródi és raktári órák, ugy gyors mint a teherárak felvételére és kiadására.

Egyebekben a hivatalos órákra vonatkozó és az érdeklő budapesti állomásainkon kifüggesztett hirdetőményben foglaltak mérvadóak.

Bpest, 1908. évi október hó 6. án.

Az igazgatóság.

MŰLABVISELŐK.

Uj szabadalm. térdelzáró készülék. Bármely használatban levő műlabba beillesztem és a régít eltávolítom.

FARKAS B. VI., Mozsár-utca 4, I. em. 5. Feltaláló és egyedül készítő. Található este 6 órától, ünnep- és vasárnap egész nap. Leírást ingyen küldöz.

Sirlámpák, sirkoszoruk

legelőnyösebb és legnagyobb választékban

GUTTMANN L.-nél

Budapest, Városház-utca 2.

(Kossuth Lajos-utca mellett)

TELEFON 16.

TELEFON 16.

Magyar kir. Államvasutak.

Igazgatóság.

249.164/908. III/a. sz.

Zónarendszorú személyi szabás életbiztosítása.

A magyar királyi Államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a Nagykikinda—Aradi h. é. vasuton a nagykikinda—nyerői vonal megnyitása napján zónarendszorú személyi szabás lép életbe.

A menetárak a kifüggesztett menetdíjtáblákból láthatók.

Az új személyi szabás magyar királyi Államvasutak díjszabás elárúsító irodájában (Budapest Csengery-utca 33. sz.) 20 filléért kapható.

Budapest, 1908. évi október hó 3-án

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

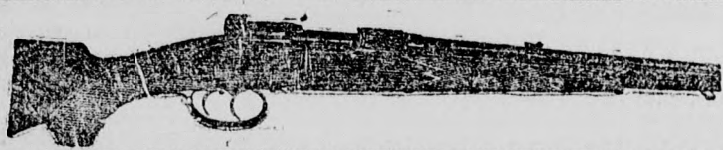
958. sorozat Bon 028. szám

Polgár Sándor

m. kir. szék. nyert orvosi mű-és köztudományi Budapest, VII., Erzsébet-körút 50 sz. köteles ezen utalvány beiktatása mellett minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni az eredeti

F. Berghuerand fiók

párisi kőművesmesterek párisi kőművesmesterek dívszorek gyártmányából kimerítő képos árjegyzék díjmentesen zárt levelel küldetik. Kivágatott az „Egyetértés”-ből. 25708

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétcsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemlés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alapított 1882-ben

„ADRIA”

Alaptőke 10.000.000 K.

M. kir. Tengerhajózási Részvénytársaság.

Igazgatóság:

Budapest, Szabadság-tér 16.

Uzletvezető igazgatóság:

Fiume, Adria-palota, Riva Szapary

Fiuméből. Menetrendszorú járatok: Lissabon, Oporto, Bordeaux, Rouen, Havre, Glasgow, London, Leith-Liverpool, Newport, Newcastle, Grimsby, Antwerpen, Rotterdam, Amsterdam, Hamburga, Menetrendszorú heti járatok (személyszállításra is berendezve) minden hétfőn: Fiuméből az olasz kikötők érintésével Barcel-nába és Valencziába (A-vonal) és minden szerdán Fiuméből az olasz kikötők és Malt.) érintésével Marselléig (B-vonal). Rendszeres havi járatok az északafrikai kikötőkbe (személyszállításra). Évenként 9 járat Braziliába. Kéthetenkénti rendszeres járatok Fiume és Newyork közt a Cunard magyar-amerikai vonal gyors gőzeivel, (Carpathia, Pannonia, Slavonia, Ultonia).

H A J Ó R A J: Adria, Andrassy, Arad, Árpád, Balaton, Báro Fejérváry, Baross, Báthory, Buda II., B. Kemény, Carola, Deák, Duna, Jókai, Kálmán király, Kassa, Kolozsvár, Lederer Sándor, Matkovits, Matyas király, Nagy Lajos, Rákóczy, Stefánia, Szapary, Szeped, Szent István, Szent László, Széchenyi, Szóli Kálmán, Tibor, Tizza, Zichy, Zrínyi

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkiván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz

Urlovasok, zsokéek, sportférfiak

részére nélkülözhetlen szer, a **DIANA-sósborszesz**. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA-sósborszeszt** visznek magukkal. Mert a **DIANA-sósborszesz** ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvjá a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utólérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a **DIANA-sósborszesz**-ben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, nehány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találhatnak a **DIANA-sósborszesznél**, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a **DIANA-sósborszesz**, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbört simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdeséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körut 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szennvedők állítása szerint a **DIANA-sósborszesz** biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesznek a fodrásztermekben

Mert köztudomásu lett, hogy feltünő kellemes illata véget az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál **DIANA-sósborszesznél** nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomásu, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** befecskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszesz !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszesz

40 fillér

Egy nagy üveg Diana-sósborszesz

1 korona

Egy legn. üveg Diana-sósborszesz

2 korona

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönségségű betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönségségű betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Gyümölcsfa
diszta stb. őszi árjegyzékkel ingyen szőlőfát, kertfalakításokat elvállal Weber faiskolája Békásmegyeren. (Budapest mellett.)

Házilag főzött
cukorédes szilvalekvárnak kilóját 1 korért, méz- és baracklekvárnak és bírsalma sajtjának 2 korért, különleges megylekvárnak 3 korért Szabó Csongrádról.

Cukorédes
szilvalekvárnak kilója 80 fill., méz- és baracklekvárnak és kintő bírsalmasajtjának 3 kor. Gyümölcskivétel Csongrádról.

Téli elrakásra
nemesfajú csemegeszőlő kintő izü táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor. elsőrendű tölte elrakható különleges fajának törökbalint, angolbis, szercsika stb. mázsánként 24 kor., óriási bírsalmát 20 kor., postakosaránként 240 kor. Szabó, Csongrádról.

Mézédes
csemegeszőlőt téli elrakásra, cukorédes tölte körte 25 kilónként 10 korért, téli elálló nemes fajalmak, törökbalint, szercsika, baltul, stb. különleges fajok métermázsánként 24 és 28 kor., óriási bírsalmát 16 korona postakosaránként 240 kor. Gyümölcskivétel Csongrádról.

Butovetőknek
ajánlom az 1903. évről kintő minőségben elkészült mintaberendezéseket asztalos és kárpitos butorokban, melyeket utabban előállítás miatt 30%-kal olcsóbban míg a készlet tart elárulom. Sarkány J. butoriparos, VII., Erzsébetkörút 26. Zion palota.

Gépészet
című ajánló rovata van a hetenként megjelenő „Molnár Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és műalkotásainak ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kérik. Műalkotásai rovatban a legújabb technikai utasítások kivül minden előforduló autógépészeknek, művezetőknak, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, átviteli gépek, gépjárműalkotásoknak az üzemben és azon kívül szükségesek van, emellett valóságos elkapadással nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismerték. A hetilap ára egész évre 8 kor., télelvre 4 kor. 28967a

Magán építőiparos
iskola elkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel Szerey díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Eladó birtok
Hontmegyében 203 magyar hold szántó, 40 hold erdő és legelő, emeletes kastély, gazdasági épületekkel, őszi vetéssel együtt 126.000 koronáért eladó. Bővebb értesítést ad dr. Vámos Bela ügyvéd Ipolyáságon.

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérért.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytársaság Nagymező-utca 46. 27903.

Gépészeket
széles körűre nyújtottan gazdasági személynél, szakértelem és jószámságért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-87.

SENZAGÓZS KÖNYV I. IRODALMI CSEMÉGE I. A nemi kérdés és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ókorban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A jövő iránya. — Fényes László, a teljes magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságnak teljesen megrögzött bizalmasa és bátorvédője. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz bizonyos az, miközben írték a könyvet, kélt el az „első” kiadás 40.000 példány. Ez már a hatodik kiadás. A 114 szűrű nyomott oldalú könyv ára hétfelével 100 fillérrel, 90 fillérrel, 80 fillérrel, kapható a „Molnár Lapja” könyvtárában Budapest, V., Csáky-utca 12.

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom aron eladó. Közöttük Toplever-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú, Bücksilinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejector Hammerles Drilling, valódi Krupp acélsövekekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Branning Weidoghammerles, ugyanitt Götz Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgép, egy perzsaszonyeg és egy motorke-rekpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám Radónál. 49082

Szaktanarok
vezetése alatt elkészítettnek felelősséggel, legrovidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és teinöttek (hölgyek is), kik 6 elemű végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, realiskolai tanulókat, javító- vagy pólvizsgákra és mindenféle magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. ajtószámon.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvitelani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Kovacszen,
koks, briket, antracit juttányosan kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29065

Pótvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 7808

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csatló Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi föltállással csakis **SINGER A.**

műgépésznél Budapest, főútel Aladfa-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

BUTOROK
háló-, ebédli-, szalonberendezések, levább uriszoba, irodai berendezések, és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 262
Eszaki-ny-utca sarok.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utca sarkán

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Bizottságot hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásbiztosított. Nyitva szeptember 1-6-11 július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépezégetől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28944

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb könyves ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnése nélkül megfigyelést s el-tűnt egyének és névtelen levelek írónak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28587

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma,
Budapest,
Wesselényi-utca 18 szám.

Vilamos
világítás
saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Árjainkat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsíró oktatás ingyenes gépirás tanítás és összes rendszerű irógépek. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Oléveles gyorsíró és kereskedelmi iskolat rendes tanárok. Az inézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszjunkció elkészítését és sokszorosítását. A „Stenográfia” szépirási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepirasoktatás. Mersékelt tandíj. Berirások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Neu tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenemű kárpitos és díszítőmunkákat. 27881
Mintaraktár művészeti kivitelű butorokból, francia és angol szövelekből. Költsérvetés díjmentesen.

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Rézagy — — — 45.-.- frt
Vasagy matraczsal 8.50 •
Gyermekegy — — 11.50 •
Sodronyagy-betét 8.50 •
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048
WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 67-01.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 19. sz.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Sip utca 8. sz.

Butor
részletre is
melyen leszállított árban kapható a
Butor-Udvarban
Budapest, VI., Eötvös-u. 17.
(Andrássy-ut sarkán)
Árjegyzék ingyen.

Családiház Ujpesten
fizethetőséggel és 4 szép lakással, 20 méter kiépített utcafront, csatornázva és aszfalttal ellátva, telttel együtt 7500 frtért eladó. Iparos, vendéglős, fűszeres, fehérneműszítató vagy borbélyüzletnek igen alkalmas. A vételhez 3000 frt. szükséges. Bővebbet a tulajdonosnál Ujpesten, Dobó-utca 12.

INGYEN.
GUMMI
és különféle óvszer-Árjegyzékünket titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.
NAKIRA
törvényesen védett tért GUMMI-különlegesség tucatszaj 12.- kor., 8 tucatzól 20% engedmény.
Uterus - Spray
legjobb higiénikus női szer 11 kor.
GUMMI - HALHOLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tucatzaj.
Mintavilágosítvány 12 darab 4 K. Pess velus 3-8 K-g. Irrigator 3 kor. és foljebb. Bidee vasállványon 3 kor.

Magyar Orvosi
Műszertár
Bpest, VII., Rákóczi-ut 33.
(a Rákus-térhöz közel Szombaton).
Pontos címre és a vöröskeresetre ügyeljünk.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!
Csemegeszőlőt
nagy szemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotálylival keverten és finom zamatu őszi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Soványság
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblöt. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszorgénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajoknak a nélkülözhetetlen tápszer. Kintette: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. — Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet 1.

Modern
urasági butorok
alkalmi vételő és eladása háló-, ebédli-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

INGYEN
DRAGÁBB, MINT MÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTASOK
MUNK EGY ÉLEYNAGY SÁGÚ KÉPEZ 5 KORONÁÉRT
DISZES PASZPARTYVAL
35-68 CMA. NAGYSÁGBAN
CSOMAGOLVA SZINES
OLANKER
ARA 10 KORONA.
KÉPVISELŐK MINDENNY
• FELVÉTELEK •
SYVA
MINDEN PRÁNYBANI
RAFAEL FÉNYKÉPEZŐ ÉS
BUDAPEST, VII. ROTTENKILLE-UTCA
KÜNTERTVE AT 1908. ÉM PÁRISI
MEZMETHÖZI KIÁLLITÁSON
DISZKALEVÉL: KERESZTTEL ÉS
ARANY-ÉREMMELEL.